

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

Str. București nr. 83, Chișinău, tel: 233947; 233948, e-mail: mgodea@contact.md

Monitorizarea mass-media în perioada electorală și postelectorală

Raport general

6 ianuarie 2005 – 6 mai 2005

Proiect realizat cu suportul financiar al Ambasadei SUA, al Ambasadei Britanice, al Fundației Eurasia, din mijloacele acordate de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (SIDA/ASDI).

Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

Sumar

1. Introducere	4
1.1. Metodologia	4
1.2. Mass-media monitorizate	5
2. Contextul politic al alegerilor parlamentare din 6 martie 2005	6
2.1. Starea mass-media din RM	7
2.2. Concurenții electorali	11
3. Concluziile generale ale monitorizării	13
4.1. TV	15
4.1.1. Știri cu caracter electoral	15
4.1.2. Emisiuni	27
4.2. Radio	27
4.2.1. Știri cu caracter electoral	28
4.2.2. Emisiuni	39
4.3. Presa scrisă	40
5. Instruirea alegătorilor	47
6. Timp de antenă contra plată	50
7. Tematica știrilor	57
8. Genul surselor de știri	64
9. Geografia surselor de știri	65

1. Introducere

Monitorizarea mass-media în perioada electorală și postelectorală a avut ca obiectiv informarea opiniei publice referitor la comportamentul presei în alegerile parlamentare din 6 martie 2005 și sesizarea comunității internaționale asupra cazurilor de abuz împotriva libertății presei.

Proiectul a fost realizat, în cadrul "Coalitiei 2005", de către Centrul Independent de Jurnalism (coordonarea generală a proiectului, analiza datelor și elaborarea raportului) și Centrul de Analiză și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice CIVIS (colectarea și procesarea datelor, elaborarea graficelor) cu participarea Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare (OICGLE) "Articolul 19", care a asigurat metodologia și softul pentru formarea și procesarea bazei de date.

1.1. Metodologia

Metodologia a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale OICGLE „Articolul 19”. Caracteristicile acestei metodologii sînt următoarele: 1) folosirea unui spectru larg de indicatori cantitativi, inclusiv numărul și identitatea surselor de știri, tematica, genul și originea geografică a știrilor. În felul acesta, partizanatul mass-media în reflectarea evenimentelor politice poate fi relevat într-o formă mai nuanțată, nu doar indicîndu-se faptul că știrea respectivă favorizează pe unul dintre candidați; 2) componenta calitativă ameliorată în comparație cu alte metodologii, stabilindu-se părținirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Aceasta se face prin metode calitative, care includ evaluarea contextului și a factorilor care influențează comportamentul mass-media în campania electorală.

Astfel, au fost monitorizate:

- Știrile
- Publicitatea (timpul de antenă)
- Timpul de vorbire în direct
- Opiniile
- Programele electorale speciale (dezbateri etc.)
- Vox populi
- Materialele de instruire a alegătorilor

Fiecare dintre materialele cu caracter politic este supus unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sînt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre candidați și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă, ca unul dintre concurenți să fie favorizat sau defavorizat, atunci vom considera că e vorba despre un dezechilibru.

Fiecare material monitorizat este codificat în funcție de tematică, sursele acestuia fiind identificate, codificate și contabilizate. Preferința pentru anumite surse, pe parcursul unui interval de timp, de asemenea poate indica un dezechilibru de reflectare în favoarea unui sau altui candidat.

În perioada 13-15 ianuarie 2005 a avut loc un training cu participarea operatorilor și experților implicați în colectarea și analiza datelor monitorizării. În cadrul trainingului condus de experții Organizației „Articolul 19”, operatorii și experții de la CIVIS și de la Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) au fost instruiți să utilizeze corect metodologia descrisă mai sus.

Perioada de monitorizare 6 ianuarie - 6 mai 2005 cuprinde campania electorală parlamentară, etapa postelectorală, precum și reflectarea campaniei de alegere a noului președinte de către parlament.

Orarul monitorizării

TV

Luni-vineri

6.30 – 9.00 și 17.00 – 22.30

Sâmbătă-duminică

6.30 – 22.30

Radio

Luni-duminică

6.00 – 24.00

Criteriile de selectare a instituțiilor de presă supuse monitorizării:

- tirajul/audiența/impactul
- forma de proprietate (de stat și private)
- limba (română/rusă)
- aria de acoperire (națională, locală)

De menționat că, potrivit sondajului efectuat de IMAS, în octombrie-noiembrie 2004, la comanda CIJ, circa 63% din moldoveni preferă ca primă sursă de informație TV, 22% - radio, iar 3,5% - presa scrisă (www.ijc.md)

1.2. Mass-media monitorizate:

Presa scrisă cu acoperire națională

de stat

„Moldova Suverană”, „Nezavisimaia Moldova”

privată

„Timpul de dimineață”, „Săptămîna”, „Komsomolskaia Pravda v Moldove”, „Moldavskie Vedomosti”

Presa regională și locală

Publicații de stat

„Vesti Gagauzii” (Comrat),

„Farul nistrean” (Rezina)

private

„Unghiul” (Ungheni), „Spros i Predlojenie” (SP) (Bălți),

Posturi TV

cu acoperire națională

Moldova-1 (post public)

NIT, „Pervii kanal v Moldove”

regionale și locale locale

publice

Euro TV Chișinău, TV Găgăuzia, TV Bălți

private

PRO TV, TVC 21, RIF TV, Blue Star (Bălți), Canal X (Briceni), Cvant TV (Cahul)

Posturi radio

cu acoperire națională

publice

Radio Moldova, Antena C

private

„Serebreanîi Dojdi”, „Russkoe Radio”, Hit FM

cu acoperire regională

Radio Găgăuzia (public)

private

Sănătatea (Edineț), Radio Nova, Europa Plus, Kiss FM, 103.5 (Bălți), Vocea Basarabiei

2. Contextul politic al alegerilor parlamentare din 6 martie 2005

O dată cu revenirea comuniștilor la putere, în februarie 2001, procesul democratizării în RM a fost stopat sau doar mimat. Deși câștigase în alegerile parlamentare 50 la sută din sufragii, în urma redistribuirii voturilor, PCRM a obținut, în condițiile unui prag electoral foarte ridicat (de 6%), peste două treimi de mandate parlamentare. Profitând de acest fapt, PCRM a monopolizat toate ramurile puterii și a efectuat schimbări legislative în detrimentul autonomiei locale și al independenței justiției. La televiziunea și radioul de stat a fost reinstituată cenzura și a fost limitat accesul opoziției. Alegerile locale din 2003 au scos la iveală o serie de nereguli și abuzuri care fuseseră constatate în alegerile precedente, de după proclamarea Independenței RM, în 1991. Astfel, RM a făcut un pas înapoi din punctul de vedere al corectitudinii și libertății alegerilor. Puterea comunistă a utilizat în scopuri electorale resursele administrative. Radio Moldova și Moldova-1 au servit drept instrumente de propagandă și de discreditare a opoziției. Dacă în raportul OSCE/ODHIR din 2001 se spune că televiziunea de stat a oferit populației „informații nepărtinitoare despre concurenții electorali”, în cel din 2003 se subliniază că „mass-media de stat au prezentat informații distorsionate, extrem de părtinitoare”.

Debutul campaniei electorale parlamentare în decembrie 2004 a fost marcat de un scandal. Majoritatea partidelor de opoziție au considerat că stabilirea datei alegerilor de către CEC, a cărei independență a fost pusă la îndoială, s-a făcut cu încălcarea legislației în vigoare, în avantajul partidului de guvernământ. În ciuda promisiunilor puterii de a respecta condițiile unor alegeri democratice, Coaliția 2005 „Pentru alegeri libere și corecte” a constatat în raportul său din 16 - 31 ianuarie 2005 că „tendențele negative relevate în rapoartele precedente se mențin”, fiind vorba de „utilizarea abuzivă a resurselor publice în scop electoral, nerespectarea egalității de șanse între concurenții electorali, implicare nejustificată a structurilor de forță în campania electorală”. La acestea mai pot fi adăugate: intimidarea alegătorilor, distribuirea de ajutoare umanitare în scop electoral etc. (www.alegeri2005.md/monitoring/)

La 9 februarie, Uniunea Europeană s-a adresat conducerii R. Moldova cu îndemnul de „a asigura un climat transparent și corect pentru alegerile parlamentare din 6 martie 2005, în condiții de pluralism și reflectare nepărtinitoare a campaniei electorale, cu păstrarea neutralității de către administrația de stat cu privire la toți concurenții electorali și părtașii acestora”. În declarația Uniunii Europene se mai spunea că „nivelul raporturilor dintre UE și RM va depinde de gradul de implementare în republică a valorilor recunoscute de UE”. (Infotag, 11 februarie 2005). Și Departamentul de stat al SUA și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu desfășurarea campaniei electorale în R. Moldova.

În declarația din 19 februarie a purtătorului de cuvânt al Departamentului de stat, Richard Bowcher, se spune că „informațiile despre reflectarea părtinitoare a evenimentelor de către mass-media publice, persecutarea opoziției de către organele de poliție, amenințarea organizațiilor independente ale societății civile și utilizarea resurselor publice în scopuri electorale trezesc o neliniște deosebită și pot pune sub semnul întrebării legitimitatea alegerilor”. Departamentul de stat al SUA a declarat că susține declarația Uniunii Europene din 9 februarie, care îndeamnă autoritățile moldovenești să desfășoare o campanie electorală deschisă și corectă, cu o reflectare nepărtinitoare în mass-media a tuturor candidaților și partidelor și o atitudine echidistantă față de toți candidații și partizanii acestora din partea puterii de stat. „Chemăm autoritățile Moldovei să întreprindă măsuri imediate și hotărâtoare pentru eliminarea celor mai mici dubii referitor la corectitudinea campaniei electorale și a alegerilor. Sperăm că mersul alegerilor viitoare va confirma atașamentul Moldovei la valorile comunității euroatlantice a statelor democratice și va crea condiții în cadrul cărora SUA vor putea acorda o susținere cât mai eficientă

pentru înaintarea Moldovei pe calea apropierei unui viitor european prosper”, se arăta în declarația purtătorului de cuvânt al Departamentului de stat al SUA (Infotag, 11 februarie 2005).

Din păcate, cel puțin din punctul de vedere al reflectării campaniei electorale de către mass-media publice, îndoielile vizavi de corectitudinea alegerilor din 6 martie 2005 nu au fost eliminate.

2.1. Starea mass-media din RM

Potrivit catalogului „*Moldpresa*”, la finele anului 2004, în RM se publicau 28 de ziare cu distribuție națională în limba română, inclusiv 2 cotidiene și 2 bisăptămânale, 34 de ziare în limba rusă, inclusiv 4 cotidiene (2 editate la Moscova) și 1 bisăptămînal. Statul editează 2 dintre cotidienele enumerate mai sus - unul în limba română și altul - în limba rusă. Cel puțin 6 ziare, inclusiv un cotidian de limba română sînt afiliate unor partide. Dintre ziarele de limba rusă sînt afiliate, în mod deschis sau camuflat, unor partide 6 ziare.

În raioanele de est (transnistrene) ale RM apar 7 ziare, dintre care unul de partu ori pe săptămîină și altul – de trei ori pe săptămîină. Doar un săptămînal apare în limba română (cu alfabet rusesc). În afară de aceasta, în RM se editează circa 40 de publicații locale și regionale (inclusiv în UTA Gagauz-Yeri), dintre care aproape jumătate sînt finanțate de la bugetele locale.

În afară de *Radio Moldova*, care acoperă întreg teritoriul RM, doar cîteva posturi de radio (*Antena C* al Primăriei Chișinău, posturile private *HitFM*, *Russkoe Radio*) acoperă 70 la sută din teritoriul RM. Pe lîngă televiziunea publică *Moldova-1*, de acoperire națională beneficiază televiziunea publică a Rusiei, *Pervii kanal*, și cea a României – *TVR-1*. Din decembrie 2004, televiziunea privată *NIT*, loială puterii, acoperă circa 70 la sută din teritoriul RM. Posturi private locale de radio cu emisie prin eter și cablu există în aproape toate orașele și centrele raionale ale RM.

Populația are acces liber la mass-media interne și internaționale, fără bariere politice, legislative sau tehnice; acesta fiind limitat doar de posibilitățile financiare. Cetățenii moldoveni pot asculta posturi de radio globale, precum *BBC*, *Vocea Americii*, *Radio Europa Liberă/Radio Libertatea* și *Radio France Internationale*, *DW*, care emit pe frecvențele FM și UHF. Un șir de posturi TV locale cu emisie prin eter și cablu retransmit *BBC World*, *CNN*, *TV 5*, *RAI*, *DW* ș.a. De asemenea, sînt accesibile cele mai importante canale ale României, Rusiei și Ucrainei.

În contrast cu municipiul Chișinău, unde există un număr mare de surse de informație, în majoritatea localităților rurale situația este complet diferită. În multe sate nu există chioșcuri, programele radio nu sînt transmise cu regularitate, fiind accesibile doar un canal sau două TV. Presa ajunge în sate cu întîrziere, cînd informația este deja depășită. Mulți oameni sînt privați de cea mai elementară informație, chiar și din surse locale.

O familie își poate permite – în cel mai bun caz – să se aboneze la (sau să cumpere) o singură publicație. Conform unui sondaj efectuat în noiembrie 2004, la comanda Institutului de Politici Publice, circa 27,7 la sută din populație n-a citit nici un ziar în ultimele trei luni, 12,4% citește ziare „o dată pe lună sau mai rar”, iar 18,9% - „de cîteva ori pe lună”. Doar 11% dintre cetățeni citesc presa zilnic, iar 27,7% - de cîteva ori pe săptămîină.

Situația mass-media din RM este marcată de discrepanța dintre libertățile și drepturile garantate de Constituție și respectarea acestora în realitate. Aplicarea principiilor libertății presei, libertății de exprimare și al pluralismului de opinii, în corespundere cu obiectivele de integrare europeană, este compromisă de reflexele autoritariste, de tendința guvernanților de a ține mass-media sub control și de a le folosi ca instrument în lupta politică cu opoziția.

Totodată, potențialul redus al pieței de publicitate, dificultatea de a atrage capitalul autohton și străin condiționează dependența majorității mass-media private de sursele financiare suplimentare. În consecință, mass-media respective sînt expuse unor imixtiuni editoriale din partea

partidelor politice și, nu în ultimul rând, a guvernanților, alimentînd reflexele de autocenzură și partizanatul politic.

Din cauza salariilor mici, jurnalistii sînt nevoiți să caute venituri suplimentare. De notat că nu întotdeauna salariile jurnaliștilor exprimă gradul lor de profesionalism.

Autocenzura și partizanatul sînt fenomene generale ale jurnalismului moldovenesc, întîlnite nu numai în mass-media publice, dar și în cele private. În ultimul timp, fenomenul partizanatului politic pătrunde tot mai larg și în producția de știri a agențiilor informaționale. În același timp, autoritățile ignoră investigațiile jurnaliștilor referitoare la faptele grave din societate.

Se atestă fenomenul asimilării de către putere, prin persoane interpușe, a unor mijloace de informare independente și al acordării preferențiale de licențe de emisie și frecvențe radio unor persoane private, loiale puterii. Autoritățile au revenit la practica sovietică de a edita ziare din bugetele instituțiilor administrative locale, strîmtorînd presa locală independentă.

Întîmpină dificultăți financiare și presa editată de minoritățile naționale. Breasla jurnalistică se scindează în continuare după criterii politice. Acest proces este încurajat de autorități prin stimularea, pe diverse căi, a presei loiale, inclusiv prin acordarea unui acces preferențial la informația oficială. (Memoriu "Starea presei din Republica Moldova", 3 mai 2005)

Legislația

Codul Civil

Autoritățile au reacționat la semnalele societății civile, ale experților internaționali (Organizația „Articolul 19”) și au exclus din Codul Penal articolul 170 ce prevedea responsabilitatea penală a jurnaliștilor pentru calomnie și privarea de libertate a acestora pe un termen de pînă la cinci ani. În același timp, în pofida demersurilor reprezentanților mass-media și ale experților internaționali, au rămas în vigoare prevederile din Codul Civil, care anulează plafonul privind compensațiile bănești pentru repararea prejudiciului moral. Fiind deseori aplicate în practica judiciară, aceste prescripții exercită un efect psihologic negativ asupra jurnaliștilor, stimulînd autocenzura.

Mărimea compensațiilor depășește, de obicei, cu mult posibilitățile financiare ale instituțiilor mass-media, apropiindu-le de faliment sau chiar ruinîndu-le, cum a fost cazul ziarului Timpul. Existența acestei prevederi legislative e cu atît mai îngrijorătoare, cu cît se constată tendința de a stabili pentru persoane publice compensații cu mult mai mari decît pentru cetățenii simpli.

Nu corespunde normelor internaționale și articolul 16 al Codului Civil, prin care pîrîtul este obligat să demonstreze că informațiile publicate de el corespund realității. În consecință, jurnaliștii și instituțiile mass-media sînt obligați să achite compensații disproporționate, chiar dacă acționează cu bună-credință și verifică informațiile pe care le difuzează. Publicația va răspunde pentru difuzarea declarațiilor, împreună cu persoana care a făcut declarația, indiferent dacă a subscris acestora.

Legea presei

La 14 octombrie 2004, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură un proiect de modificare a Legii presei și a Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, prin care se stipulează că publicațiile periodice și agențiile de presă urmează să se reînregistreze la Ministerul Justiției, în așa-numitul Registru Unic Național (RUN). În afară de aceasta, o dată cu adoptarea respectivului amendament instituțiile mass-media vor fi obligate să se reprofileze în organizații non-profit, ceea ce contravine principiilor unei presei independente.

De menționat că adoptarea unor legi ce privesc mass-media se face în baza unor motive obscure, în lipsă de transparență, fără discuții publice și fără implicarea societății civile.

Accesul la informație

Conform Legii accesului la informație, oricine poate solicita orice informație sau document de la autoritățile sau instituțiile publice fără a da explicații privind motivele solicitării. Însă rezultatele monitorizării efectuate de *Acces Info* demonstrează că în realitate obținerea informației solicitate e o excepție, și nu o regulă. Autoritățile publice de toate rangurile ignoră, sub diferite pretexte, legea respectivă. Cu o deosebită reticență este tratat interesul pentru informația privind *gestiunea banilor publici, politica de cadre, corupția etc.* În unele cazuri, informația este refuzată chiar și după ce judecata stabilește faptul încălcării legii accesului la informație.

La 3 decembrie 2004, Parlamentului Republicii Moldova i-a fost prezentat spre examinare proiectul de Lege cu privire la secretul de stat și secretul de serviciu (nr. 4039), elaborat de Serviciul de Informații și Securitate și aprobat prin Hotărârea Guvernului (nr. 1333 din 2 decembrie 2004). Redactat, ca și în alte cazuri, în taină, fără antrenarea societății civile, respectivul document nu ține cont de actuala practică internațională, de prevederile constituționale și de Legea accesului la informație. Potrivit acestui proiect de lege, drept informații secrete de serviciu sînt calificate „informațiile protejate de stat în domeniile de activitate a autorităților publice, a căror divulgare sau pierdere poate cauza prejudicii autorităților publice și/sau statului și accesul la care este limitat în interes de serviciu”. Adoptarea legii în varianta respectivă ar permite secretizarea arbitrară a oricărei informații oficiale pe motivul pericolului „prejudicierii autorităților publice și/sau statului”.

Radioul și televiziunea publică

Procesul de transformare a Companiei de stat *Teleradio-Moldova* în instituție publică prezintă un caz antologic de duplicitate, de necorespondere între declarațiile și faptele autorităților. Intențiile bune au fost învinse de stereotipurile vechi, sovietice: schimbarea politicii editoriale în conformitate cu standardele unui serviciu public veritabil nu s-a produs.

Transformarea radioteleviziunii de stat în instituție publică, inițiată sub presiunea Consiliului Europei și OSCE, care le-au cerut autorităților RM să asigure condițiile unor alegeri libere și corecte, s-a soldat cu epurarea persoanelor incomode și selectarea personalului după niște principii străine profesionismului. Protestele jurnaliștilor au rămas fără efect, în pofida recomandărilor și sprijinului venit din partea OSCE, a reprezentanților SUA și UE.

Monitorizarea *TV Moldova-1* și *Radio Moldova* vădește că utilizarea instituțiilor publice ca armă de propagandă și de anihilare a oponentilor politici s-a intensificat în perioada preelectorală și electorală. Situația nu s-a ameliorat nici după ce, răspunzînd unor îngrijorări exprimate de reprezentanții Consiliului Europei, OSCE, UE, SUA, președintele RM, Vladimir Voronin, a propus, la sfîrșitul lunii decembrie, limitarea drastică a timpului de reflectare a activității curente a puterii, acuzînd lipsa de profesionalism în cadrul Companiei *Teleradio Moldova*.

De pe aceleași poziții cu observatorii locali, observatorii internaționali au constatat că în alegerile parlamentare de la începutul anului 2005 situația mass-media nu s-a îmbunătățit în comparație cu alegerile locale din 2003 și că autoritățile statului și-au menținut controlul asupra audiovizualului public național, care a favorizat masiv partidul de guvernămînt și i-a discreditat pe adversarii politici ai acestuia.

Rezultatele monitorizărilor de după alegerile parlamentare arată că situația nu s-a schimbat în mod esențial. Știrile și emisiunile Companiei *Teleradio Moldova* denotă, de asemenea, o anumită discrepanță între problemele reale ale oamenilor și ceea ce reflectă în mod preponderent teleradiodifuziunea publică. Avînd însă sprijinul tacit al autorităților, administrația companiei publice ignoră rezultatele monitorizărilor, nu acceptă sugestiile și recomandările experților. În opinia acestora din urmă, baza legislativă existentă nu asigură în deplină măsură independența editorială a Companiei *Teleradio Moldova* și functionarea acesteia ca instituție publică a audiovizualului.

Acordarea licențelor

Modul de formare și componența Consiliului Corodonor al Audiovizualului (CCA) nu garantează independența politică și obiectivitatea acestui organism. În plus, Legea audiovizualului prevede niște criterii vagi de eliberare a licențelor de emisie și a frecvențelor radio și TV, oferind suficiente posibilități pentru a refuza în mod arbitrar acordarea licențelor. Astfel, în pofida faptului că majoritatea posturilor TV din RM dețin licențe pentru retransmiterea unor posturi străine, CCA a respins, în noiembrie 2004, grila de emisie propusă de *Euronova TV* - o rețea națională de posturi de televiziune (*Telecanal-26* din Chisinau, *Albasat TV* din Nisporeni, *TV Euronova* din Ungheni și *TV-Prim* din Glodeni), pe motiv ca aceste posturi prevăd în grila lor și retransmiterea altor canale. În decembrie, grila în cauză a fost aprobată. În raportul, din decembrie 2004, al reprezentantului OSCE pentru libertatea presei, Miklós Haraszti menționează, printre altele, că "concursurile pentru acordarea frecvențelor se anunță în timp foarte scurt, fapt ce nu le permite potențialilor solicitanți să pregătească documentele necesare. Componenta CCA nu garantează obiectivitatea acestuia. De asemenea, există o lipsă de transparență în procesul de luare a deciziilor privind acordarea frecvențelor".

Folosirea CCA ca instrument de presiune asupra mass-media ce critică puterea a fost suspectată mai cu seamă în cazul deciziei de suspendare, la începutul anului 2004, a licențelor de emisie ale posturilor municipale *Antena C* și *Euro TV-Chișinău*, pe motiv că statutul juridic al acestora nu ar corespunde întru totul prevederilor Legii audiovizualului. În opinia reprezentanților societății civile, ai OSCE, CE, SUA, a fost vorba despre o decizie abuzivă și arbitrară, neconformă cu principiile libertății presei, în condițiile în care CCA nu a formulat pretenții față de conținutul programelor *Euro TV* și *Antena C*, iar Primăria Chișinău și-a exprimat disponibilitatea să ajusteze statutul acestor unități mass-media în conformitate cu legislația în vigoare.

De menționat că CCA a retras, în 2001, licența postului privat cu acoperire națională *Stil TV*, iar în decembrie 2004 a acordat licențe de emisie ce asigură acoperire națională pentru postul de televiziune *NIT*. În pofida prevederilor Legii audiovizualului, unul dintre membrii CCA este, în același timp, și președinte al holdingului din care face parte *NIT*. Conform rezultatelor monitorizării din campania electorală, *NIT* a favorizat cel mai mult partidul de guvernământ și a dezavantajat partidele de opoziție. Astfel, în condițiile în care *TV Moldova-1* este controlată tot de putere, aceasta asigură un monopol informațional dublu pe întreg teritoriul RM. (Din sondajul IMAS, realizat în noiembrie 2004, rezultă că 82,5% din moldoveni preferă ca sursă de informație televiziunea.)

Atacarea jurnaliștilor

Atacurile asupra jurnaliștilor nu sînt un fenomen răspîndit în RM. Totuși, atunci cînd acestea au loc, reacția autorităților nu denotă operativitatea și perseverența necesare. Elocvent în acest sens e, de exemplu, cazul jurnalistei Alina Anghel, care a fost bătută cu o bară de metal lîngă blocul în care locuiește, după ce a publicat în ziarul *Timpu* un articol privind o tranzacție dintre Cancelaria de stat și Compania „DAAC Hermes”. Deși a trecut mai bine de un an de la producerea incidentului, poliția încă nu a reușit să-i prindă pe făptași.

Mass-media ca afacere

Guvernul nu consideră mass-media drept un domeniu de afaceri care trebuie sprijinit din punct de vedere economic, cum ar fi producția vinului sau cultura nucului. În același timp, mass-media independente sînt discriminate în raport cu cele guvernamentale atît în ce privește accesul la informație, cît și prin subsidii în procesul de abonare. Guvernul dă indicații ca instituțiile publice și întreprinderile de stat să se aboneze la ziarile guvernamentale și să-și plaseze publicitatea în ele.

Reînființarea gazetelor raionale de către administrația publică locală pune în condiții de concurență neloială ziarile locale independente și poate fi considerată drept o formă de presiune a guvernării asupra mass-media independente.

Statul deține în continuare un rol important pe piața mass-media, în calitate de proprietar al Casei Presei (un complex conceput ca centru național pentru presa scrisă, în care își au sediul o jumătate din ziarele și revistele editate în RM), al întreprinderilor de difuzare a presei, prin abonament și vânzări în chioșcuri (*Moldpresa*, *Poșta Moldovei*), al multor tipografii, în Chișinău și în centrele raionale, al rețelei fixe de transmisii a semnalelor radio (care este gestionată de Întreprinderea de stat „Radiocomunicații”); De atitudinea statului depind taxele pentru chirie achitate de majoritatea ziarelor, prețul pentru tipar, distribuție și vânzări în chioșcuri, pentru servicii de comunicații și transmiterea semnalelor radio.

În general, veniturile mass-media sînt dependente în continuare, uneori în mare măsură, de factorul politic sau de alți factori, extraeconomici. Agenții economici și publicitari evită mass-media bănuite de simpatii pentru opoziție.

Acutizarea luptei politice în preajma alegerilor parlamentare a făcut și mai dificile condițiile de funcționare a organizațiilor de breaslă și profesionale. Pe de o parte, acestea nu au putut să se eschiveze de la luări de atitudine în cazurile de atentate la libertatea de exprimare și la independența presei, cum au fost, de exemplu, suspendarea licențelor de emisie ale *Euro TV Chișinău* și *Antena C*, protestele jurnaliștilor de la Compania *Teleradio Moldova*, adoptarea în prima lectură a amendamentului privind reînregistrarea publicațiilor periodice. Pe de altă parte, lucrul acesta a determinat îndepărtarea celor care fie că aprobau acțiunile autorităților, fie că nu doreau să intre în conflict deschis cu acestea.

Proprietarii mass-media

Nu există nici o reglementare ce ar asigura transparența în privința proprietății și surselor de finanțare a majorității instituțiilor media din RM. În aceste condiții, partidul de guvernămînt recurge la persoane interpuse pentru procurarea unor instituții de presă independente, cu reputație bună (cazul ziarului „*Accente*”, care își cîștigase popularitate prin articolele sale de investigație; al Agenției BASA-press, una dintre primele agenții private din RM).

Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale

De menționat caracterul restrictiv al concepției și regulamentul privind reflectarea campaniei electorale de către mass-media din TM, aprobate, respectiv, de CCA și Comisia Electorală Centrală (CEC). În special, a trezit nedumerire limitarea timpului de dezbateri și interdicția de a începe dezbaterile pînă la înregistrarea tuturor candidaților. („Dezbaterile vor fi organizate numai după expirarea termenului prevăzut de Codul Electoral pentru înregistrarea concurenților electorali. Instituțiile audiovizualului pot oferi pentru dezbaterile electorale nu mai mult de 120 de minute pe săptămîină pentru una sau mai multe emisiuni, cu excepția zilei de duminică. Acest timp poate fi utilizat pentru una sau mai multe emisiuni” – art. 23 al Concepției reflectării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de către instituțiile audiovizuale din Republica Moldova.) Suplimentarea timpului pentru dezbateri s-a făcut doar după intervenția observatorilor internaționali, către sfîrșitul campaniei electorale.

2.2. Concurenții electorali

La scrutinul parlamentar din 6 martie 2005 au participat 23 de concurenți electorali, inclusiv 2 blocuri electorale, 9 partide sau mișcări social-politice și 12 candidați independenți.

Concurenții electorali, în ordinea în care au figurat în buletin (www.alegeri2005.md):

	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)
	Partidul Popular Creștin-Democrat (PPCD)
	Blocul electoral "Moldova Democrată" (BMD)
	Partidul Social-Democrat din Moldova (PSDM)
	Blocul electoral "Patria-Родина" (BEPR)
	Kirillov Silvia (candidat independent)
	Mișcarea Social-Politică Republicană "Ravnopravie" (MSPRR)
	Uniunea Centristă din Moldova (UCM)
	Bușmachiu Alexandru (candidat independent)
	Partidul Uniunea Muncii "Patria-Родина" (PUMPR)
	Laguta Maia (candidat independent)
	Matei Ștefan (candidat independent)
	Partidul Țărănesc Creștin-Democrat din Moldova (PȚCDM)
	Ivanțoc Andrei (candidat independent)
	Arseni Alexandru (candidat independent)
	Busuioc Alexei (candidat independent)
	Tătaru Tudor (candidat independent)
	Ghelici Fiodor (candidat independent)
	Slivinski Victor (candidat independent)
	Soloviov Anatoli (candidat independent)
	Partidul Republican din Moldova (PRM)
	Tiron Mircea (candidat independent)
	Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova (PDSEM)

Componența blocurilor electorale

	Blocul electoral "Moldova Democrată" (BMD) • Partidul Democrat din Moldova • Partidul "Alianța Moldova Noastră" • Partidul Social-Liberal
	Blocul electoral "Patria-Родина" (BEPR) • Partidul Socialist din Moldova • Partidul Socialiștilor din Republica Moldova

Rezultatele alegerilor

Rata de participare la scrutin a fost de 64,84%. Doar trei formațiuni au reușit să treacă pragul electoral și să intre în Parlament: PCRM, cu 45,98% din voturile valabil exprimate, BMD – cu 28,53%, și PPCD – cu 9,07%.

În procesul alegerii președintelui RM, contextul politic suferă o schimbare radicală, după ce deputații PPCD, ai Partidului Democrat și ai Partidului Social-Liberal decid să sprijine realegerea în calitate de președinte a liderului PCRM, Vladimir Voronin.

Iurie Roșca, liderul PPCD, a explicat sprijinul acordat candidaturii lui Vladimir Voronin în felul următor: “Ne-am consultat cu partenerii noștri externi. Am discutat personal cu prietenii mei de la București, Tbilisi, Kiev, Washington și Bruxelles. Am pus pe cântar timpul restrâns pe care îl are de valorificat din plin Republica Moldova pentru realizarea Planului de Acțiuni RM-UE... Atunci când am de luat o decizie politică dificilă procedez în felul următor. Studiez cu grijă ce vrea de la mine adversarul meu politic și procedez exact invers. Timp de o lună de zile, m-am convins de nenumărate ori că adversarii politici externi ai Republicii Moldova urmăresc împiedicarea alegerii lui Voronin. Logica elementară, simțul răspunderii și interesele statului m-au condus la concluzia să optez pentru candidatura domnului Voronin”. (*AP Flux*, 4 aprilie 2005).

Din cei 78 de deputați care au participat la alegerea șefului statului 75 au votat pentru Vladimir Voronin. Contracandidatul acestuia, Gheorghe Duca, președintele Academiei de Științe, a obținut un singur vot (deși a fost propus de 15 deputați), 2 buletine au fost declarate nevalabile. Deputații Alianței „Moldova Noastră”, din componența BMD, nu au participat la vot. Realegerea lui Vladimir Voronin este prezentată drept consecință a “consensului politic” în “interes național”, determinat de presupusele intenții ale Rusiei de a destabiliza situația din RM. Voronin s-a angajat, în schimbul voturilor obținute, să realizeze, printre altele, “implementarea Planului de Acțiuni RM-UE în vederea asigurării integrării europene a RM”, valorizarea „potențialului relațiilor bilaterale dintre Moldova și Federația Rusă” etc.

3. Concluziile generale ale monitorizării

3.1. Radio și TV

Majoritatea posturilor radio și TV, a publicațiilor periodice supuse monitorizării au reflectat campania electorală de pe poziția unui angajament clar de partea puterii sau a opoziției. Puterea a avut de partea sa nu numai majoritatea instituțiilor media publice, cu excepția celor municipale, dar și majoritatea mijloacelor audiovizuale private supuse monitorizării. Toate posturile cu acoperire națională, publice și private, au reflectat campania electorală de pe poziția PCRM și în interesul PCRM, difuzând știri preponderent favorabile partidului de guvernământ și defavorabile partidelor de opoziție, urmărind astfel scopul de a discredita concurenții electorali ai PCRM. Din acest punct de vedere, politica editorială de la Radio Moldova relevă o atitudine mai temperată decât cea de la *Moldova-1*.

De partea opoziției s-au situat în mod evident doar posturile municipale *Antena C*, *Euro TV Chișinău*, *Vocea Basarabiei* (în ultima etapă a campaniei electorale) și câteva publicații periodice. De remarcat însă că, favorizând BMD-ul, posturile respective au încercat în același timp să se mențină pe poziția unei reflectări pluraliste, care să acopere un spectru de interese electorale cât mai larg, fără a exclude partidul de guvernământ. Reprezentanții PCRM refuzau invitațiile de colaborare venite din partea posturilor *Antena C* și *Euro TV Chișinău*.

Atât în mediile audiovizuale, cât și în presa scrisă, reflectarea echidistantă, imparțială a prezentat o excepție, nu o regulă (*PRO TV*, *Spros i Predlojenie* ș.a.). Chiar și unele posturi care și-au declarat neimplicarea în campania electorală au difuzat știri cu conținut electoral camuflat („*Pervii Kanal*”). Neimplicarea unor posturi poate fi interpretată drept nedorință de a se ralia în campanie de partea puterii sau drept teamă de a fi considerate sprijinitoare ale opoziției.

CEC a permis organizarea dezbaterilor la posturile de radio și TV “numai după expirarea termenului prevăzut de Codul Electoral pentru înregistrarea concurenților electorali” și, în afară de aceasta, a limitat durata dezbaterilor, descurajând astfel interesul pentru acest tip de emisuni. Suplimentarea timpului pentru dezbateri s-a făcut, la insistența observatorilor străini, cu multă întârziere.

Insuficiența dezbaterilor trebuie considerată drept o rată regretabilă a mass-media la capitolul informarea corectă și deplină a auditoriului privitor la ofertele electorale ale partidelor de opoziție.

În același timp, limitările operate de CEC consună cu tendințele de a feri partidul de guvernământ de demersurile critice ale concurenților electorali, manifestate de mass-media neloiale puterii.

În perioada apropiată zilei alegerilor, în mass-media din ambele tabere se înregistrează radicalizarea discursului electoral, folosirea unui limbaj violent, a unor procedee mediatice agresive, murdare, sfidându-se astfel bunul-simț (de ex., filmul „Opriți extremismul” difuzat de *Moldova-1*, ș.a.).

Procesul monitorizării și publicării rezultatelor intermediare a avut în unele cazuri un efect benefic asupra modului de reflectare a campaniei electorale, dar, din păcate, insuficient pentru a schimba în mod radical starea de lucruri. Administrația Companiei publice „*Teleradio Moldova*” a adoptat o poziție de nerecunoaștere a rezultatelor, de discreditare și de intimidare a ONG-urilor care au efectuat monitorizarea. Unele schimbări încep să se producă abia după 4 aprilie, când a fost ales președintele RM.

După alegerile prezidențiale din 4 aprilie, posturile publice naționale *Moldova-1* și *Radio Moldova* fac un prim pas în direcția unei reflectări mai echilibrate a evenimentelor politice, reducând drastic atât numărul știrilor ce favorizează partidul de guvernământ, cât și al celor ce defavorizează partidele de opoziție. În această perioadă *Radio Moldova* nu a difuzat în general știri și emisiuni de opinie cu caracter negativ vizînd opoziția.

În același timp, demersurile critice în emisiunile postului *Moldova-1* au fost în continuare îndreptate, deși cu o durată mai redusă, doar spre opoziție, evitîndu-se aprecierile critice la adresa puterii. Pentru a atinge cotele unei reflectări echilibrate a politicului, instituțiile publice ale audiovizualului vor trebui să facă următorul pas: să nu „filtreze” știrile în avantajul puterii și să accepte punctele de vedere ce diferă de cele ale partidului de guvernământ.

O politică editorială similară se atestă la posturile private cu acoperire națională *NIT*, „*Pervii kanal*”, precum și la *RIF* și *TV 21*. De menționat că frecvența știrilor favorabile PCRM-ului în cazul *NIT* s-a redus într-o măsură neînsemnată.

S-a observat că, după 4 aprilie, la posturile municipale *Euro TV Chișinău*, *Antena C* și postul privat *Vocea Basarabiei* s-a diminuat considerabil intensitatea difuzării știrilor în favoarea opoziției, precum și a știrilor cu conținut sau în context negativ privind partidul de guvernământ. De remarcat că știrile și emisiunile de opinie defavorabile ale acestor posturi vizează nu numai PCRM, ci, într-o măsură mai mică, și partidele de opoziție.

Majoritatea posturilor TV au preferat să se informeze de la președinție, miniștri și alte oficialități guvernamentale. Sursele cele mai frecvente ale posturilor de radio au fost mass-media.

În general, monitorizarea de după 4 aprilie a audiovizualului relevă încheierea campaniei electorale și trecerea majorității posturilor radio și tv din RM la reflectarea evenimentelor în regim obișnuit.

3.2. Presa scrisă

În primă etapă a monitorizării presa de stat și cea privată au fost deopotrivă părținătoare în reflectarea campaniei electorale, în prezentarea concurenților electorali și a evenimentelor care au avut o legătură directă sau indirectă cu alegerile parlamentare. Excepție - ziarul *SP* și, parțial, *Unghiul*, care au prezentat o informație echilibrată, iar opiniile exprimate în favoarea sau în defavoarea unui sau altui concurent electoral au fost delimitate clar de restul conținutului editorial.

Presa de stat (*Moldova Suverană*, *Nezavisimaia Moldova*, parțial *Vesti Gagauzii* și *Farul Nistrean*) a prezentat articole de laudă la adresa guvernării și, totodată, articole care au urmărit discreditarea principalilor oponenți ai partidului de guvernământ, deseori materialele respective fiind „mascate” ca scrisori ale cititorilor. De asemenea, în presa de stat au fost inserate numai știrile

care favorizau partidul de guvernământ sau cele care defavorizau, direct sau indirect, partidele de opoziție. De regulă, articolele au avut o singură sursă de informare, cea oficială (Președinție, Parlament, Guvern, ministere).

O parte din publicațiile private (*Timpul de dimineață*, *Săptămîna*, *Moldavskie Vedomosti*) au adoptat o politică editorială critică la adresa partidului de guvernământ și au promovat Blocul Electoral „Moldova Democrată” sau alți concurenți electorali. Ziarele *SP* și *Unghiul* nu au promovat nici un concurent electoral, deși în unele articole au vizat în mod critic PCRM. În prima perioadă de monitorizare, ziarul *Komsomolskaia Pravda v Moldove* a publicat puține articole care vizează procesul electoral.

Atît în presa de stat, cît și în cea privată a existat multă publicitate electorală deghizată, nemarcată conform cerințelor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mass-media, aprobat de CEC. Majoritatea ziarelor nu au rezervat spații speciale pentru publicitatea electorală, ceea ce a putut crea anumite confuzii în rîndul cititorilor neavizați.

În a doua etapă a monitorizării, s-a constatat o delimitare mai clară între articolele cu caracter electoral (publicitate electorală) și restul materialelor, dar s-au menținut tendințele precedente, pe de o parte de laudare a PCRM pentru „realizările economice și sociale din ultimii patru ani” și de discreditare a partidelor de opoziție în presa guvernamentală, iar, pe de altă parte, de sprijinire activă a partidelor de opoziție în unele ziare private.

După 4 aprilie, ziarele monitorizate au prezentat știri echilibrate despre procedura de alegere a președintelui Republicii Moldova și despre desemnarea și instalarea noului guvern. Comentariile și articolele de opinie privind procesul politic au fost diferite. Ziarele guvernamentale au continuat să favorizeze fără rezerve partidul de guvernământ și i-au prezentat doar în context negativ pe oponenții realegerii președintelui V. Voronin. La rîndul lor, ziarele private au criticat vehement comportamentul postelectoral al partidelor politice care au asigurat realegerea lui V. Voronin în funcția de președinte al Republicii Moldova.

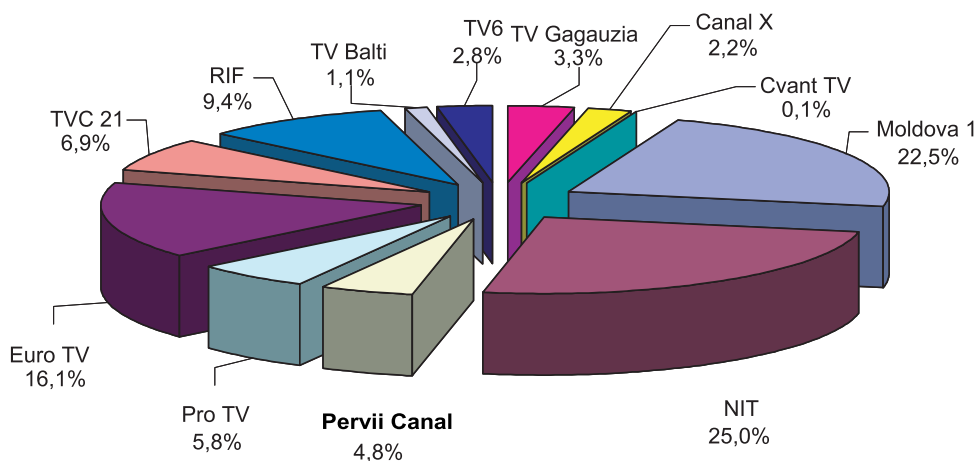
4. Rezultatele monitorizării (grafice)

4.1. T V

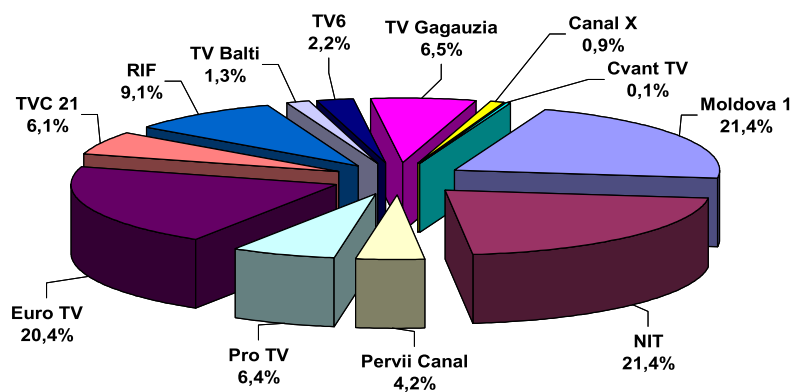
4.1.1. Știrile cu caracter politic (electoral)

NIT, *Moldova-1*, *Euro TV Chișinău*, *RIF* au difuzat cele mai multe știri cu caracter politic (electoral). Diferența dintre ponderea ca frecvență și ponderea ca durată reflectă dinamismul prezentării știrilor politice la postul respectiv.

Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea știrilor cu caracter politic - frecvență

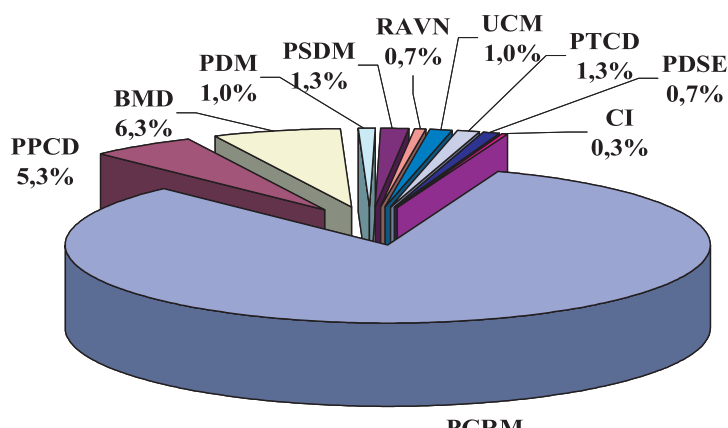
Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea știrilor cu caracter politic - durată

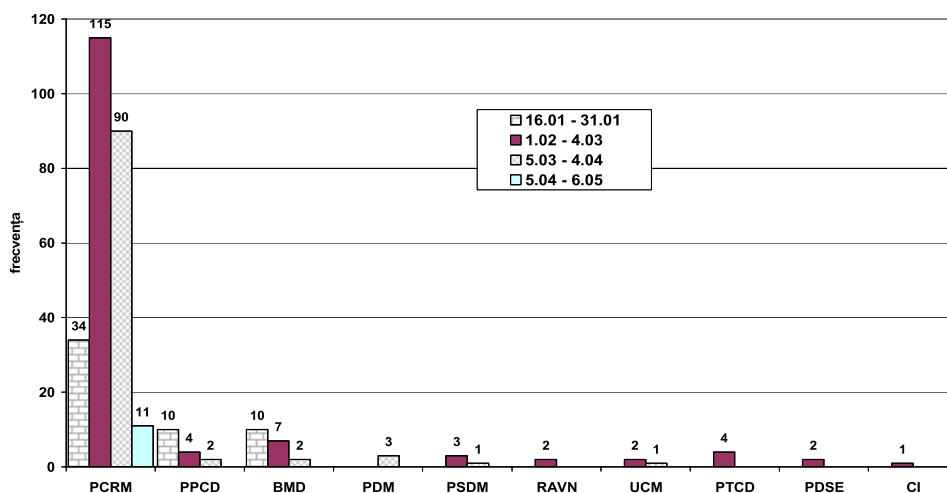
Știri favorabile partidelor politice

Absoluta majoritate a știrilor pozitive difuzate de posturile TV supuse monitorizării au fost favorabile partidului de guvernământ. Doar *Euro TV* a acordat preferință BMD, cu 38% din știrile favorabile vreunui concurent electoral, iar *PRO TV* a fost echidistant, nefavorizînd pe nimeni în mod evident. De asemenea, diagramele demonstrează că proporțiile favorizării BMD și defavorizării PCRM la *Euro TV* sînt cu mult mai reduse decît proporțiile favorizării PCRM la *Moldova-1* și *NIT*. Datele relevă diminuarea bruscă atît a știrilor favorizante cît și a celor defavorabile, după 4 aprilie, la toate posturile supuse monitorizării.

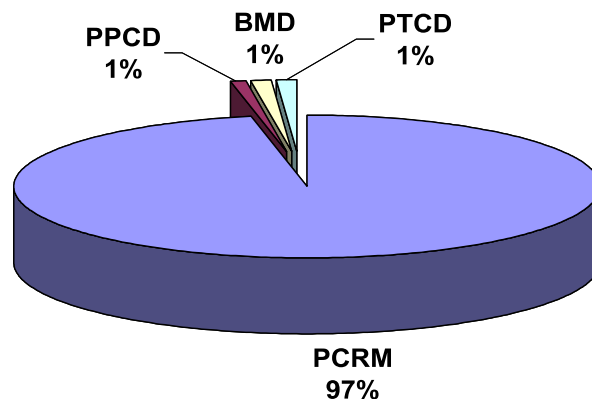
Partide favorizate în știrile postului Moldova 1 - frecvența

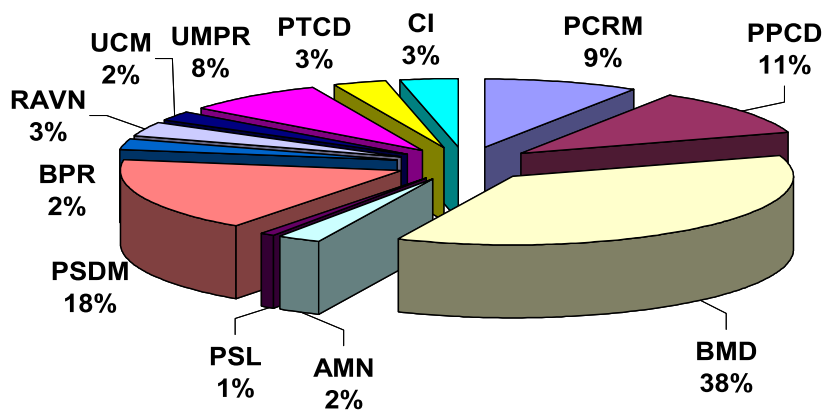
Partide favorizate în știrile postului Moldova 1, în diverse perioade - frecvența

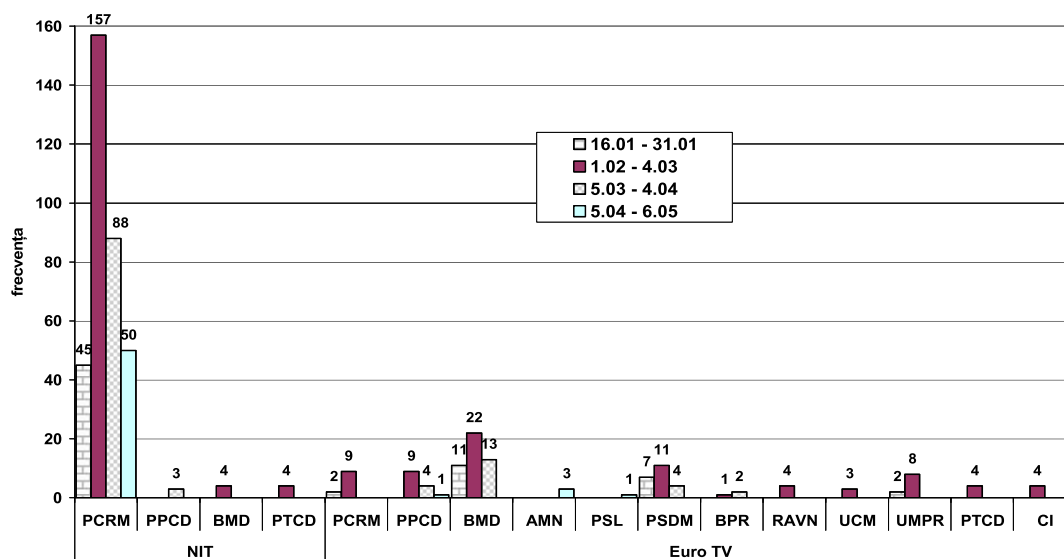
Partide favorizate în știrile postului NIT - frecvența

Partide favorizate în știrile postului Euro TV - frecvența

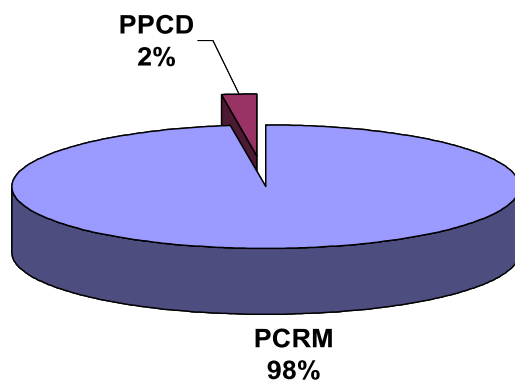

Partide favorizate în știrile posturilor NIT și Euro TV, în diverse perioade - frecvența

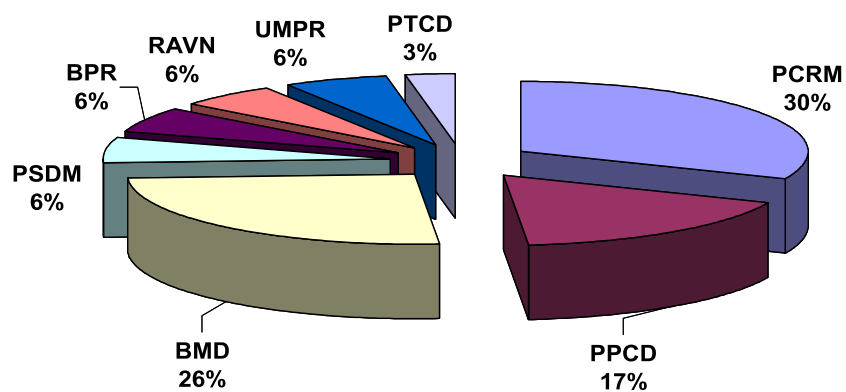

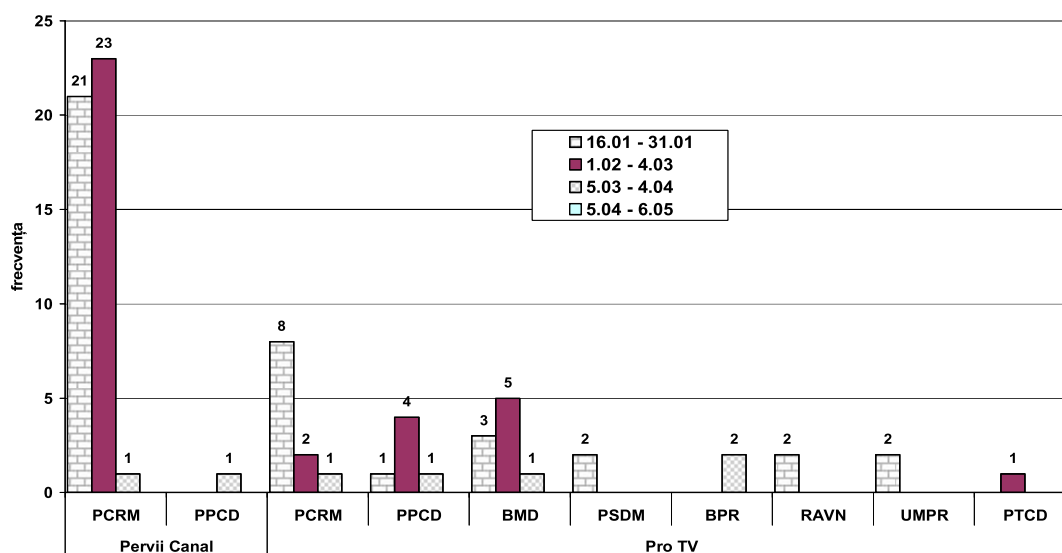
Partide favorizate în știrile postului Pervii Canal - frecvența

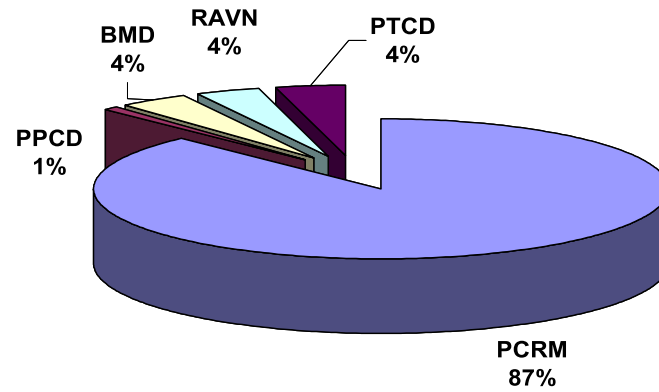
Partide favorizate în știrile postului PRO TV - frecvența

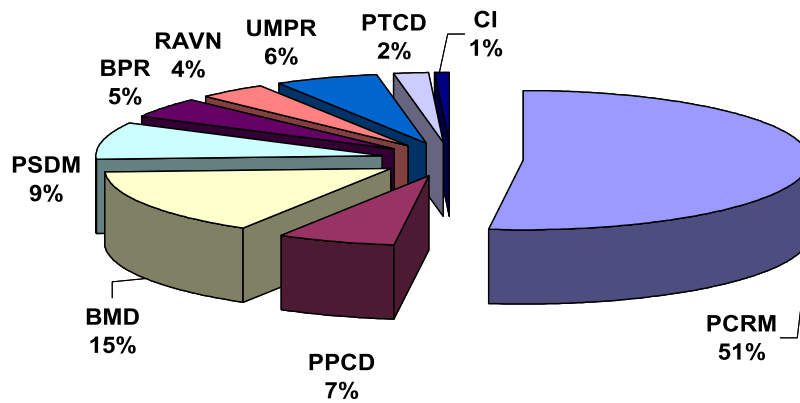
Partide favorizate în știrile posturilor Pervii Canal și PRO TV, în diverse perioade - frecvența

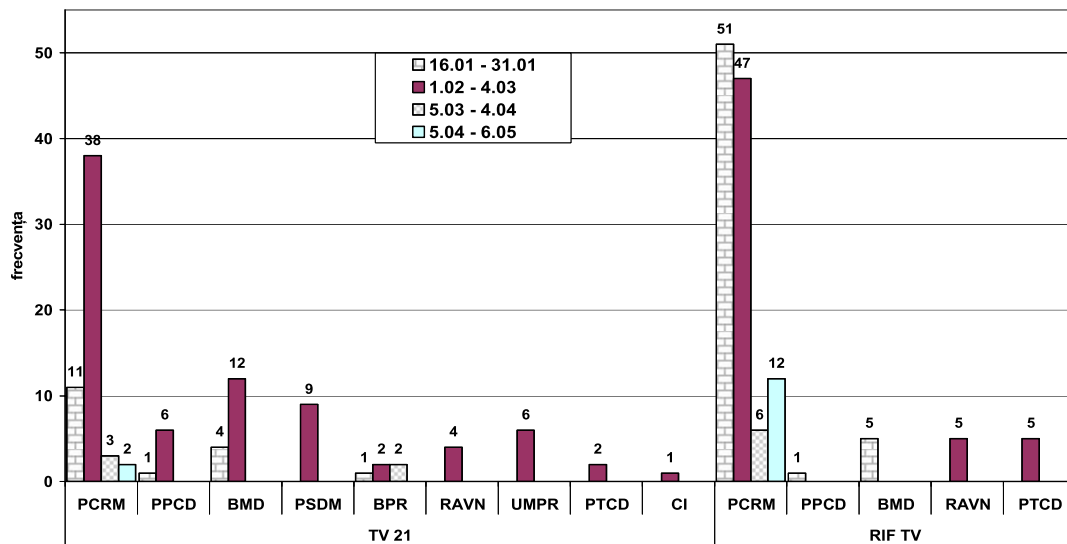
Partide favorizate în știrile postului RIF TV - frecvența

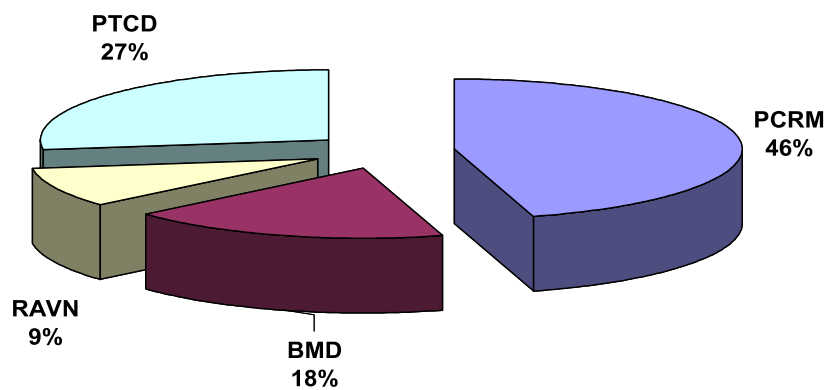
Partide favorizate în știrile postului TVC 21 - frecvența

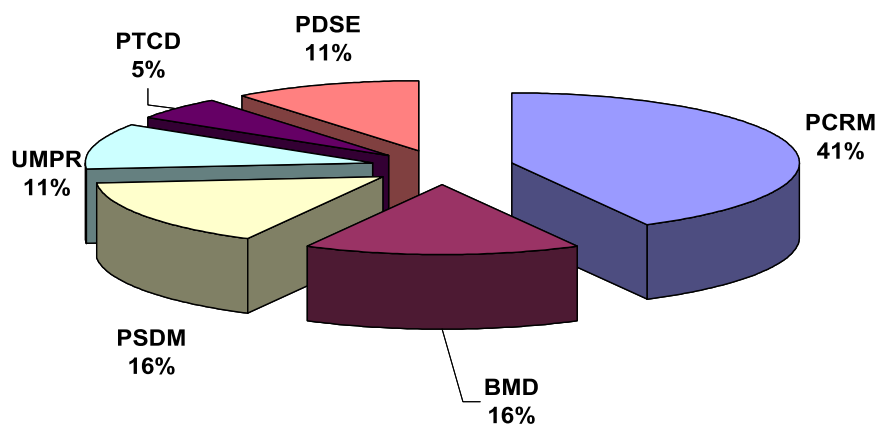
Partide favorizate în știrile posturilor TVC 21 și Rif TV, în diverse perioade - frecvența

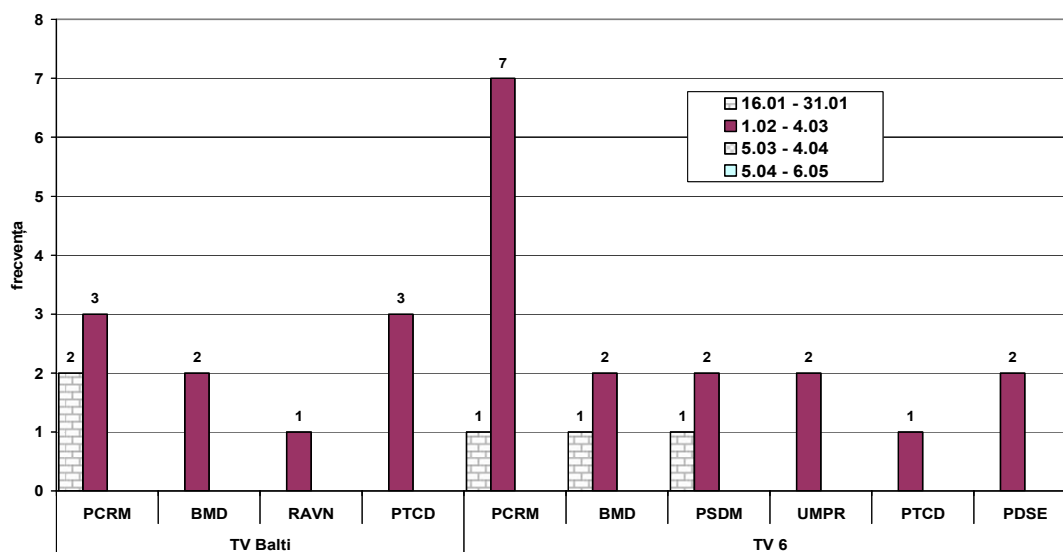
Partide favorizate în știrile postului TV Bălți - frecvența

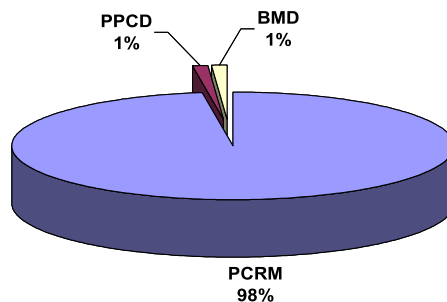
Partide favorizate în știrile postului TV 6 - frecvența

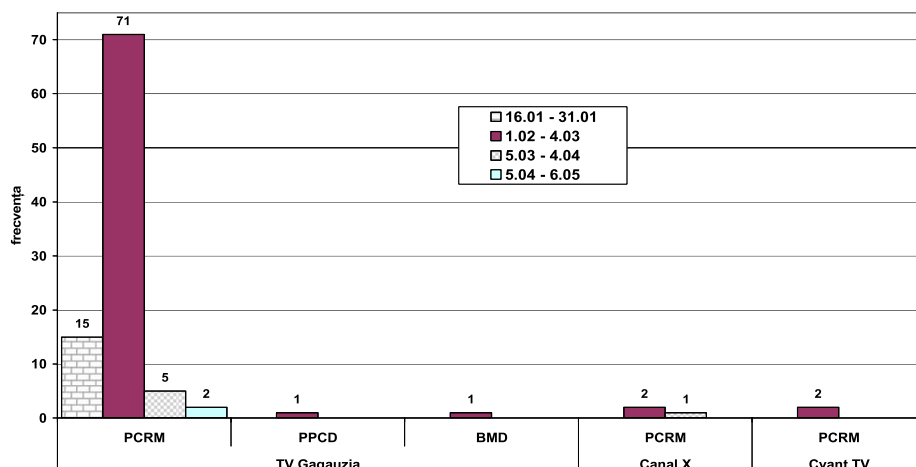
Partide favorizate în știrile posturilor TV Bălți și TV 6, în diverse perioade - frecvența

Partide favorizate în știrile postului TV Găgăuzia - frecvența

Partide favorizate în știrile posturilor TV Gagauzia, Canal X și Cvant TV, în diverse perioade - frecvența

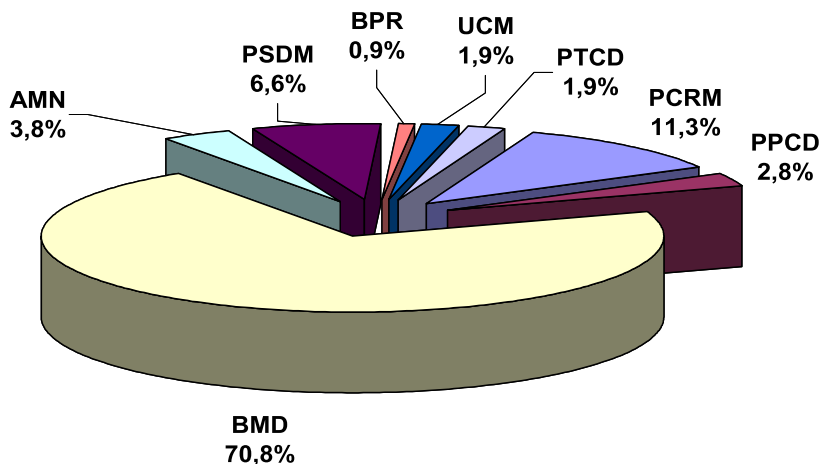

Știri defavorabile partidelor politice

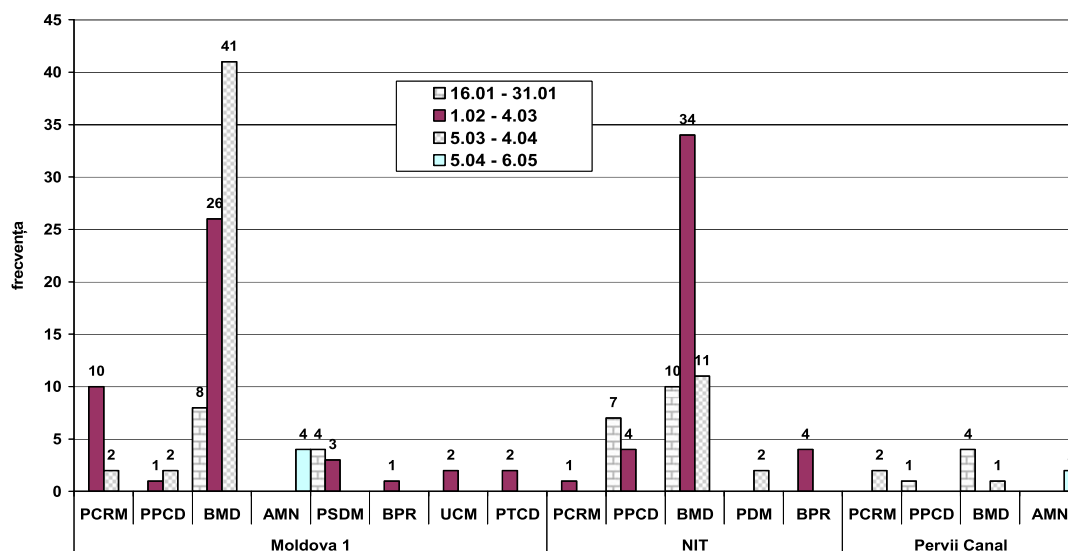
După 4 aprilie, postul public național TV *Moldova 1* a redus numărul de știri lunare defavorabile BMD-ului. În același timp, se menține politica editorială de evitare a difuzării unor știri critice la adresa puterii. Aceeași politică editorială în raport cu partidul de guvernământ și partidele de opoziție se atestă și la postul privat *NIT*.

Postul municipal *Euro TV Chișinău* este singurul post de televiziune care a difuzat în perioada de după 4 aprilie știri critice vizând PCR-ul; totuși, frecvența acestora s-a redus radical. În schimb, a crescut numărul știrilor ce defavorizează partidele de opoziție care au coalizat cu PCR-ul.

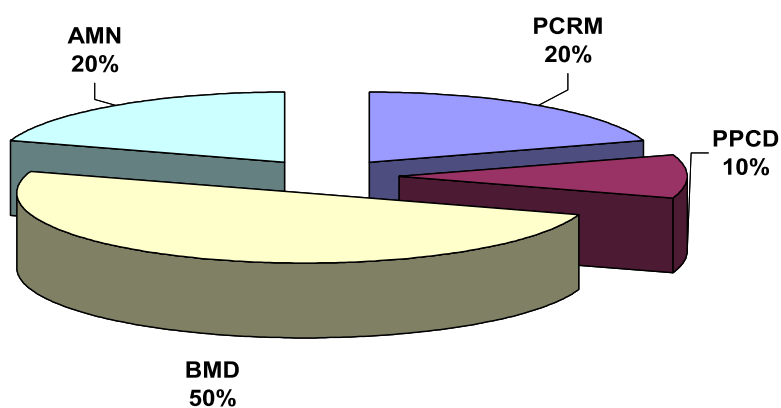
Partide defavorizate în știrile postului Moldova 1 - frecvența

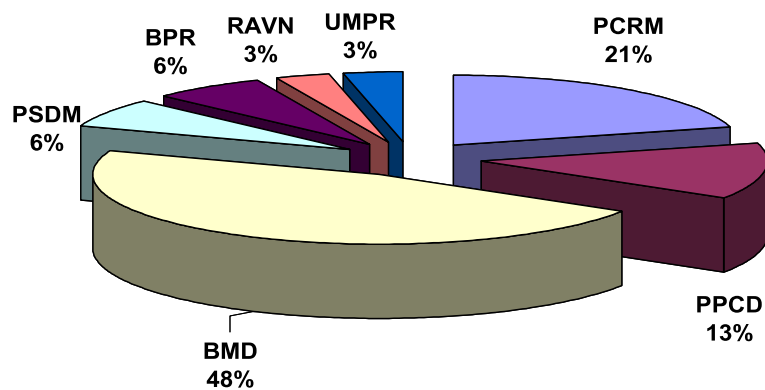
Partide defavorizate în știrile posturilor Moldova 1, NIT și Pervii Canal, în diverse perioade - frecvența

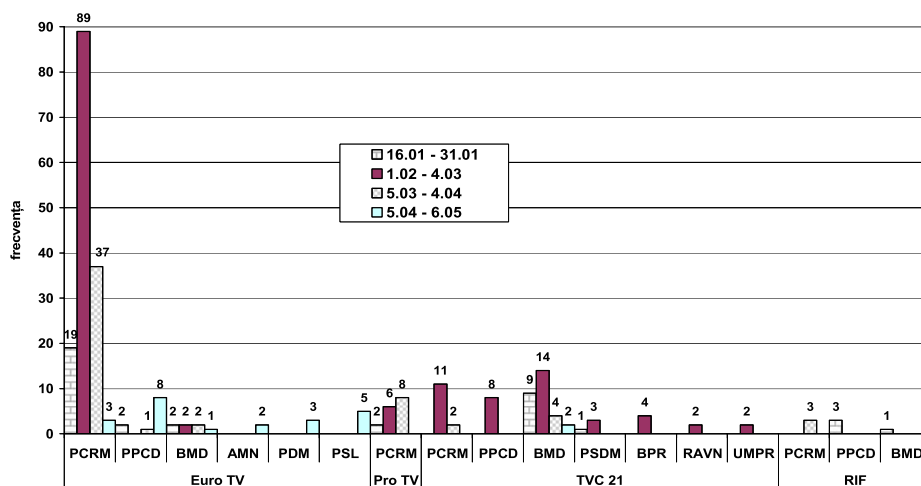
Partide defavorizate în știrile postului Pervii Canal - frecvența

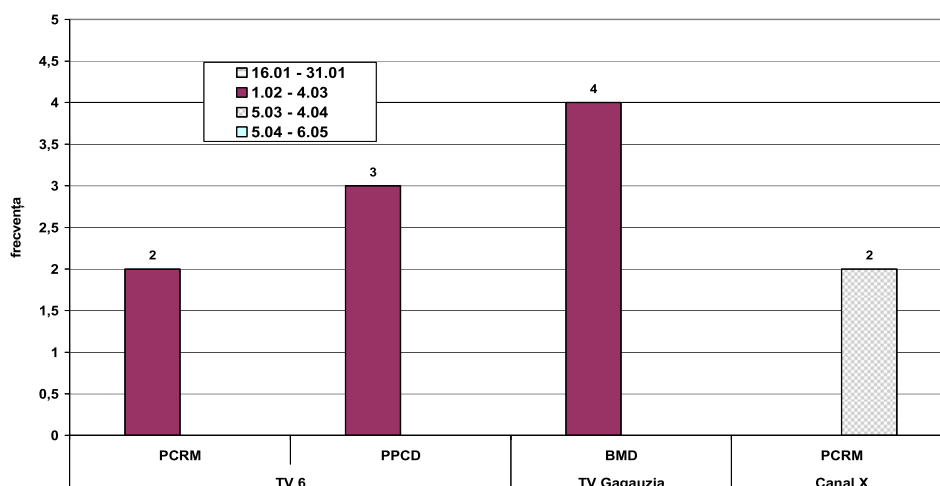
Partide defavorizate în știrile postului TVC 21 - frecvența

Partide defavorizate în știrile posturilor Euro TV, Pro TV, TVC 21 și RIF, în diverse perioade - frecvența

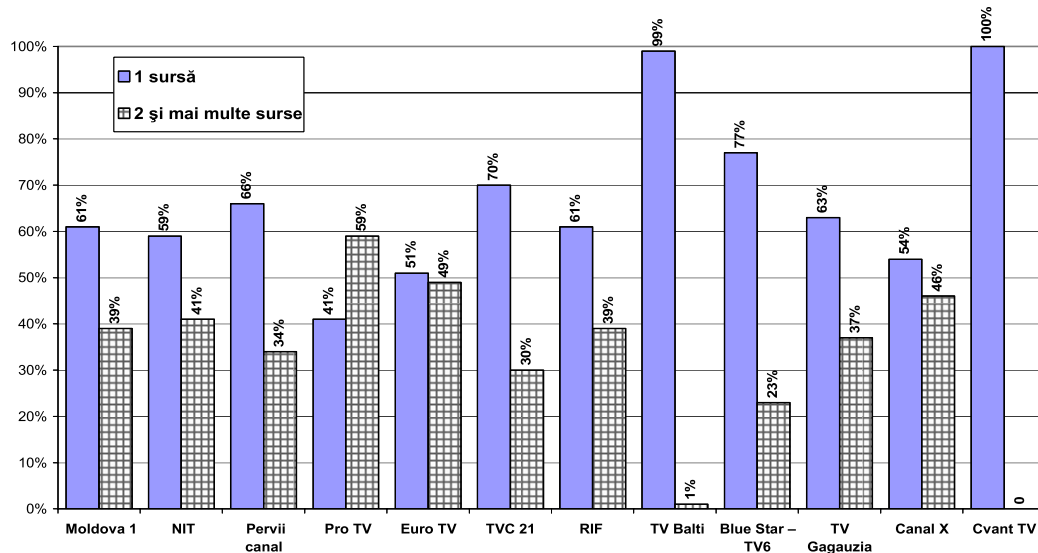
Partide defavorizate în știrile posturilor TV 6, TV Gagauzia și Canal X, în diverse perioade - frecvența

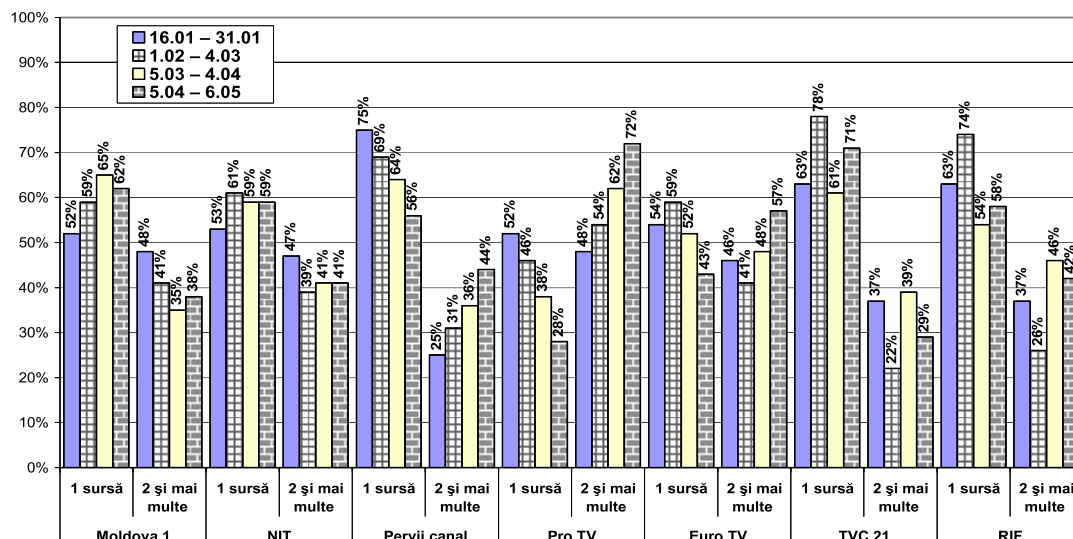
Sursele utilizate în știrile cu caracter politic

PRO TV e în topul posturilor care utilizează preponderent două și mai multe surse. Pe locul doi se situează Euro TV Chișinău.

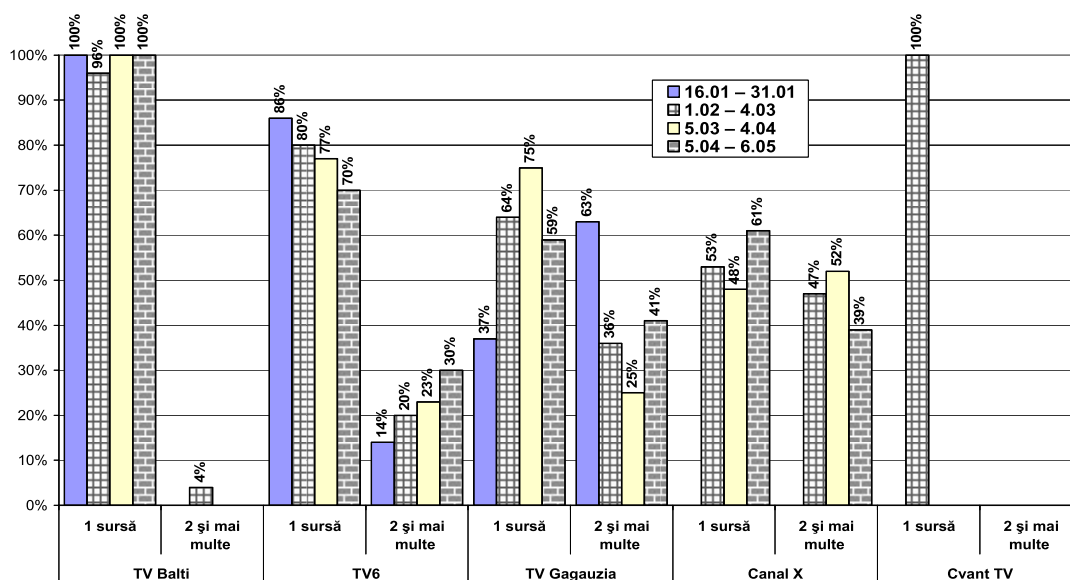
Numărul de surse în cadrul buletinelor de știri - frecvența
16.01 - 6.05.2005

Numărul de surse în cadrul buletinelor de știri, în diverse perioade - frecvența

Numărul de surse în cadrul buletinelor de știri, în diverse perioade - frecvența

Cele mai utilizate surse în știrile cu caracter electoral difuzate de postul public *Moldova-1*, *NIT* și *Pervii Kanal*, *RIF* au fost președintele, miniștrii, oficialitățile guvernamentale, diplomații străini, iar la *Euro TV* – administrația publică locală, oficialitățile și diplomații străini.

Partidele de opoziție au fost citate de cele mai multe ori în știrile *PRO TV*, *Euro TV*, *TVC 21*, *TV 6*. Posturile publice *TV Bălți* și *TV Gagăuzia* nu au citat deloc opoziția. *TV 6* a evitat referințele la PCRM.

Tipul surselor utilizate în cadrul buletinelor de știri - frecvența

Partea I	FCRM															CI
	Nr.	63	80	19	35	24	4	4	10	3	7	4	UMPR	PICD	PDSE	
Moldova- 1	%	2,4	3	0,7	1,3	0,9	0,2	0,2	0,4	0,1	0,3	0,2		0,1	0,4	
NIT	Nr.	85	71	18	39	27	1							7		
	%	2,8	2,3	0,6	1,3	0,9	0,03							0,2		
Pervii Kanal	Nr.	14	13	8	10	6				2	1		1		1	1
	%	2,8	2,6	1,6	2	1,2				0,4	0,2		0,2		0,2	0,2
PRO TV	Nr.	60	85	21	67	24	1	3	3	4	5		2	2		2
	%	6,2	8,8	2,2	7	2,5	0,1	0,3	0,3	0,4	0,5		0,2	0,2		0,2
Euro TV	Nr.	80	121	47	67	21	2	45	11	11	12	7	12	6	2	3
	%	3,5	5,3	2,1	2,9	0,9	0,1	2	0,5	0,5	0,5	0,3	0,5	0,3	0,1	0,1
TVC 21	Nr.	17	48	15	20	6		13	7	7	6		6	2		2
	%	2,6	7,2	2,3	3	0,9		2	1,1	1,1	0,9		0,9	0,3		0,3
RIF	Nr.	22	33		24	14		3			6			5		
	%	2,1	3,2		2,3	1,4		0,3			0,6			0,5		
TV Bălți	Nr.															
	%															
TV6	Nr.		11		8			4	3	3			2	4		
	%		4,8		3,5			1,7	1,3	1,3	1,3		0,9	1,7		
TV Găgăuzia	Nr.	5														
	%	1,3														
Canal X	Nr.	6	10	2	6											
	%	2,2	3,7	0,7	2,2											

Partea II	PREs	MIN	GUv	APL	EXP	CET	CEC	SO	MED	JUD	SOC	DIP	SIN	CCA	POL	BUS	BIS	TRAN	PCM
Moldova –1	Nr.	372	262	169	87	115	306	191	14	155	54	113	366	17	19	88	28	17	8
	%	14,1	9,9	6,4	3,3	4,4	11,6	7,2	0,5	5,9	2	4,3	13,8	0,6	0,7	3,3	1,1	0,6	0,3
NIT	Nr.	382	359	205	68	76	620	176	9	199	47	108	363	14	15	102	38	22	6
	%	12,5	11,7	6,7	2,2	2,5	20,3	5,8	0,3	6,5	1,5	3,5	11,9	0,5	0,5	3,3	1,2	0,7	0,2
Pervii Kanal	Nr.	44	52	39	3	33	42	44	3	22	27	24	88	2	7	1	1	1	5
	%	8,9	10,5	7,9	0,6	6,7	8,5	8,9	0,6	4,5	5,5	4,9	17,8	0,4	1,4	0,2	0,2	1	1
PRO TV	Nr.	44	48	78	22	59	90	103	2	52	35	63	63	12	3	12	3	11	11
	%	4,6	5	8,1	2,3	6,1	9,3	10,7	0,2	5,4	3,6	6,5	6,5	1,2	0,3	1,2	0,3	1,1	1,1
Euro TV	Nr.	55	33	66	224	139	399	126	7	185	126	195	234	16	27	3	3	2	2
	%	2,4	1,4	2,9	9,8	6,1	17,5	5,5	0,3	8,1	5,5	8,5	10,2	0,7	1,2	0,1	0,1	0,1	0,1
TVc 21	Nr.	54	63	49	11	52	24	42	5	6	29	46	82	4	4	16	25	1	9
	%	8,1	9,5	7,4	1,7	7,8	3,6	6,3	0,8	0,9	4,4	6,9	12,3	0,6	0,6	2,4	3,8	0,2	1,4
RIF	Nr.	88	183	95	15	53	79	82	8	4	52	80	162	5	6	3	2	2	0,2
	%	8,6	17,9	9,3	1,5	5,2	7,7	8	0,8	0,4	5,1	7,8	15,8	0,5	0,6	0,3	0,2	0,2	0,2
TV Bălți	Nr.	2	2	2	16	1	1	1	1	3	3	1	2	1	1	1	1	1	1
	%	7,4	7,4	7,4	59,3	3,7	3,7	3,7	3,7	11,1	3,7	7,4	7,4	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
TV6	Nr.	6	13	19	3	2	31	23	3	38	2	38	13	4	1	2	2	2	2
	%	2,6	5,7	8,3	1,3	0,9	13,5	10	1,7	16,5	0,9	16,5	5,7	1,7	0,4	0,9	0,9	0,9	0,9
TV Găgăuzia	Nr.	6	15	15	163	14	13	53	2	67	11	11	11	3	3	3	3	3	3
	%	1,6	3,9	3,9	42,8	3,7	3,4	13,9	0,5	17,6	2,9	2,9	2,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Canal X	Nr.	26	8	11	1	2	15	8	1	123	6	13	30	1	1	1	1	1	1
	%	9,7	3	4,1	0,4	0,7	5,6	3	0,1	46,1	2,2	4,9	11,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Cvant TV	Nr.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	%	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50

Abrevieri:

PCRM – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova
 PPCD – Partidul Popular Creștin-Democrat
 BMD – Blocul „Moldova Democrată”
 PSDM – Partidul Social-Democrat din Moldova
 BPR – Blocul Electoral „Patria-Rodina”
 RAVN – Mișcarea „Ravnopravie”
 PTCD – Partidul Țărănesc Creștin-Democrat
 PDSE – Partidul Dreptății Social-Eco-

nomice

UMPR – Uniunea Muncii „Patria-Rodina”
 UCM – Uniunea Centristă din Moldova
 FG – candidatul independent Fiodor Ghelici
 AI – Andrei Ivanțoc
 TT – Tudor Tătaru
 PCM – Partidul Comunist din Moldova (neînregistrat)
 SC – Silvia Chirilov
 SM – Ștefan Matei
 AMN – Alianța „Moldova Noastră”

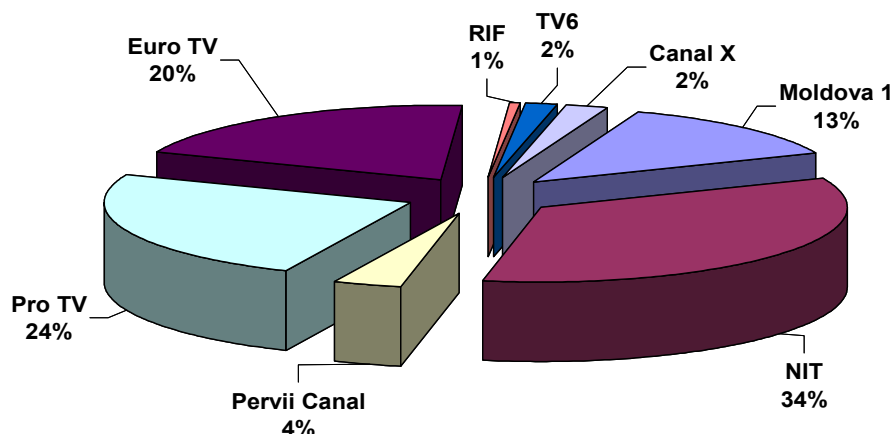
PSL – Partidul Social-Liberal
 PR – Partidul Republican
 PL – Partidul Liberal
 CI – candidați independenți
 PRES – președinte
 MIN – miniștri
 GUV – oficialități din guvern
 BIS – Biserica
 JUD – judecatori, avocați
 CCA- Cons. Coord. al Audioviz.

APL – administrația publică locală
 POL – poliția/armată
 CEC – Comisia Electorală Centrală
 TRANS – Transnistria
 DIP – diplomați, oficialități străine
 BUS – oameni de afaceri
 MED – mass-media
 SIN – sindicate
 EXP – experți
 CET – cetățeni
 SOC – societatea civilă, ONG-uri

4.1.2. Programe electorale speciale (opinii)

Pînă la 6 martie, au organizat dezbateri, interviuri la tema alegerilor posturile publice *Moldova-1*, *Euro TV* și *TV Bălți*, iar dintre posturile private *Canal X* (Briceni). După 4 aprilie, se atestă o creștere a duratei emisiunilor de opinie pe teme politice la postul public național *Moldova-1* și la posturile private *PRO TV* și *NIT*.

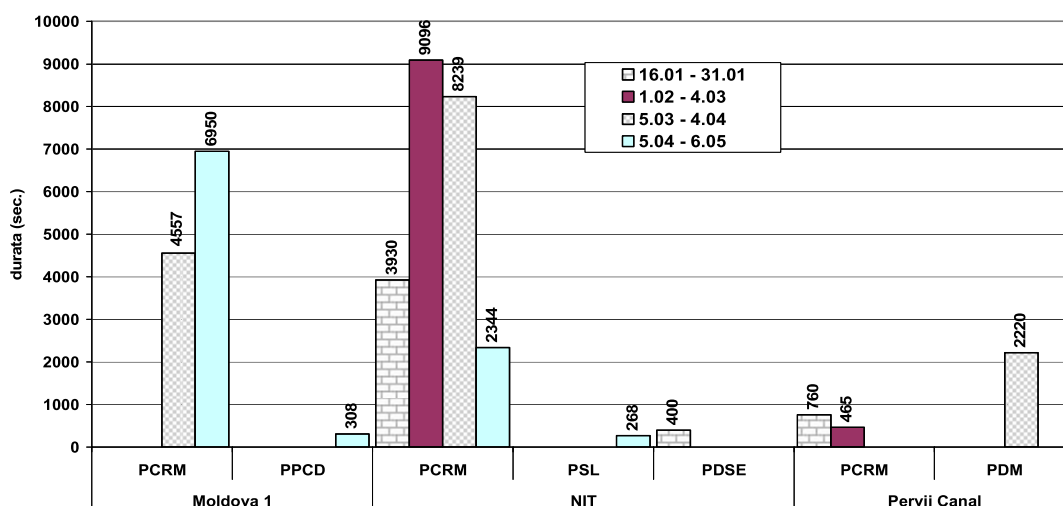
Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea emisiunilor de opinie cu caracter politic - durata

Emisiuni de opinie în favoarea partidelor politice

După 4 aprilie, postul public național *Moldova-1* mărește durata emisiunilor laudative la adresa partidului de guvernământ și, într-o măsură mai mică, a PPCD-ului. *NIT* dă dovadă de moderație în acest sens.

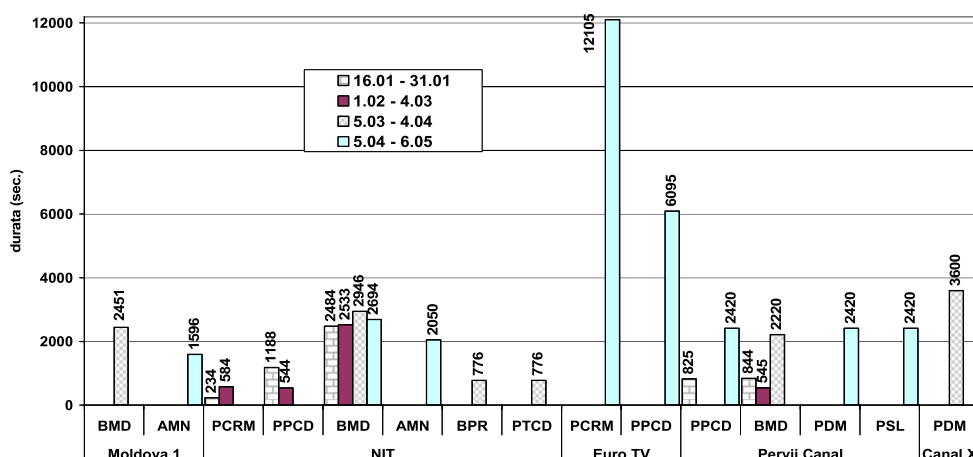
Partide favorizate în emisiunile de opinie ale posturilor
Moldova 1, NIT și Pervii Canal - durata

Emisiuni de opinie în defavoarea partidelor politice

Postul public *Moldova-1* și postul privat *NIT* au criticat în emisiunile lor numai opoziția. Emisiunile critice ale postului public municipal *Euro TV Chișinău* au vizat nu doar partidul de guvernământ. În cadrul dezbaterilor de la *PRO TV* și *RIF* s-au exprimat diverse puncte de vedere.

Partide defavorizate în emisiunile de opinie ale posturilor Moldova 1, NIT, Euro TV, Pervii Canal și Canal X - durata

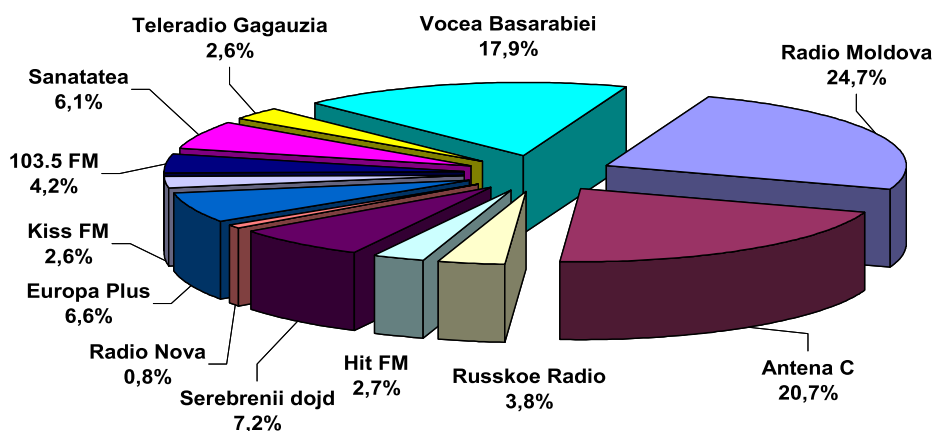

4.2 Radio

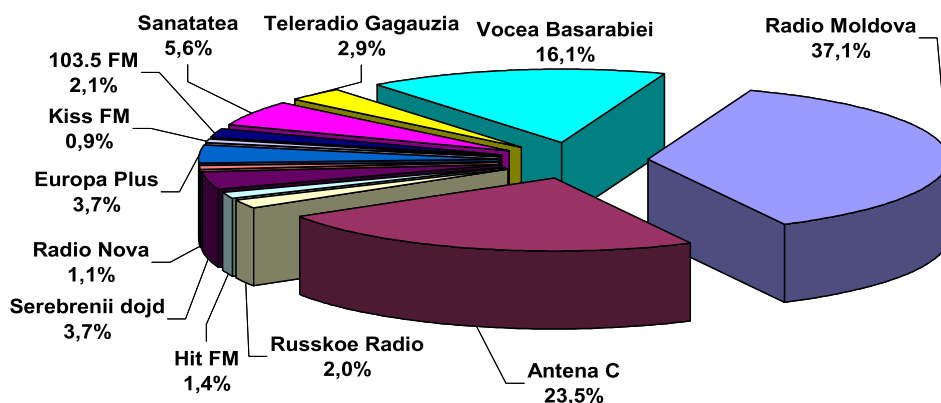
4.2.1 Știri cu caracter politic (electoral)

Radio Moldova, Antena C și postul privat Vocea Basarabiei se situează în topul difuzorilor de știri cu caracter politic.

Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea știrilor cu caracter politic - frecvența

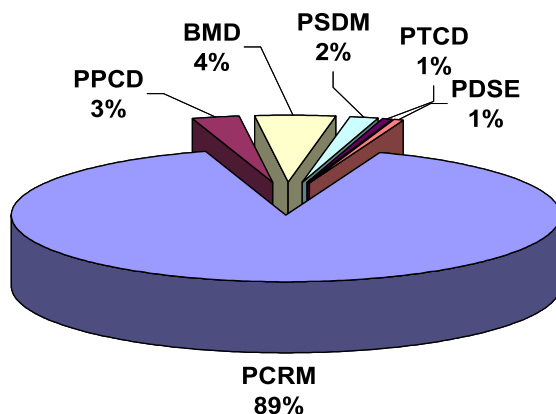
Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea știrilor cu caracter politic - durata

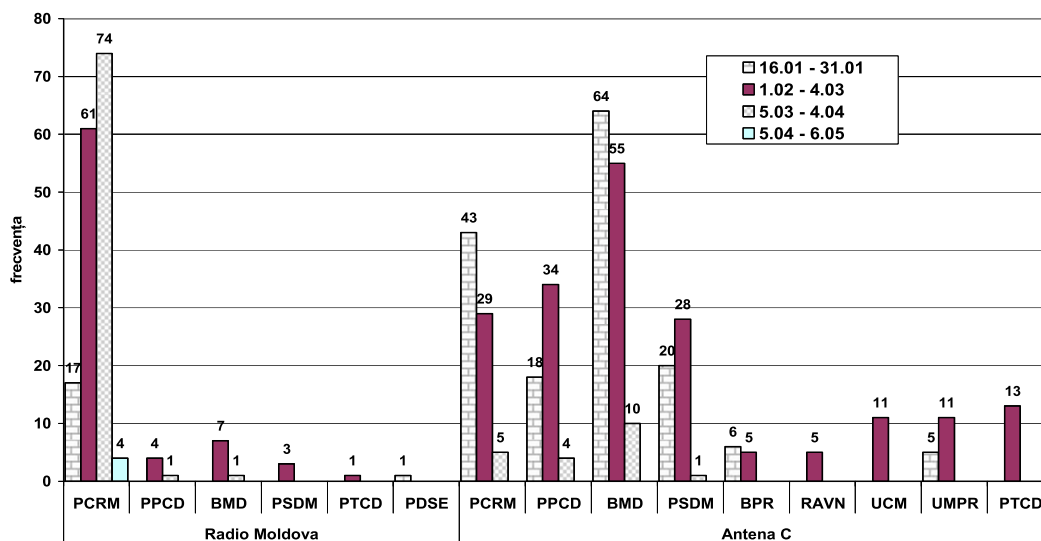
Partidele politice favorizate în știrile radio

După 4 aprilie, postul public național *Radio Moldova* își reduce pînă la un număr neînsemnat știrile în favoarea partidului de guvernămînt, iar postul public municipal *Antena C* și un șir de posturi private nu au favorizat nici un partid.

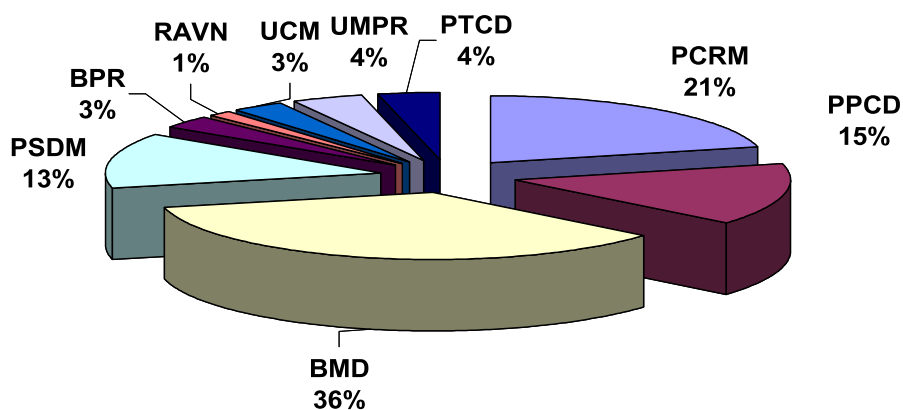
Partide favorizate în știrile postului Radio Moldova - frecvența

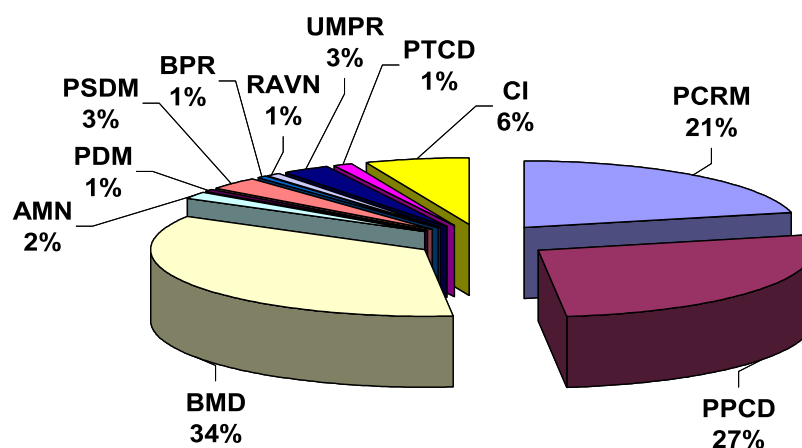
Partide favorizate în știrile posturilor Radio Moldova și Antena C, în diverse perioade - frecvența

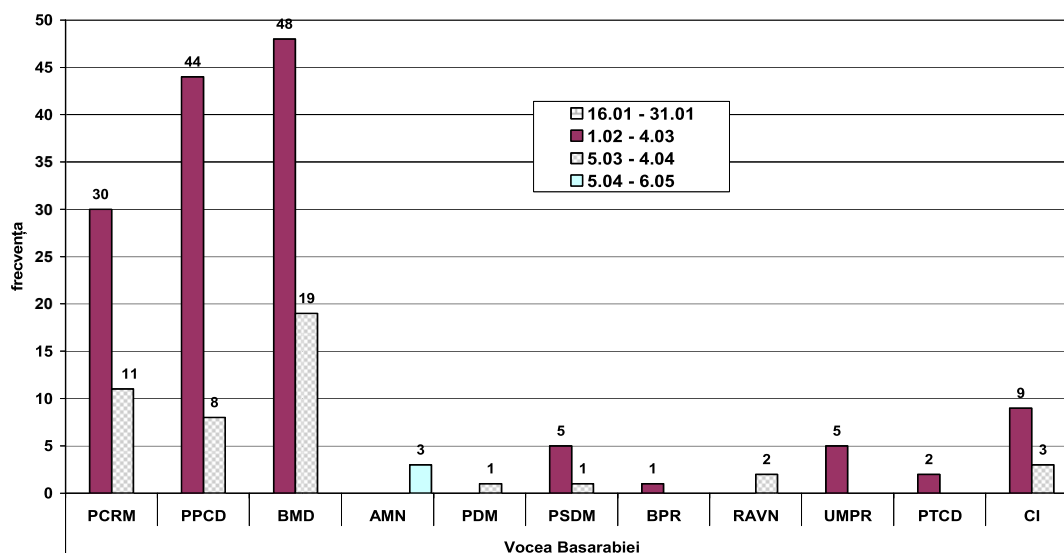
Partide favorizate în știrile postului Antena C - frecvența

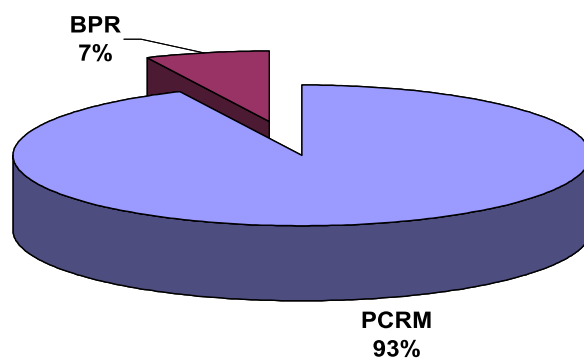
Partide favorizate în știrile postului Vocea Basarabiei -
frecvența

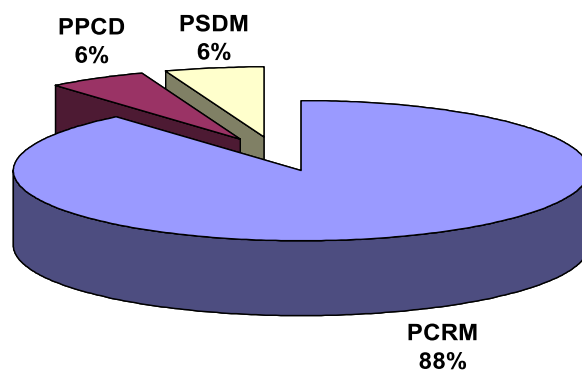
Partide favorizate în știrile postului Vocea Basarabiei, în diverse perioade -
frecvența

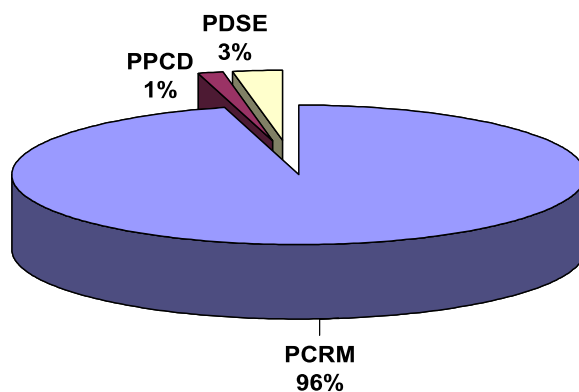
Partide favorizate în știrile postului Russkoe Radio - frecvența

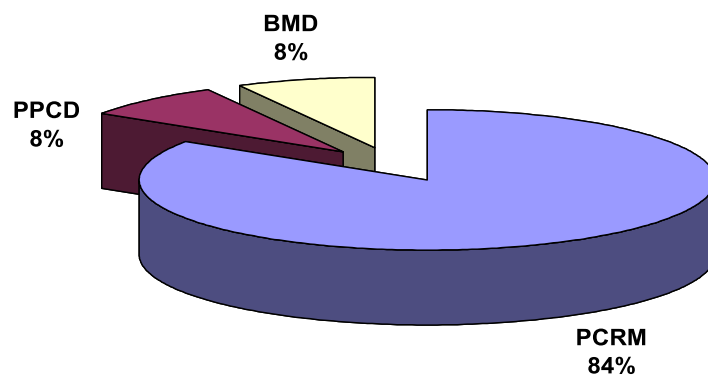
Partide favorizate în știrile postului HIT FM - frecvența

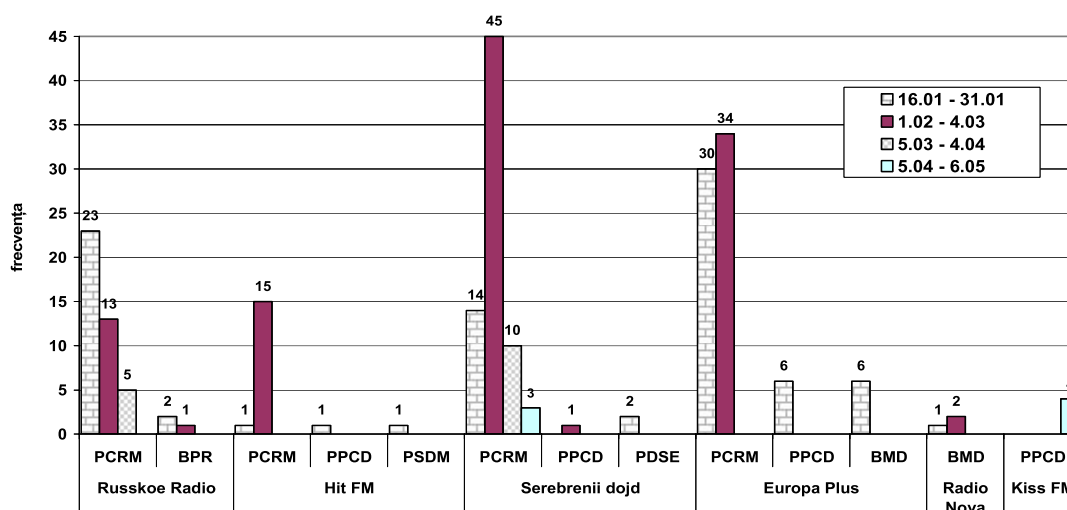
Partide favorizate în știrile postului Serebrenii Dojd - frecvența

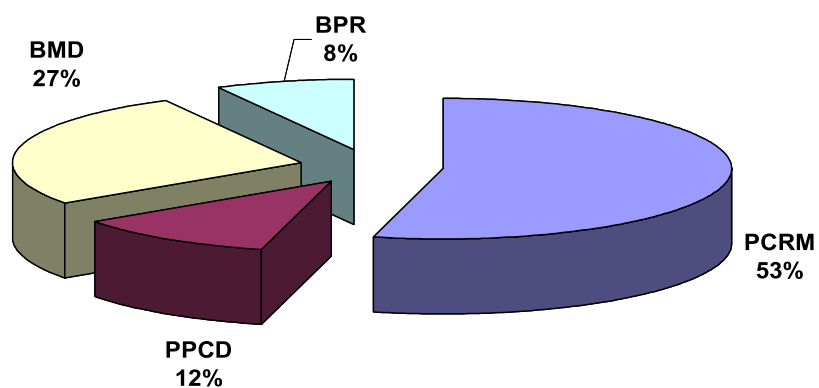
Partide favorizate în știrile postului Europa plus - frecvența

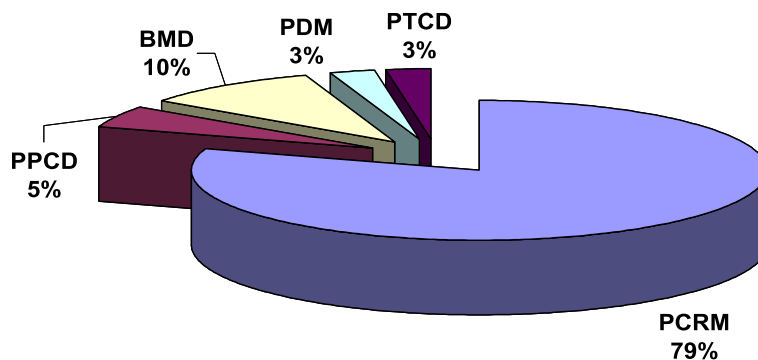
Partide favorizate în știrile posturilor Russkoe Radio, Hit FM, Serebrenii dojd, Europa Plus, Radio Nova și Kiss FM, în diverse perioade - frecvența

Partide favorizate în știrile postului 103.5 FM - frecvența

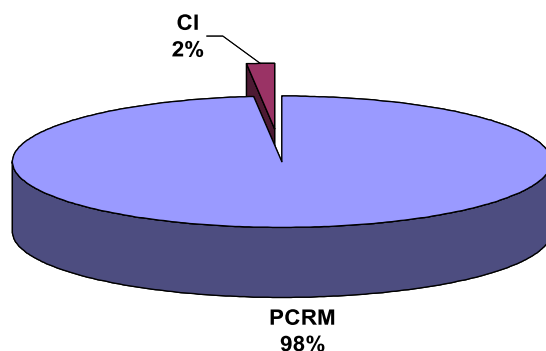

Partide favorizate în știrile postului Sănătatea - frecvența

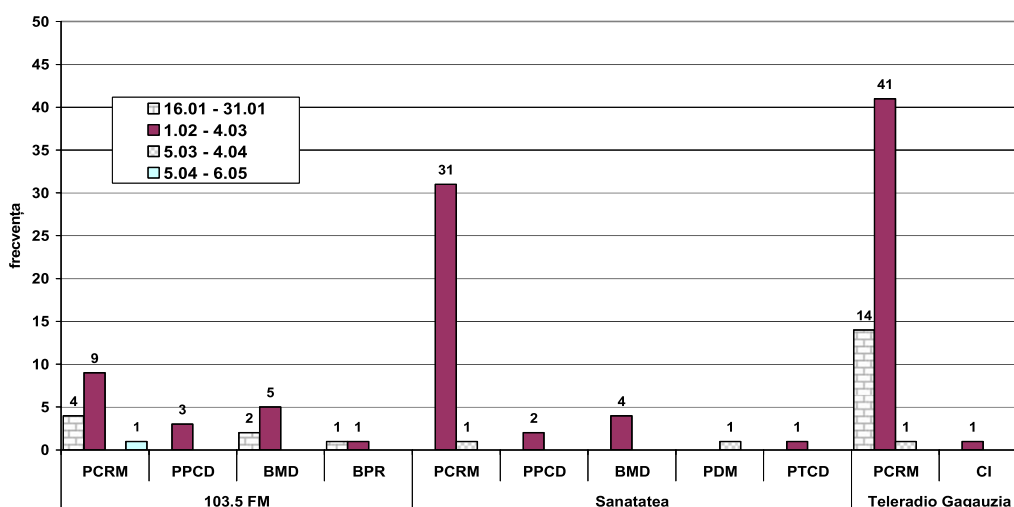

Partide favorizate în știrile postului Teleradio Găgăuzia - frecvența

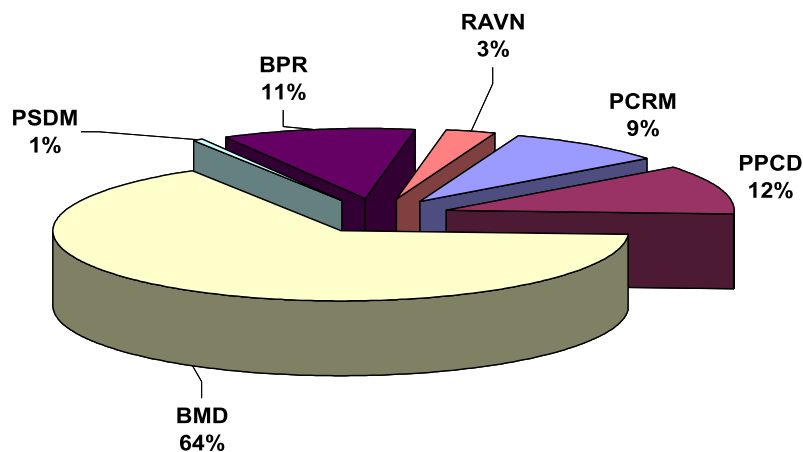
Partide favorizate în știrile posturilor 103.5 FM, Sanatatea și Teleradio Gagauzia, în diverse perioade - frecvența

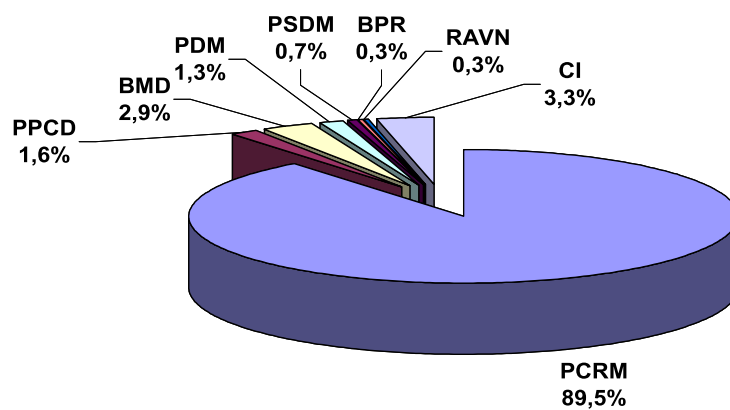
Partidele politice defavorizate în știrile radio

După 4 aprilie, postul public național *Radio Moldova* nu a difuzat știri în defavoarea vreunui partid de opoziție și a continuat să evite știrile cu caracter negativ vizînd partidul de guvernămînt. Frecvența știrilor critice la adresa PCR s-a redus simțitor în cazul postului public municipal *Antena C* și a postului privat *Vocea Basarabiei*. Acesta din urmă își menține atitudinea critică față de majoritatea formațiunilor parlamentare, în special față de PPCD.

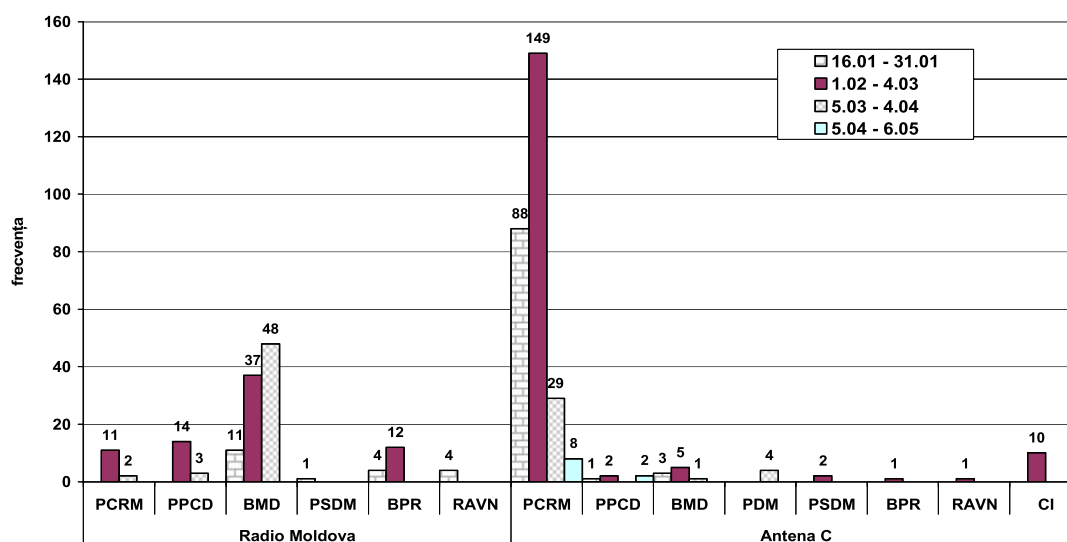
Partide defavorizate în știrile postului Radio Moldova - frecvența

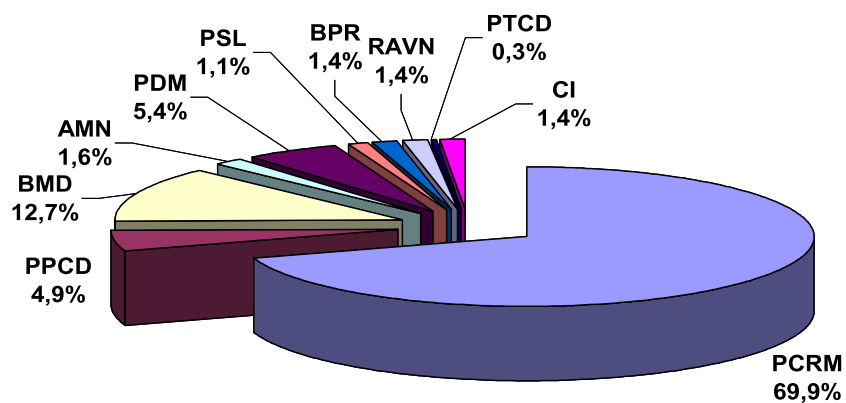
Partide defavorizate în știrile postului Antena C - frecvența

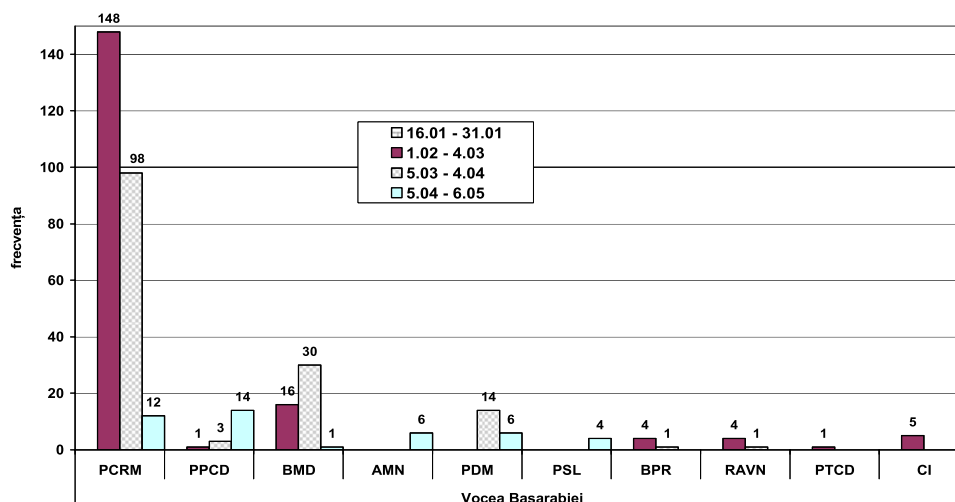
Partide defavorizate în știrile posturilor Radio Moldova și Antena C, în diverse perioade - frecvența

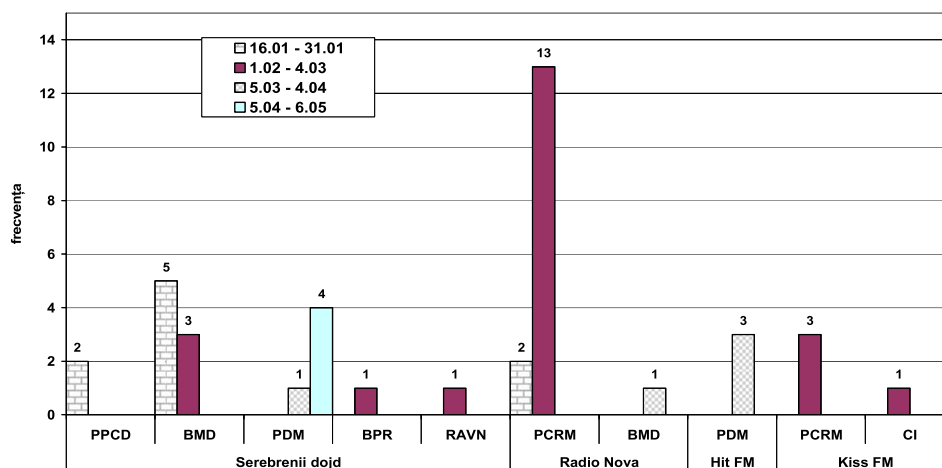
Partide defavorizate în știrile postului Vocea Basarabiei - frecvența

Partide defavorizate în știrile postului Vocea Basarabiei, în diverse perioade
- frecvența

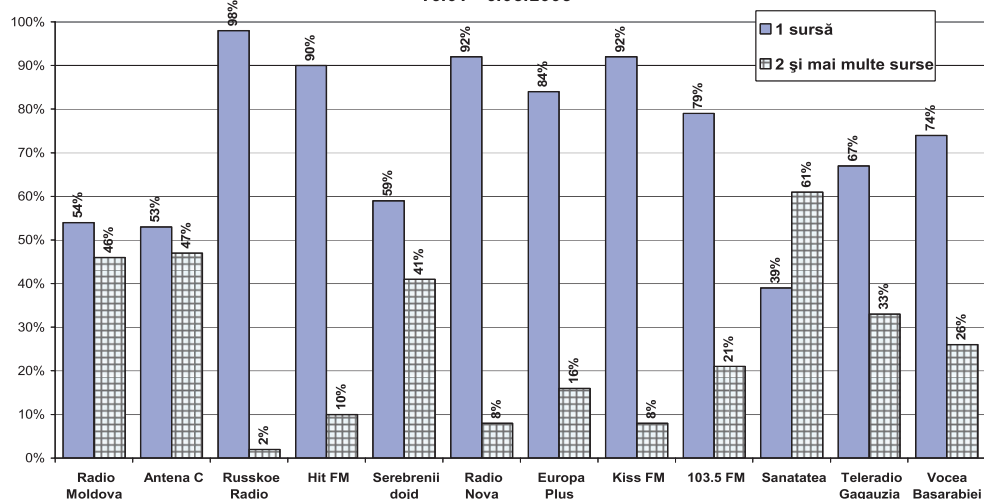
Partide defavorizate în știrile posturilor Serebrenii dojd, Radio Nova, Hit FM și Kiss FM, în diverse perioade - frecvența

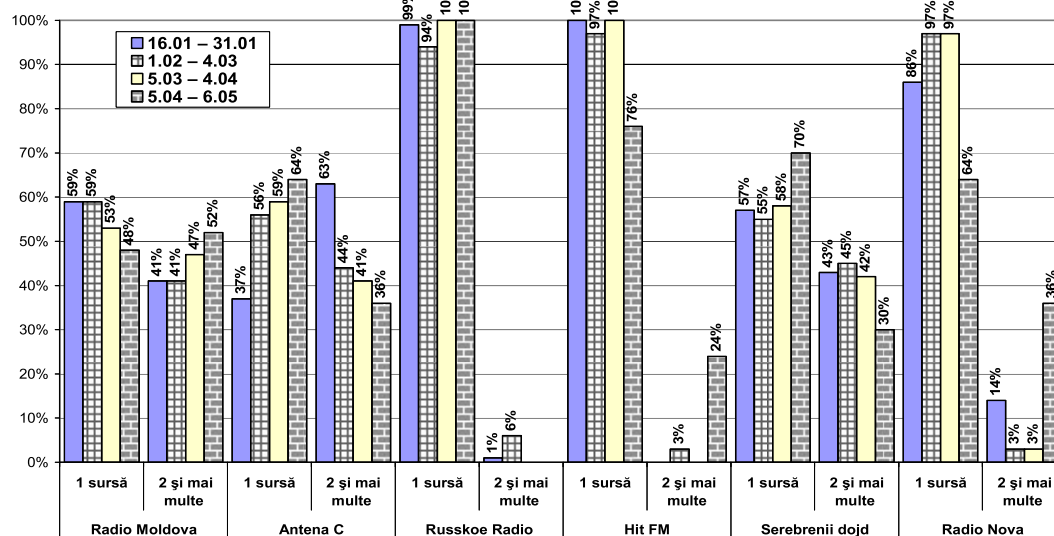
Sursele utilizate

Doar știrile postului privat *Sănătatea* sînt bazate, în majoritatea cazurilor, pe două și mai multe surse. O tendință pozitivă în acest sens se atestă și în cazul postului public *Radio Moldova*.

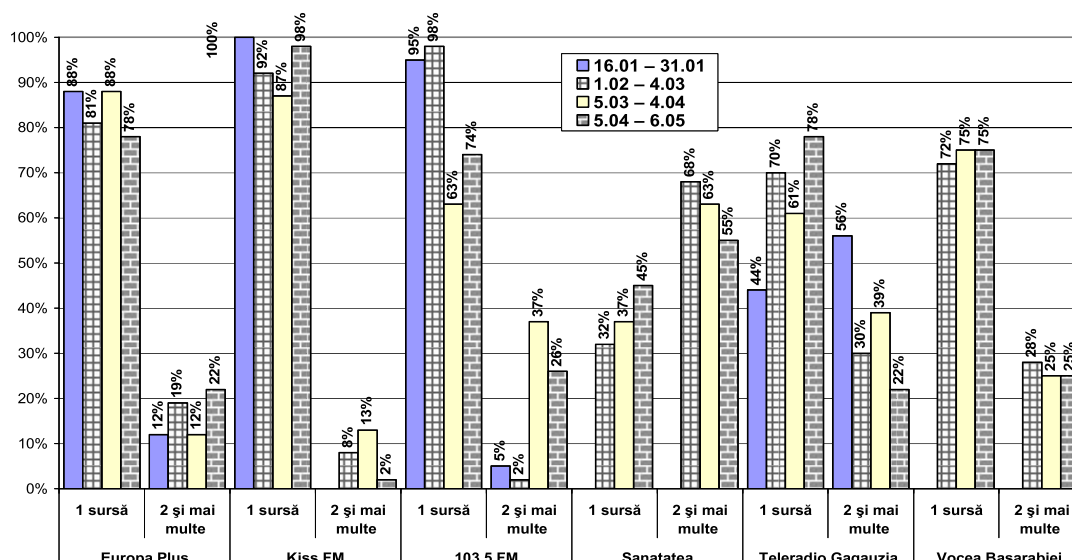
Numărul surselor în cadrul buletinelor de știri - frecvența
16.01 - 6.05.2005

Numărul surselor în cadrul buletinelor de știri, în diverse perioade -
frecvența

Numărul surselor în cadrul buletinelor de știri, în diverse perioade -
frecvența

Tipul surselor

Cele mai utilizate surse în știrile difuzate de majoritatea posturilor monitorizate, inclusiv *Radio Moldova* și *Antena C*, sînt mass-media și Comisia Electorală Centrală.

În știrile de la *Antena C*, *Kiss FM*, *Vocea Basarabiei*, *Serebrenii Dojd* s-au făcut referințe mai frecvente la partidele de opoziție, decît în știrile celorlalte posturi monitorizate. De asemenea, *Antena C* a apelat mai des la informația difuzată de societatea civilă. *Teleradio Găgăuzia* a ignorat opoziția ca sursă de știri.

Tipul surselor utilizate în cadrul buletinelor de ştiri - frecvenţa

Partea I	PCRM														PL	CI
	Nr.	116	36	50	15	3	8	2		RAVN	UCM	UMPR	PTCD	PDSE	PR	
Radio Moldova	%	1,8	2,7	0,8	1,2	0,4	0,1	0,2	0,05		0,05		0,1	0,1		
	Nr.	180	225	20	119	2		85	38	10	12	23	19	2		24
Antena C	%	5,3	6,6	0,6	3,5	0,1		2,5	1,1	0,3	0,4	0,7	0,6	0,1		0,7
	Nr.	11	12	2	2				2							
Russkoe Radio	%	3,5	3,8		0,6				0,6							
	Nr.			2												
Hit FM	%			0,7												
	Nr.	77	10	12	6	1		1					1			
Serebreanii Dojdi	%	7,3	0,9	1,1	0,6	0,1		0,1						0,1		
	Nr.	1	8	2								1			1	
Radio Nova	%	1,3	10	2,5								1,3			1,3	
	Nr.	1		2						1						
Europa Plus	%	0,1		0,3						0,1						
	Nr.	4	15	2	13		4									1
Kiss FM	%	2,7	10,1	1,3	8,7		2,7									0,7
	Nr.	11	15	2	5			1								
103.5 FM	%	2,2	3	0,4	1			0,2								
	Nr.	3	29	7	16	1	2			5					4	3
Sănătatea	%	0,3	2,6	0,6	1,4	0,1	0,2			0,5					0,4	0,3
	Nr.	4											2			
Teleradio Găgăuzia	%	1														
	Nr.	44	100	29	78	12	11	12	1	3	2	2	4	1	1	14
Vocea Basarabiei	%	2,1	4,8	1,4	3,7	0,6	0,5	0,6	0,05	0,1	0,1	0,1	0,2	0,05	0,05	0,7

Partea II	PRES		MIN	GUV	APL	EXP	CET	CEC	SO	MED	JUD	SOC	DIP	SIN	CCA	POL	BUS	BIS	TRAN	PCM
	Nr.	%																		
Radio Moldova	463	10,8	310	367	102	240	45	614	19	885	46	98	676	4	30	38	5	3	11	
		7,2	8,6	2,4	5,6	1,1	14,4	0,4	20,7	1,1	2,3	15,8	0,1	0,7	0,9	0,1	0,1	0,3		
Antena C	72	2,1	64	32	86	110	38	403	24	1147	41	275	249		18	49	9		24	5
		1,9	0,9	2,5	3,2	1,1	11,8	0,7	33,7	1,2	8,1	7,3		0,5	1,4	0,3		0,7	0,1	
Russkoe Radio	18	5,8	4	4		9	61			173	1	3	9	3						
		1,3	1,3	2,9	19,6					55,4	0,3	1	2,9	1	1					
Hit FM	10	3,3	6	1						272	4		8						1	
		2	0,3							89,5	1,3		2,6						0,3	
Serebreanii Dojdi	109	10,3	56	150	8	30	1	108	7	259	45	29	127	5	6	4			4	
		5,3	14,2	0,8	2,8	0,1	10,2	0,7	24,5	4,3	2,7	12		0,5	0,6	0,4			0,4	
Radio Nova						2	53	3		6		3								
						2,5	66,3	3,8		7,5		3,8								
Europa Plus	158	22	120	144	19	12	2	23	6	96	4		117			6	6	2		
		7,4	16,7	20	2,6	1,7	0,3	3,2	0,8	13,4	0,6		16,3			0,8	0,8	0,3		
Kiss FM	15	10,1	11	12			6	10		6	22	4	24							
		7,4	8,1				4	6,7		4	14,8	2,7	16,1							
103.5 FM	19	3,8	2	5,8	0,6	1,2	0,2	2,8		330	9	4	36	1		2	1		1	
		2	5,8	0,6	1,2	0,2	2,8	2,8		66,1	1,8	0,8	7,2	0,2		0,4			0,2	
Sănătatea	159	14,4	69	62	11	31	6	42	2	508	11	39	81		4	5	2	1	1	2
		6,2	5,6	1	2,8	0,5	3,8	0,2		45,9	1	3,5	7,3		0,4	0,5	0,2	0,1	0,1	0,2
Teleradio Găgăuzia	24	6	53	17	144	20	5	43		60		11	20							
		13,2	4,2	35,7	5	1,2	10,7			14,9		2,7	5							
Vocea Basarabiei	105	83	46	42	80	55	65	20		851	55	90	243		12	13	7	1	19	
		4	2,2	2	3,8	2,6	3,1	1		40,5	2,6	4,3	11,6		0,6	0,6	0,3	0,05	0,9	

Abrevieri:

PCRM – Partidul Comuniștilor din Republica Moldova
 PPCD – Partidul Popular Creștin-Democrat
 BMD – Blocul „Moldova Democrată”
 PSDM – Partidul Social-Democrat
 BPR – Blocul Electoral „Patria-Rodina”
 RAVN – Mișcarea „Ravnopravie”
 PTCD – Partidul Țărănesc Creștin-Democrat
 PDSE – Partidul Dreptății Social-Economice

UMPR – Uniunea Muncii „Patria-Rodina”
 UCM – Uniunea Centristă din Moldova
 FG – candidatul independent Fiodor Ghe-lici
 AI – Andrei Ivantoc
 TT – Tudor Tătaru
 PCM – Partidul Comunist din Moldova (neînregistrat)
 SC – Silvia Chirilov
 ȘM – Ștefan Matei
 AMN – Alianța „Moldova Noastră”
 PSL – Partidul Social-Liberal

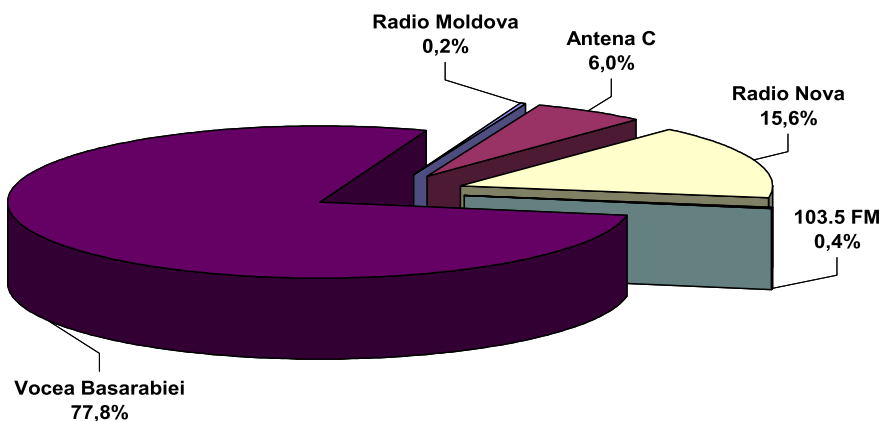
PR – Partidul Republican
 PL – Partidul Liberal
 CI – candidați independenți
 PREȘ – președinte
 MIN – miniștri
 GUV – oficialități din guvern
 BIS – Biserica
 JUD – judecători, avocați
 CCA – Cons.Coord. al Audioviz.
 APL – administrația publică locală
 POL – poliția/armata

CEC – Comisia Electorală Centrală
 TRANS – Transnistria
 DIP – diplomați, oficialități străine
 BUS – oameni de afaceri
 MED – mass-media
 SIN – sindicate
 EXP – experți
 CET – cetățeni
 SOC – societatea civilă, ONG-uri

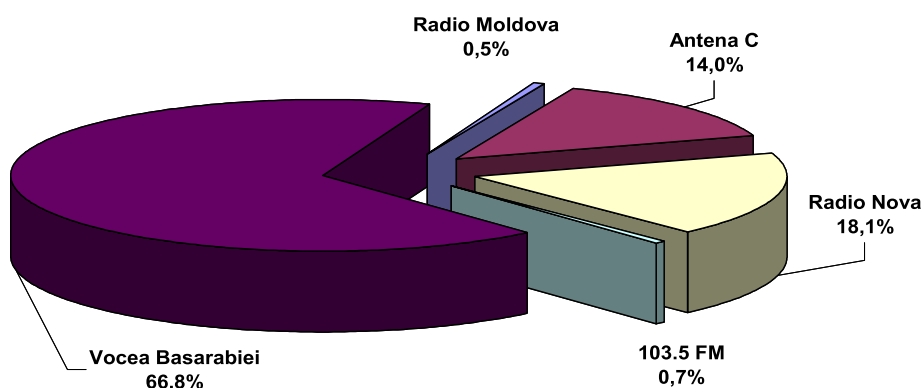
4.2.2. Emisiuni de opinii

Vocea Basarabiei și *Radio Nova* sînt posturile de radio care au organizat în mod permanent emisiuni de opinie. După 4 aprilie, a renunțat la dezbaterile politice postul municipal *Antena C*.

Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea emisiunilor de opinie cu caracter politic - frecvența

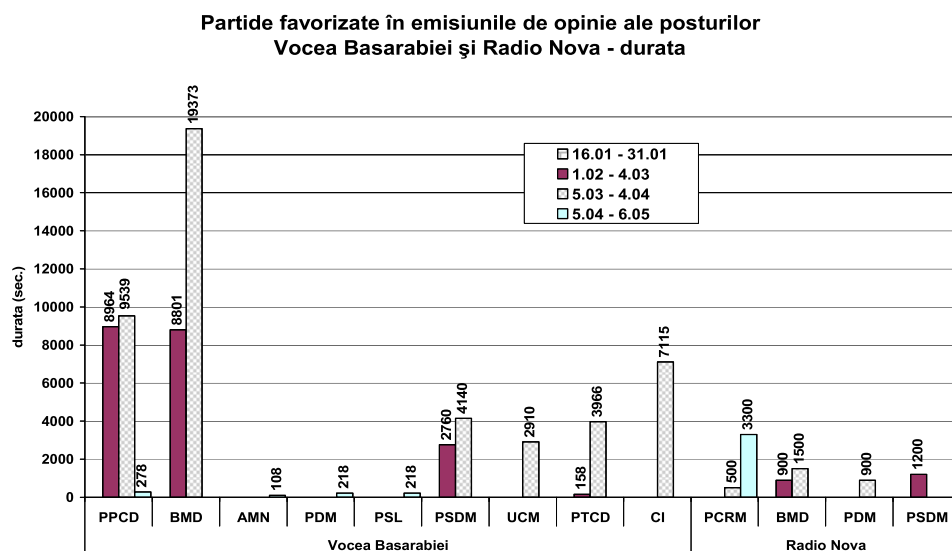

Ponderea posturilor monitorizate în difuzarea emisiunilor de opinie cu caracter politic - durata, secunde

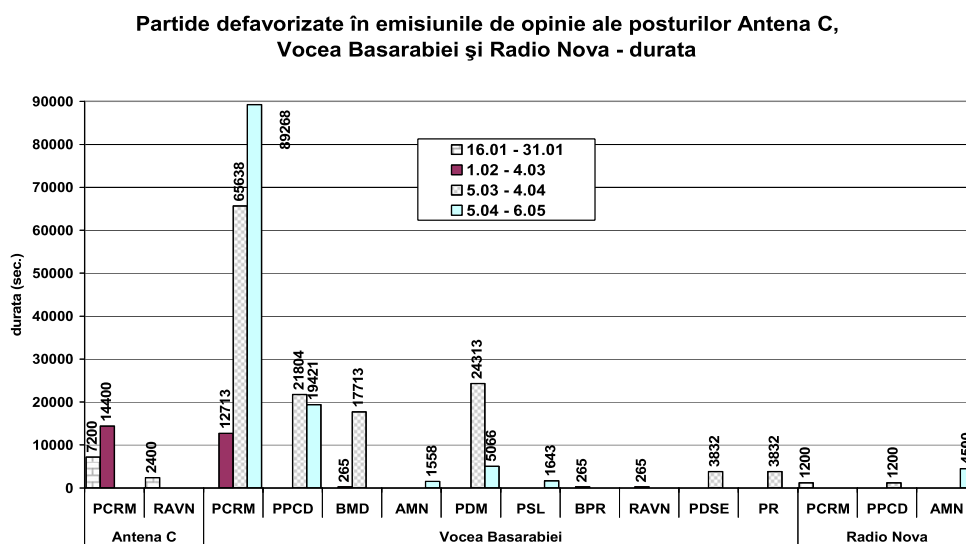
Partidele politice favorizate în emisiunile radio

În timp ce la *Vocea Basarabiei* se reduce drastic durata emisiunilor favorabile partidelor de opoziție, la *Radio Nova* crește durata emisiunilor cu conținut pozitiv ce vizează PCRM.

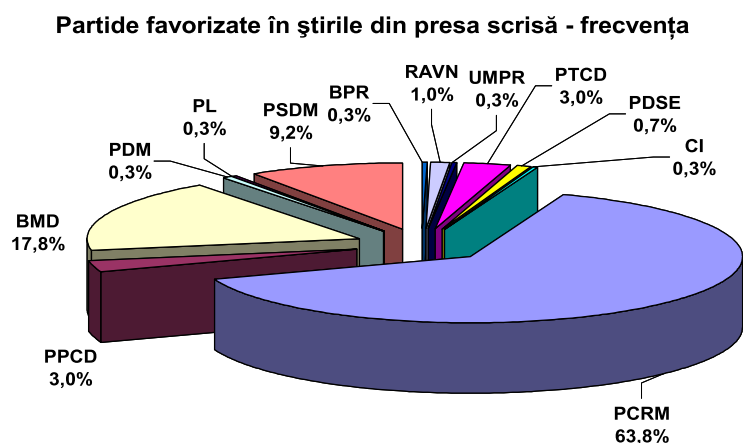
Partidele politice defavorizate în emisiunile radio

După 4 aprilie crește durata emisiunilor critice la adresa PCRM, PPCD, PDM și PSL, în cazul postului *Vocea Basarabiei*. La *Radio Nova* este supus mai des criticii AMN.

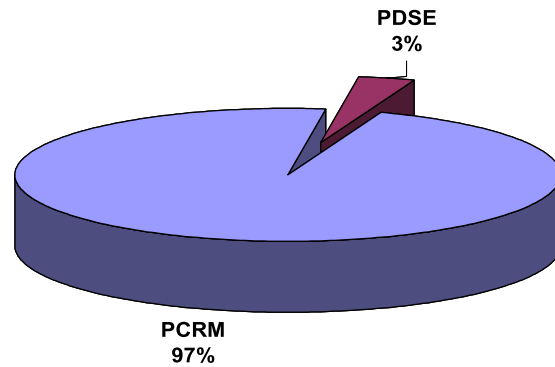
4.3. Presa scrisă

Partide favorizate în știrile din presa scrisă

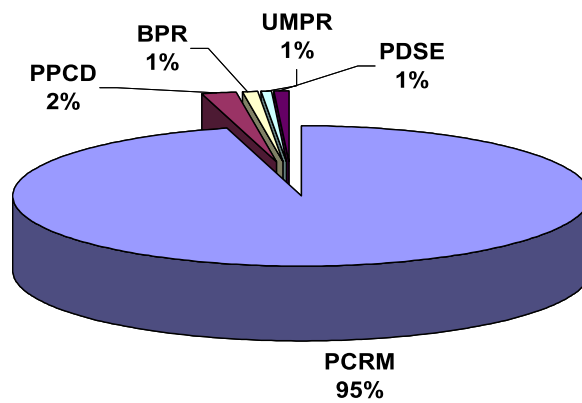

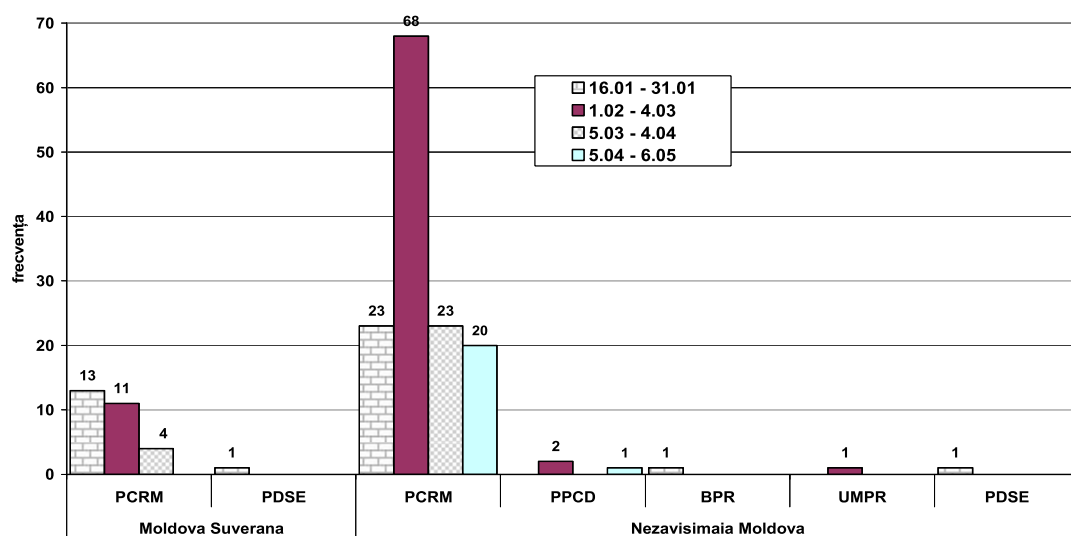
Partide favorizate în știrile din Moldova Suverană - frecvența

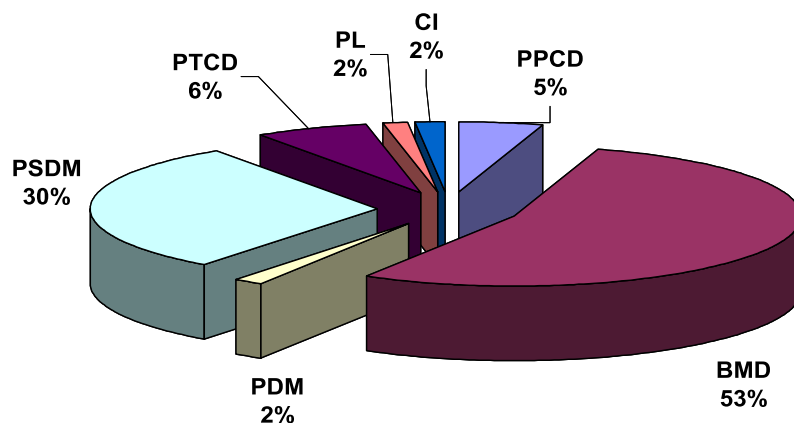
Partide favorizate în știrile din Nezașisimaia Moldova - frecvența

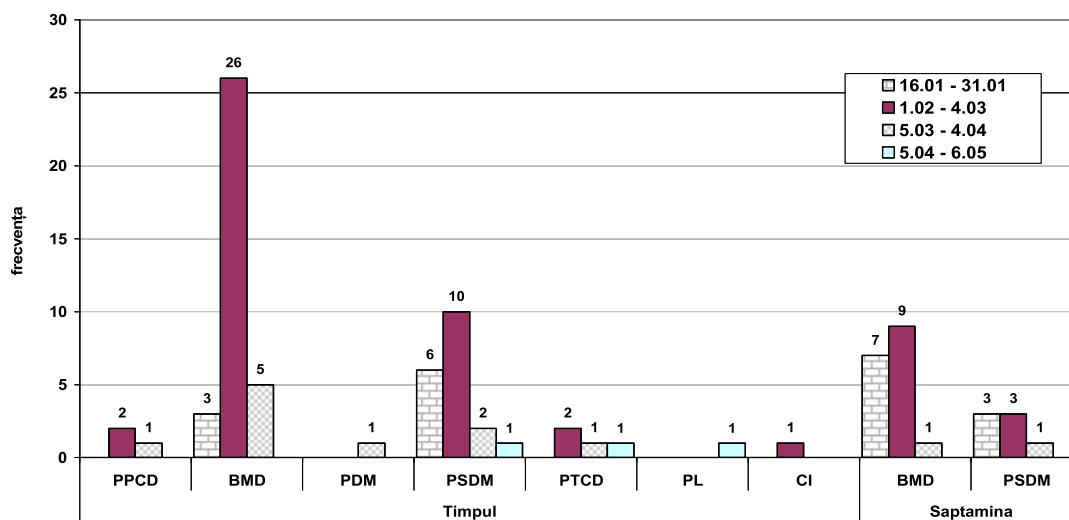
Partide favorizate în știrile din Moldova Suverană și Nezașisimaia Moldova, în diverse perioade - frecvența

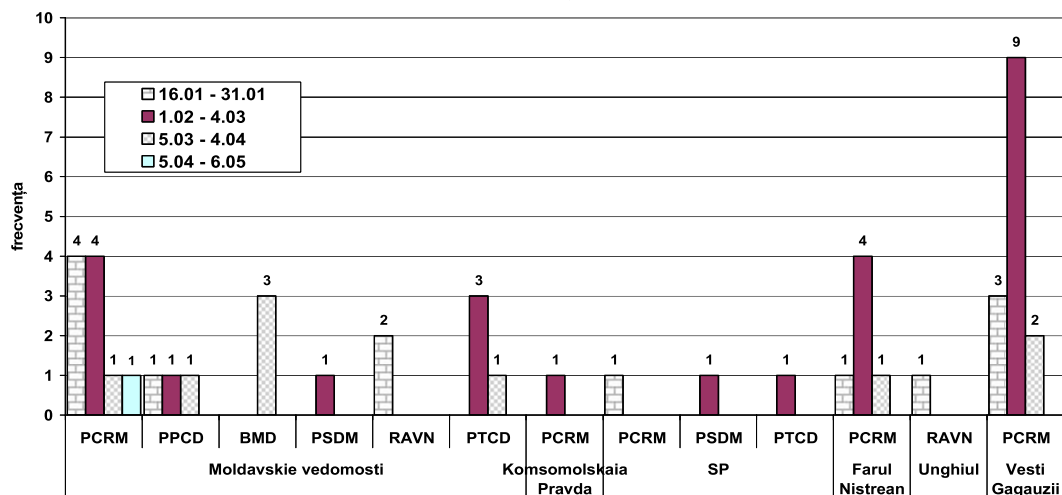
Partide favorizate în știrile din Timpul - frecvența

Partide favorizate în știrile din Timpul și Săptămâna, în diverse perioade - frecvența

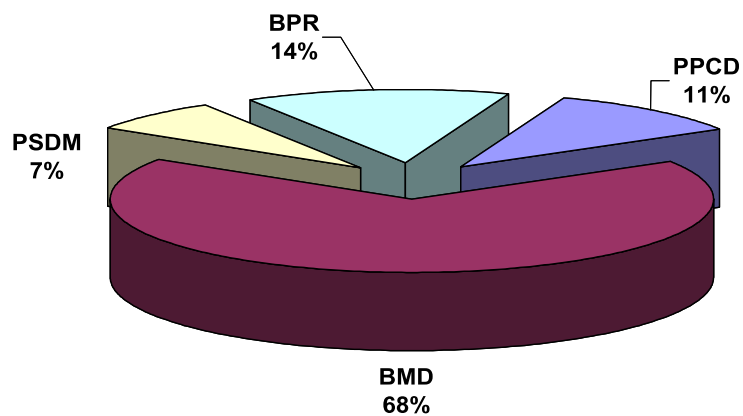

Partide favorizate în știrile din Moldavskie Vedomosti, Komsomolskaia Pravda, SP, Farul Nistean, Unghiul și Vesti Gagauzii, în diverse perioade - frecvența

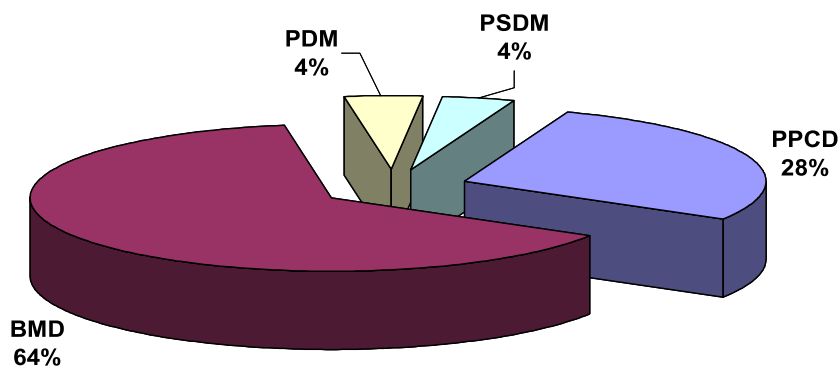

Partide defavorizate în știrile din presa scrisă

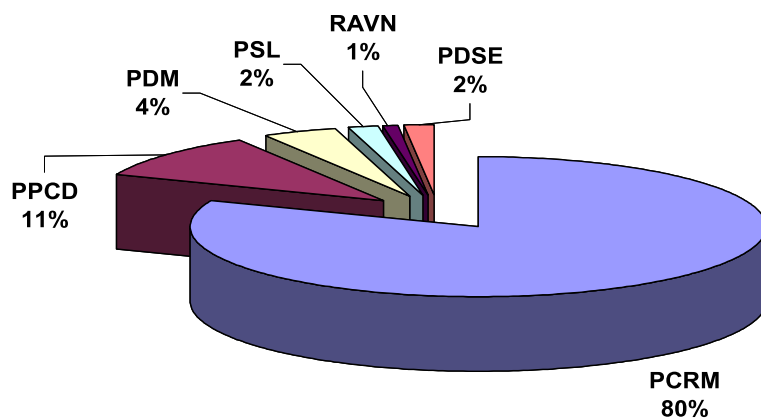
Partide defavorizate în știrile din Moldova Suverană - frecvența

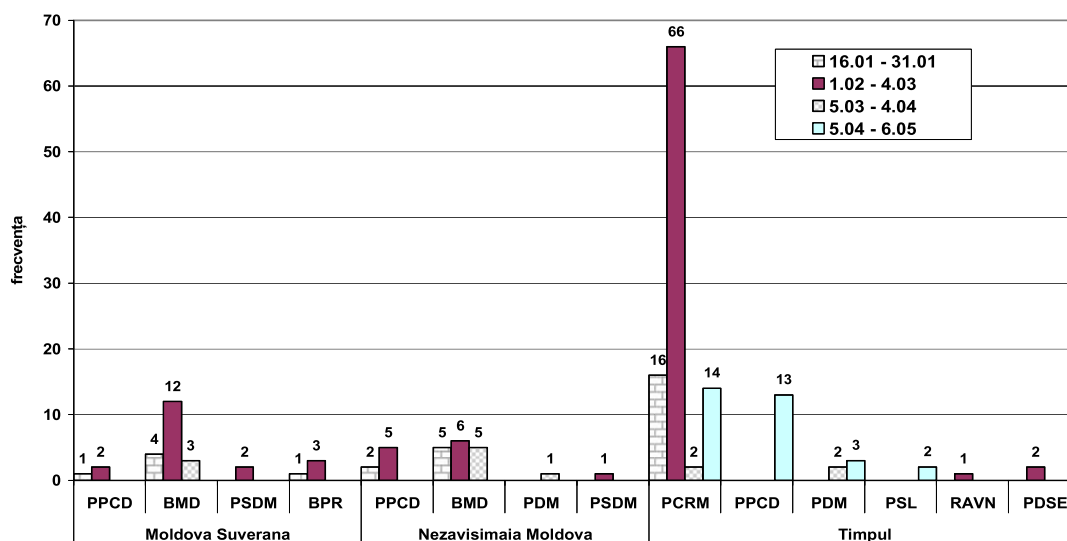
Partide defavorizate în știrile din Nezașisimaia Moldova - frecvența

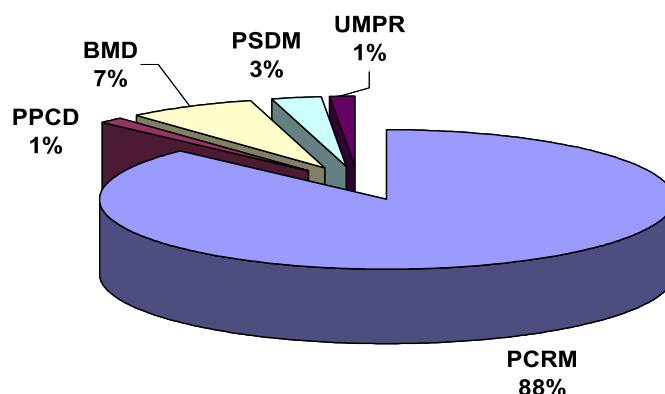
Partide defavorizate în știrile din Timpul - frecvența

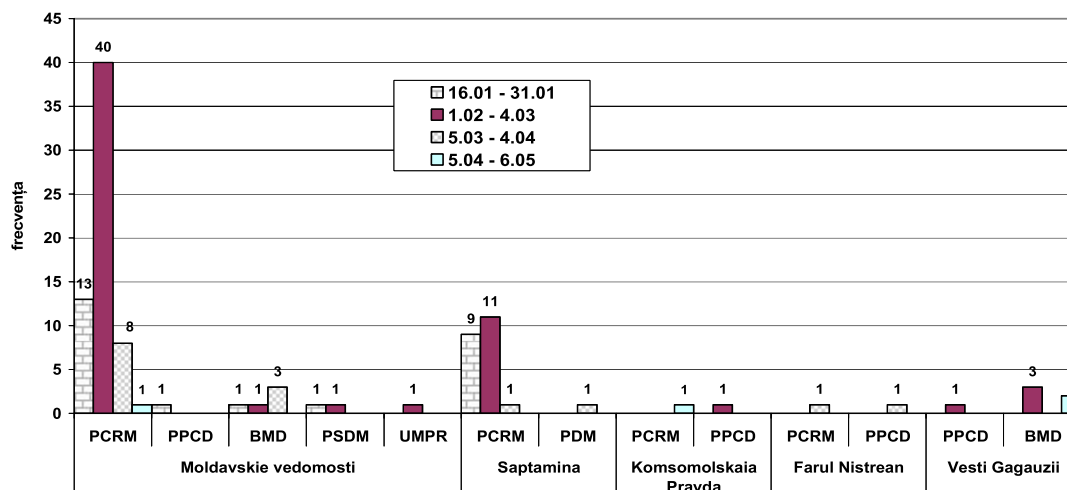
**Partide defavorizate în știrile din Moldova Suverană,
Nezavisimaia Moldova și Timpul, în diverse perioade - frecvența**

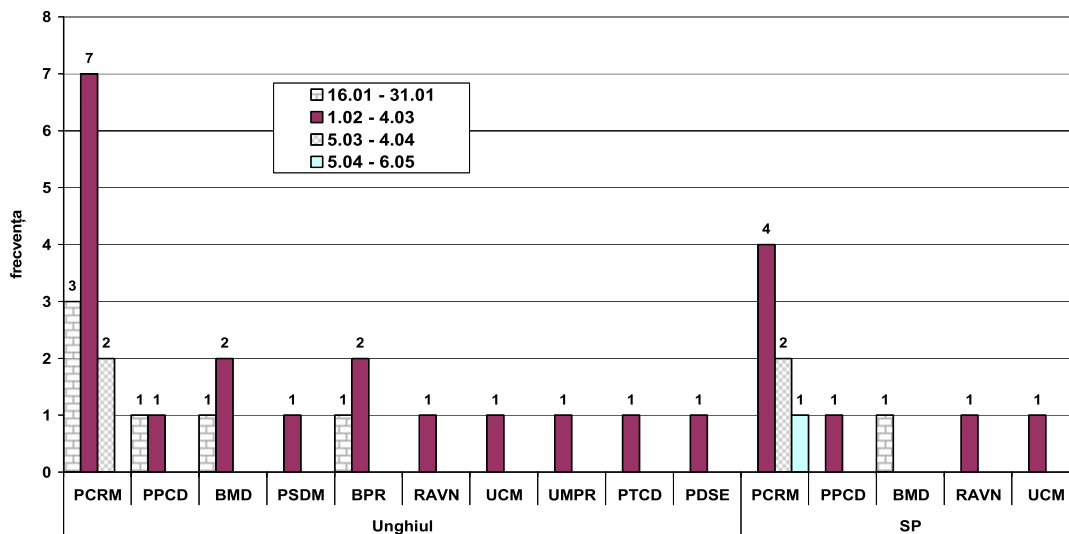
**Partide defavorizate în știrile din Moldavskie Vedomosti -
frecvența**

**Partide defavorizate în știrile din Moldavskie Vedomosti, Săptămâna,
Komsomolskaia Pravda, Farul Nistren și Vesti Gagauzii, în diverse
perioade - frecvența**

**Partide defavorizate în știrile din Unghiul și SP, în diverse perioade -
frecvența**

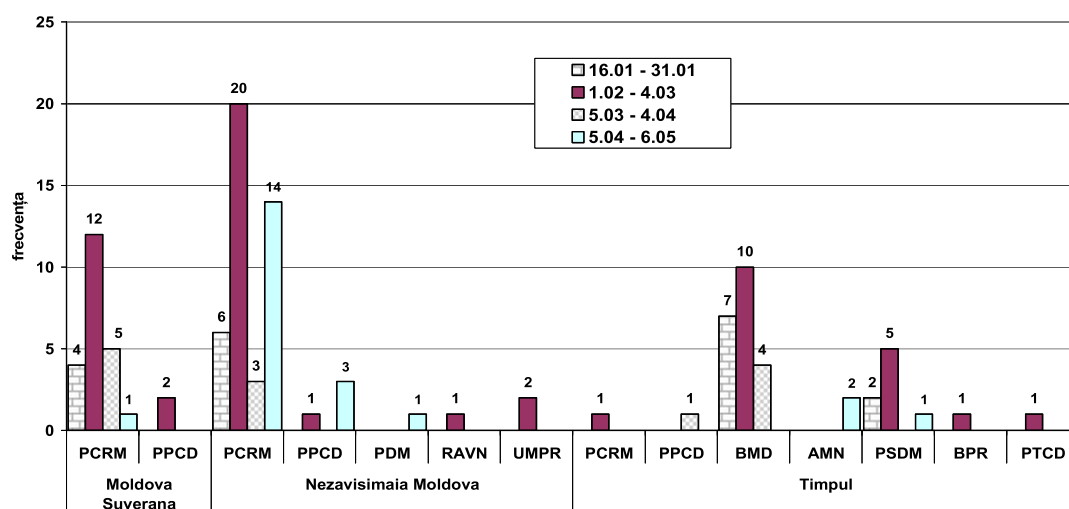
Sursele știrilor

Sursele de informație, citate de ziarele publice, au reprezentat, de cele mai multe ori, Președinția, structurile guvernamentale, diplomații străini și partidul de guvernământ. Ziarele private au avut un spectru mai larg de surse de informații, care au inclus, în afară de cele oficiale, și surse de alternativă – societatea civilă, partidele de opoziție, alte medii de informare din țară și de peste hotare etc.

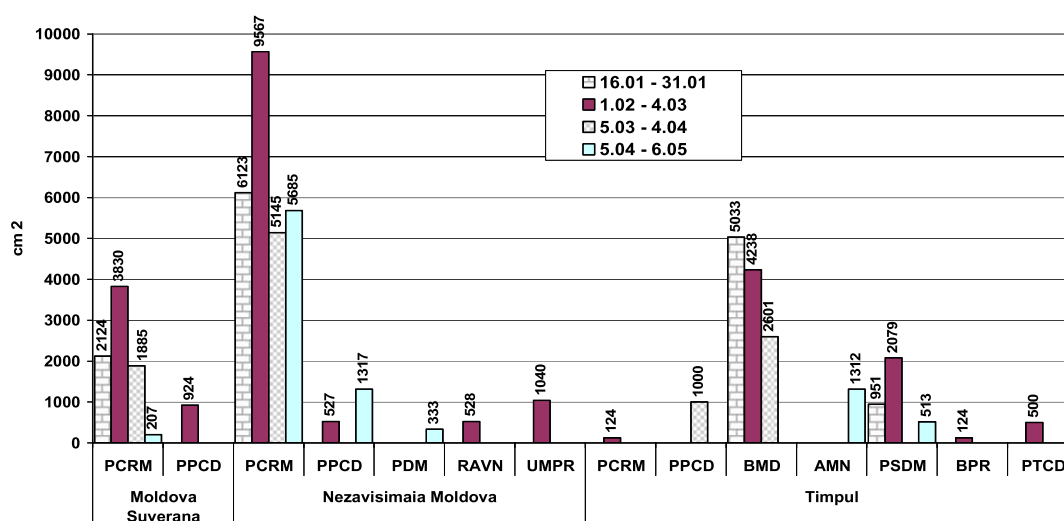
Partidele favorizate în articolele de opinii

Despre PCRM s-a scris exclusiv pozitiv în articolele de opinie din ziarele guvernamentale, atât în perioada preelectorală, cât și după scrutin. După 4 aprilie, ținta articolelor critice din ziarele private devine PPCD, PDM și PSL.

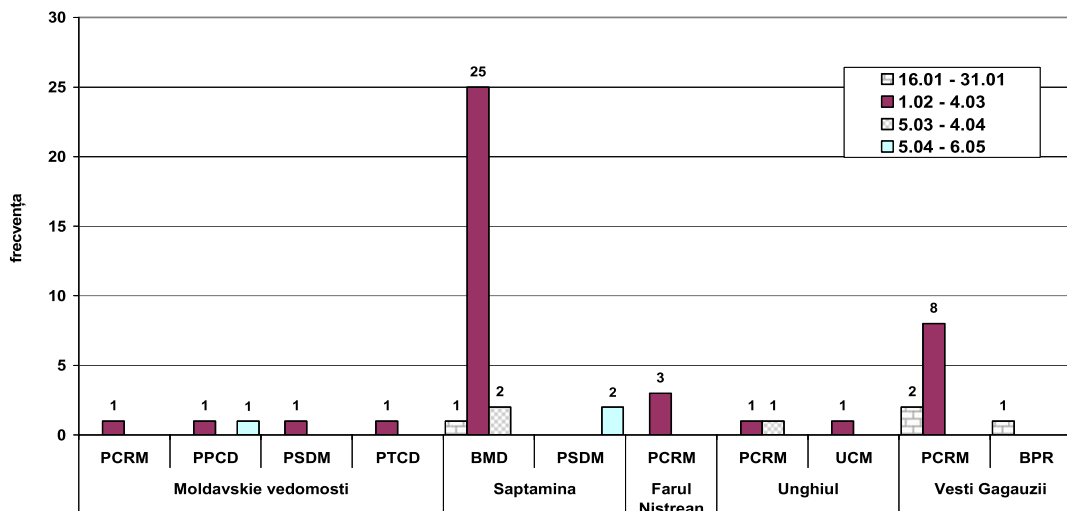
**Partide favorizate în articole de opinie ale editorialelor Moldova Suverană,
Nezavisimaia Moldova și Timpul, în diverse perioade - frecvența**

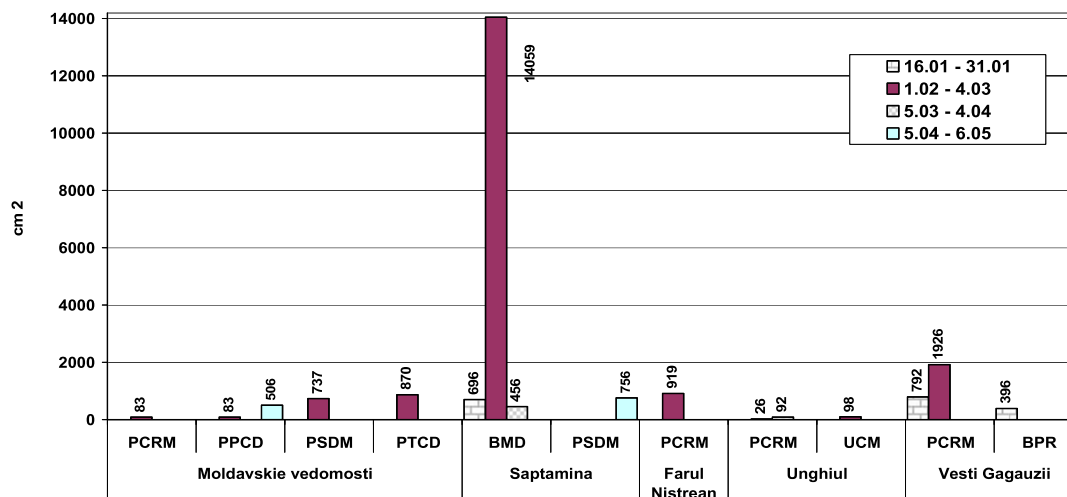
**Partide favorizate în articole de opinie ale editorialelor Moldova Suverană,
Nezavisimaia Moldova și Timpul, în diverse perioade - spațiu**

**Partide favorizate în articole de opinie din Moldavskie Vedomosti,
Săptămâna, Farul Nistrean, Unghiul și Vesti Gagauzii, în diverse perioade -
frecvența**

**Partide favorizate în articole de opinie ale editorialelor Moldavskie
Vedomosti, Săptămâna, Farul Nistrean, Unghiul și Vesti Gagauzii, în
diverse perioade - spațiu**

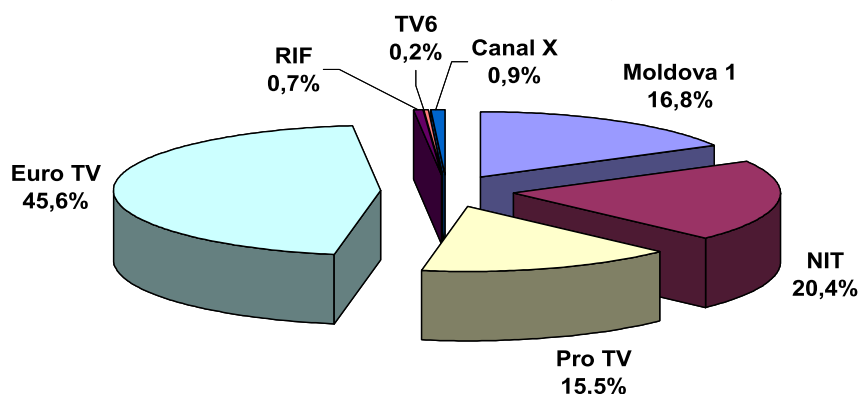

5. Instruirea alegătorilor

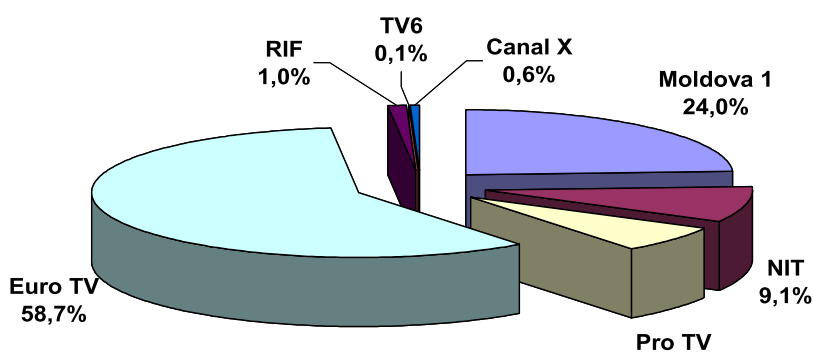
5.1. TV

În ceea ce privește instruirea alegătorilor, *Euro TV* se evidențiază în mod categoric față de celelalte posturi monitorizate, inclusiv postul public național *Moldova-1*. Chiar dacă nu s-a implicat în campania electorală, *PRO TV* nu s-a eschivat și de la prezentarea materialelor de instruire a alegătorilor.

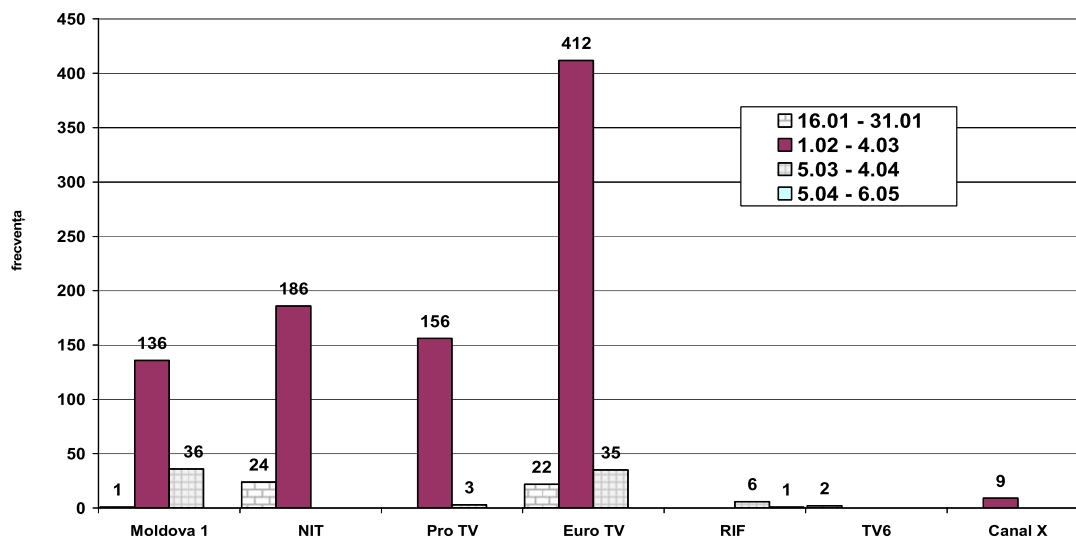
Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - frecvența

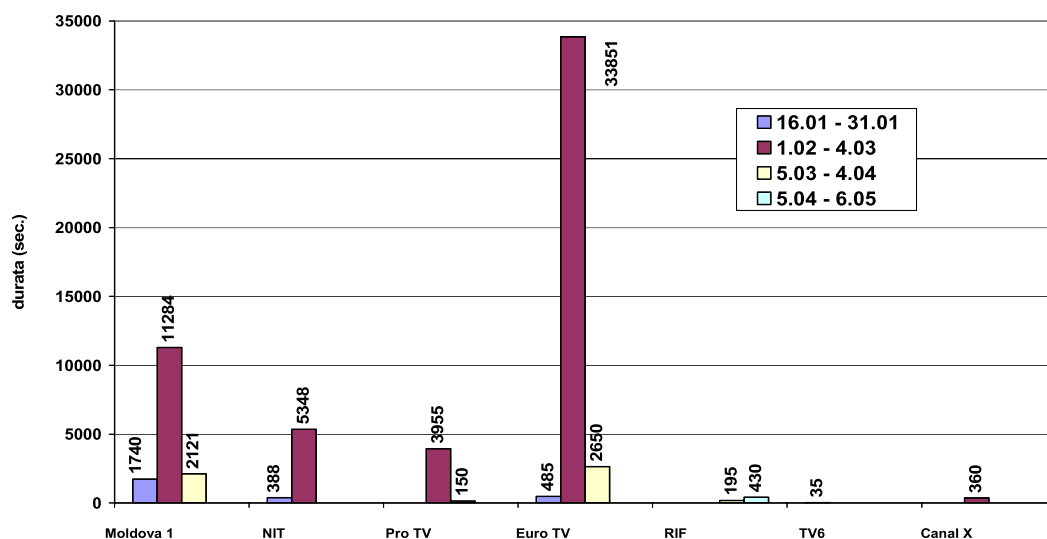
Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - durata

Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate, în diverse perioade - frecvența

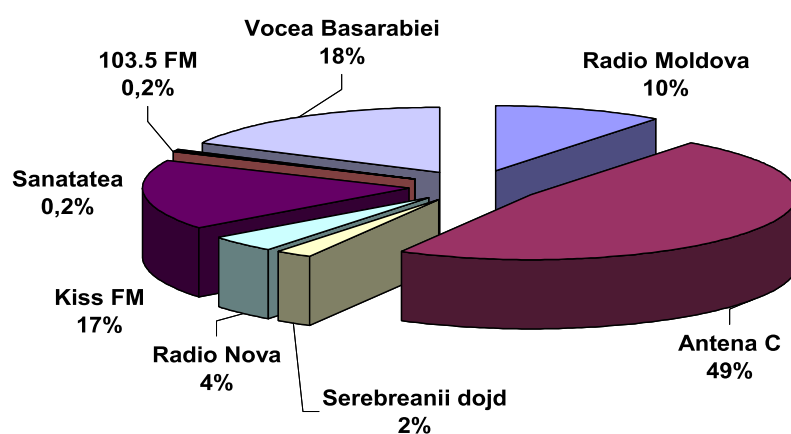
Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate, în diverse perioade - durata

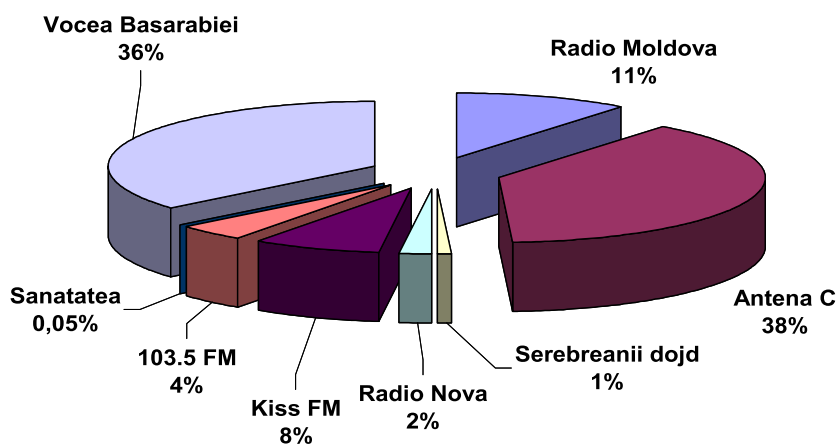
5.2. Radio

Posturile de radio care au sprijinit opoziția - *Antena C* și *Vocea Basarabiei* – sînt, indiscutabil, cele mai active în difuzarea materialelor de instruire a alegătorilor, și ca număr de materiale, și ca durată generală a acestora.

Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - frecvența

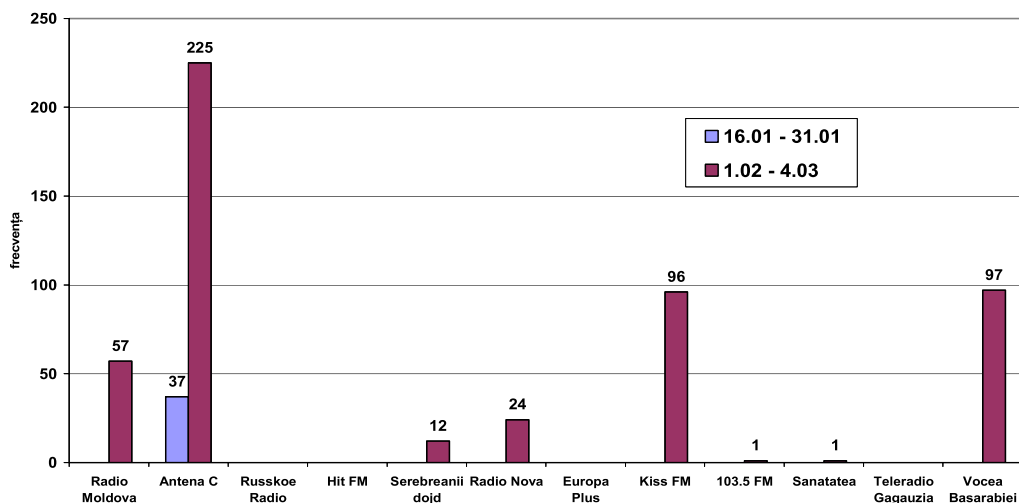

Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - durata

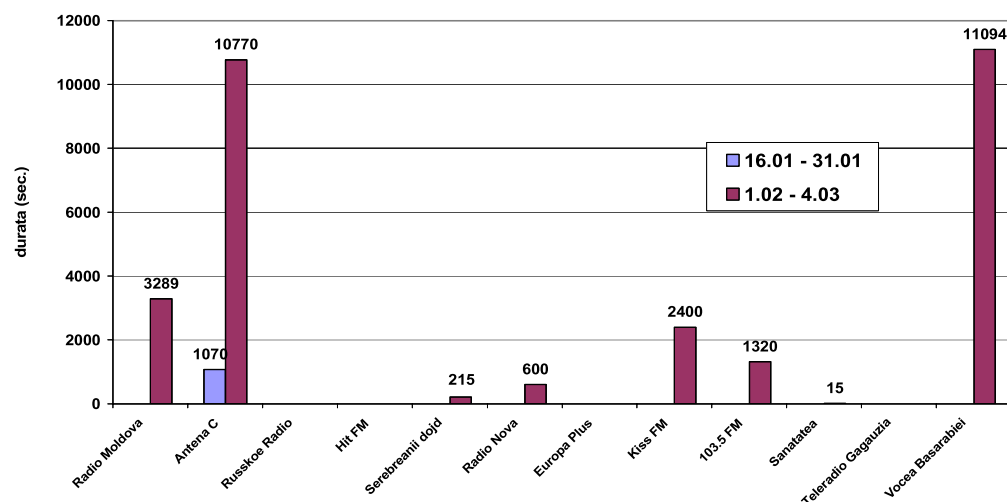

Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - frecvența

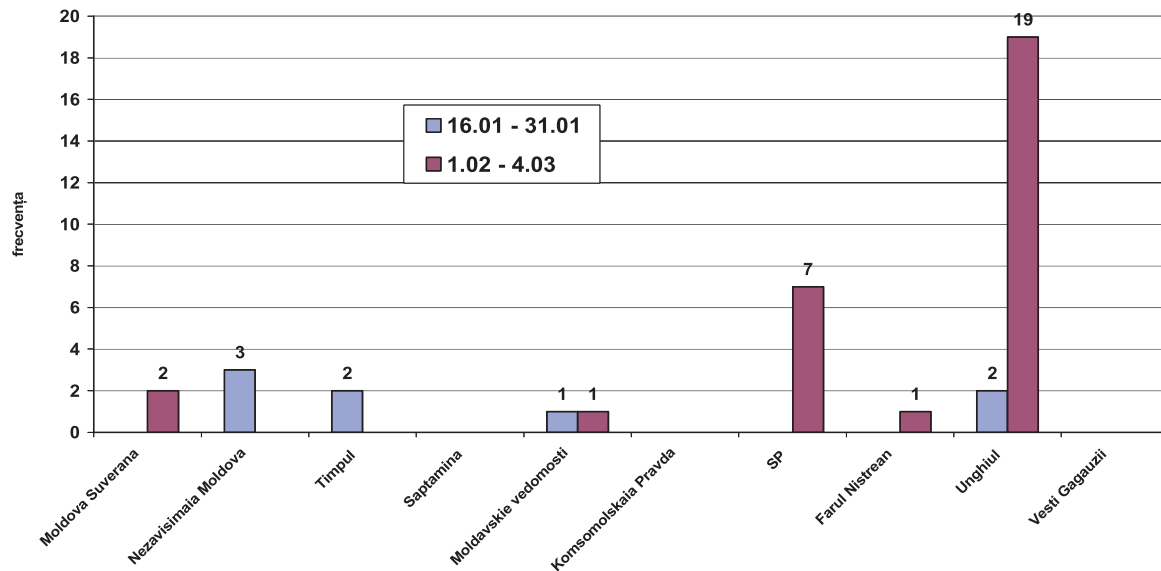
Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - durata

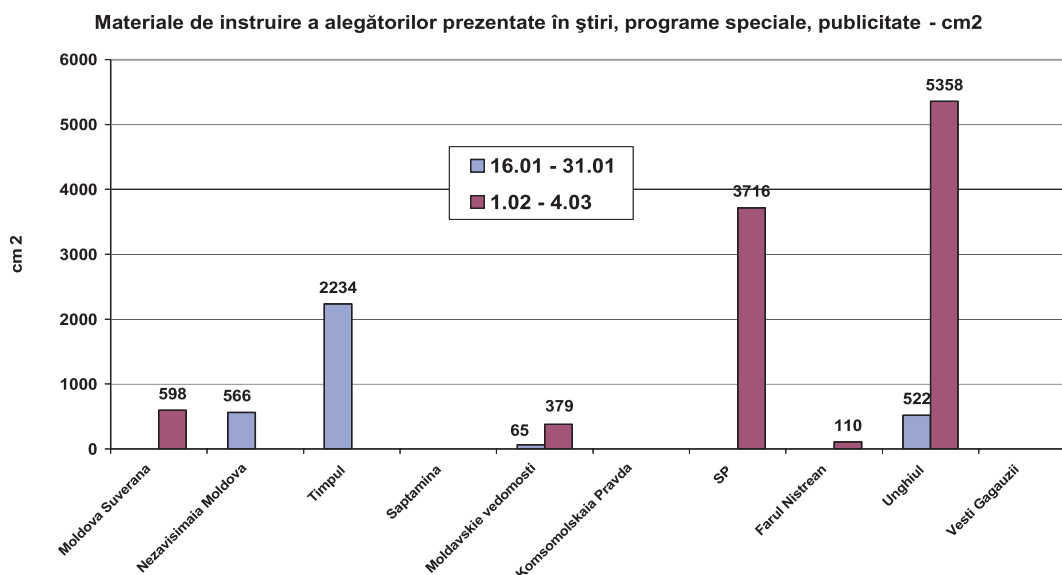

5.2. Presa scrisă

Unghiul și SP au publicat cele mai multe materiale de instruire a alegătorilor, iar Săptămîna, Komsomolskaia Pravda și Vesti Gagauzii le-au ignorat.

Materiale de instruire a alegătorilor prezentate în știri, programe speciale, publicitate - frecvența

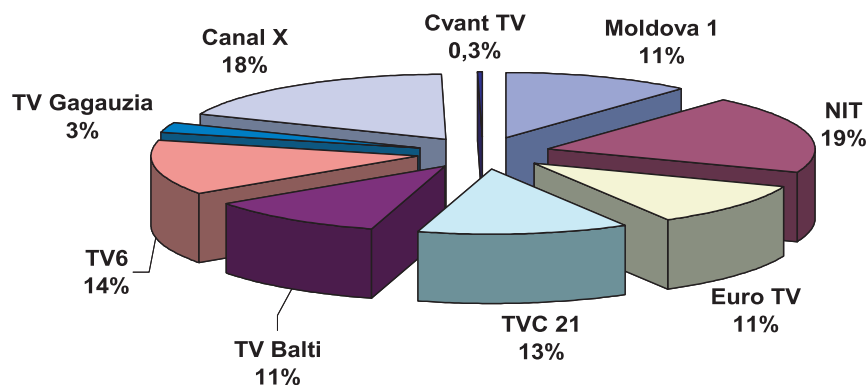

6. Timpi de antenă contra plată

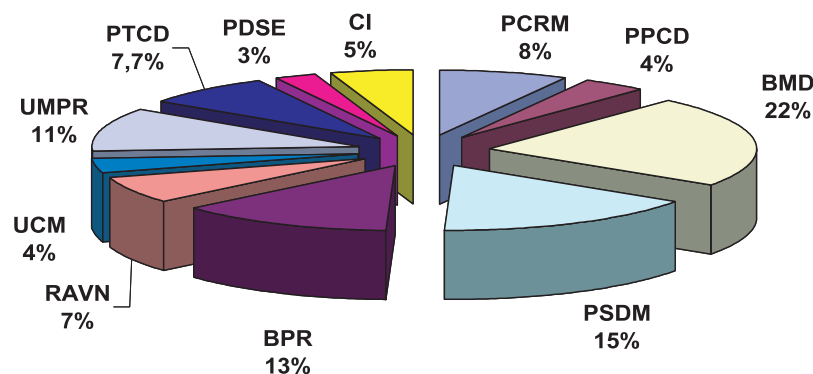
6.1. TV

NIT și *Canal X* au profitat cel mai mult de campania electorală în plan financiar. *TVC 21*, *Moldova-1* și *Euro TV* au oferit un volum aproximativ egal de timpi de antenă contra plată. Dintre concurenții electorali, au recurs cel mai des la publicitate plătită BMD și PSDM (faptul fiind confirmat și de datele CEC privind cheltuielile în campania electorală). În luna ianuarie, partidelor li s-a oferit un volum neînsemnat de timp de antenă contra plată. La *Moldova-1* nu s-a răspuns imediat solicitărilor, sub pretextul că încă nu fusese elaborat regulamentul intern, conform cerințelor stipulate de Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale de către mass-media din RM, aprobat de CEC.

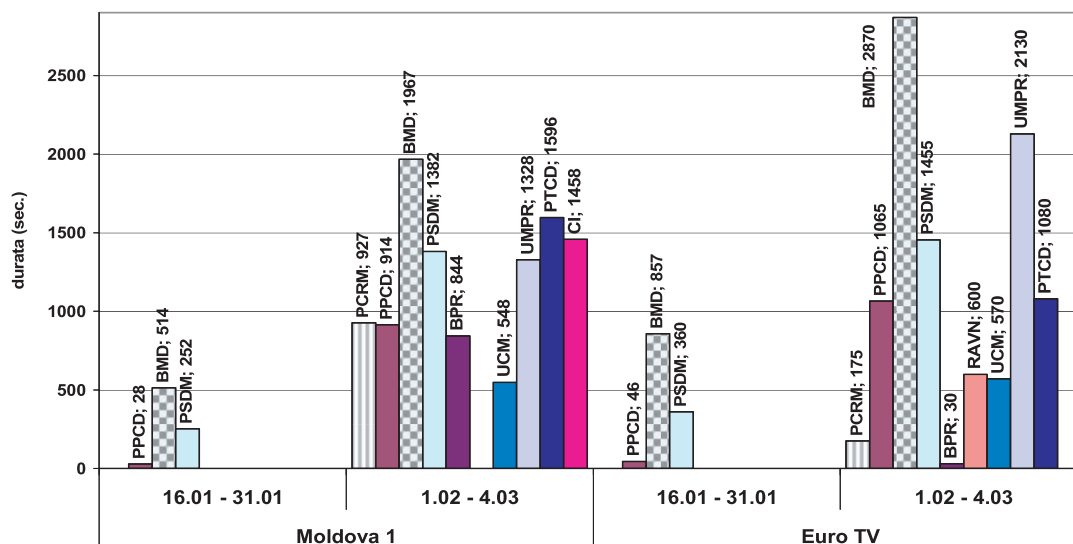
Timpi de antenă contra plată oferit concurenților electorali - durata

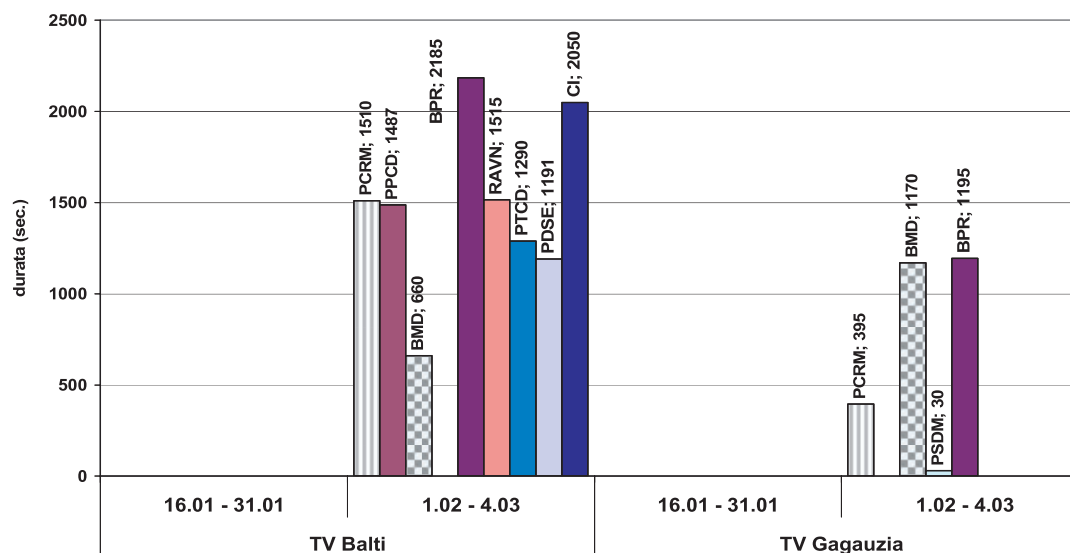
Timpi de antenă contra plată oferit concurenților electorali - durata

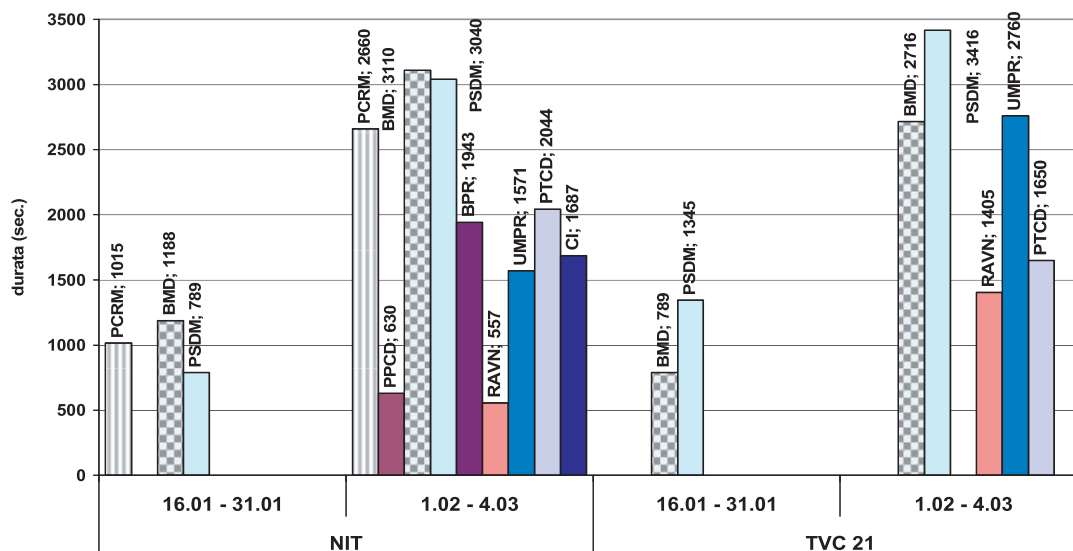
Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali - durata

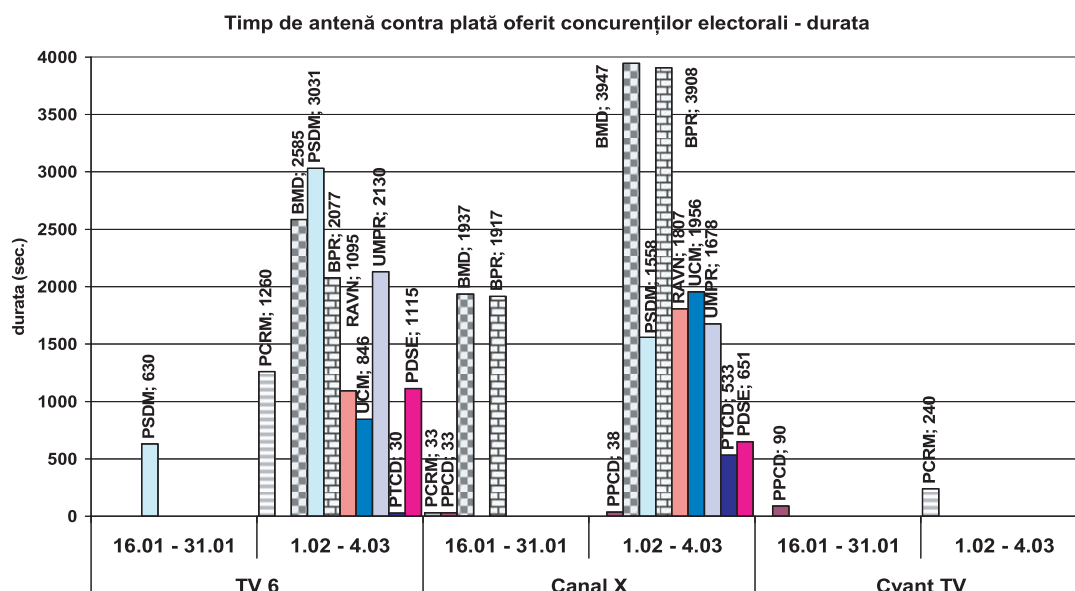

Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali - durata

Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali - durata

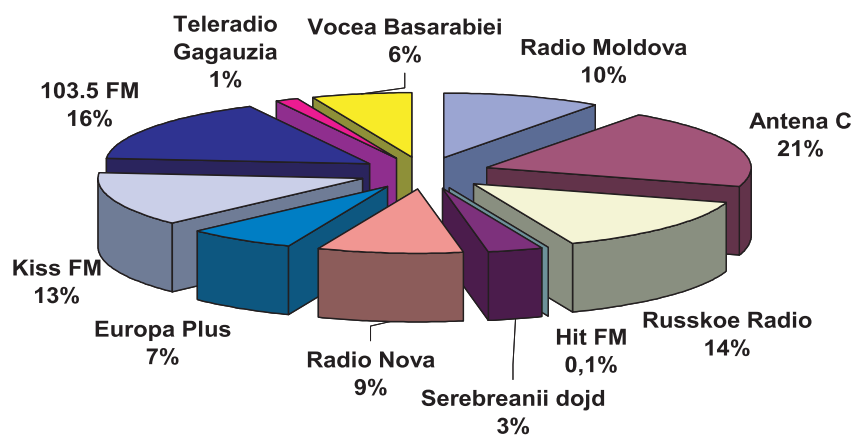

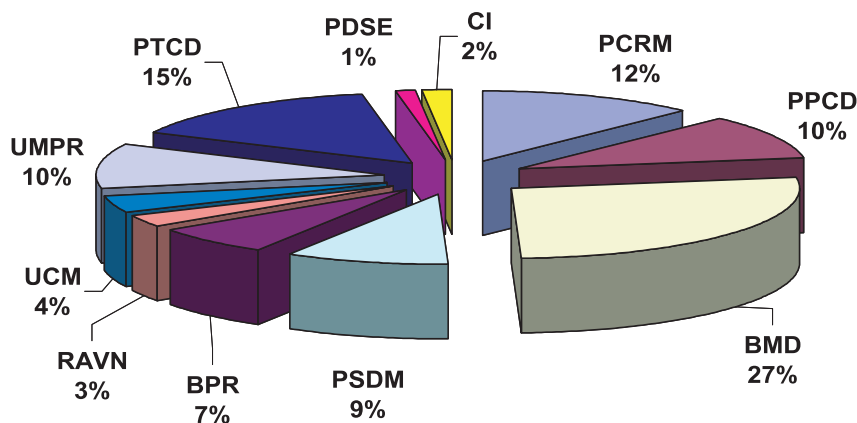
6.2. Radio

Antena C a fost postul care a oferit concurenților electorali cel mai mare volum de timp de antenă contra plată, începînd cu luna ianuarie. Durata timpului de antenă contra plată oferit de *Antena C* în această lună e de peste două ori mai mare decît la *Radio Moldova*. S-au implicat activ în campania electorală, oferind timpi de antenă contra plată, *103,5 FM*, *Russkoe Radio*, *Kiss FM*, *Radio Nova*. Au stat la o parte *Hit FM* și *Teleradio Găgăuzia*.

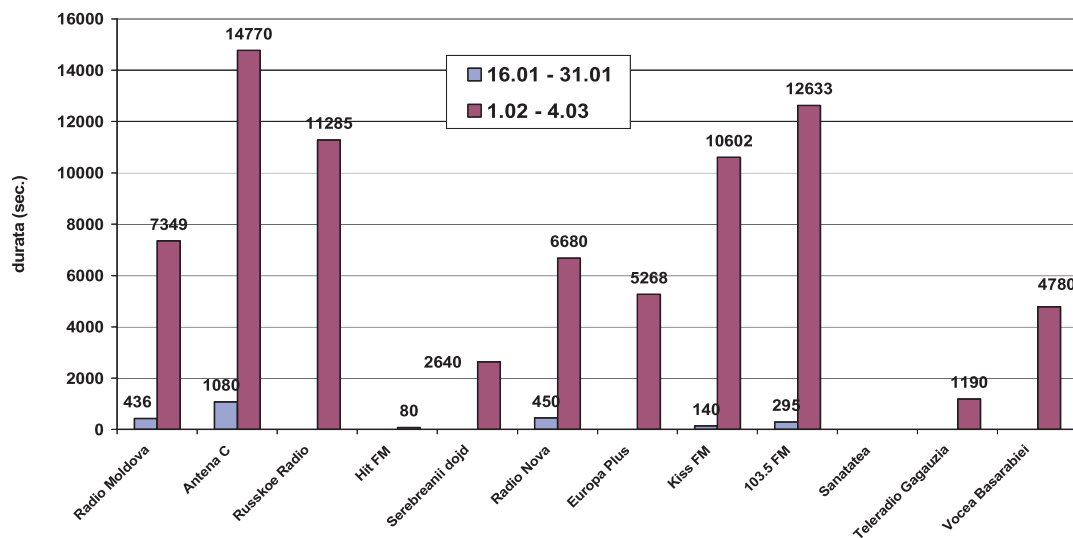
Tim de antenă contra plată oferit concurenților electorali de fiecare post - durata

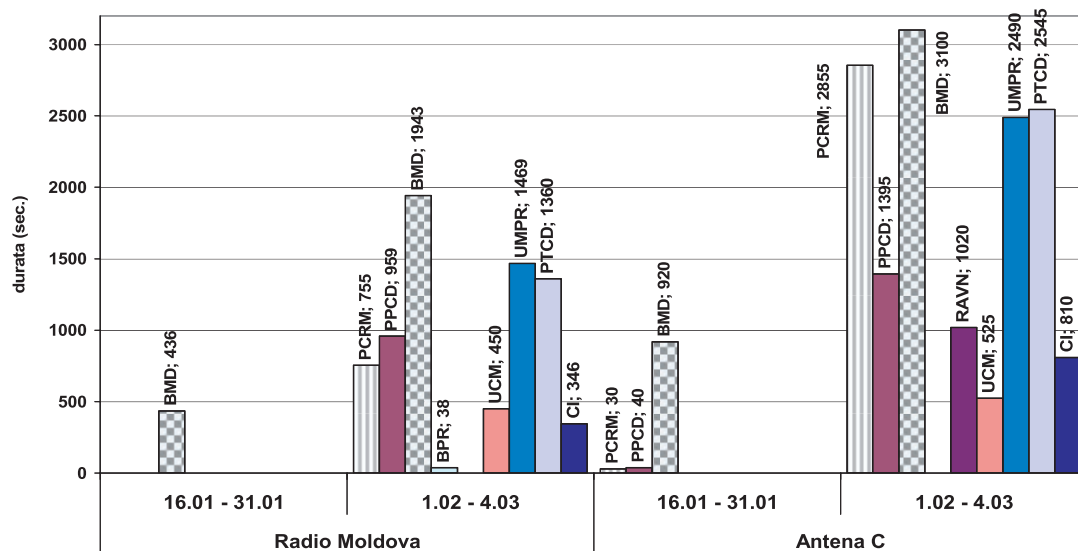
Tim de antenă contra plată oferit concurenților electorali - durata

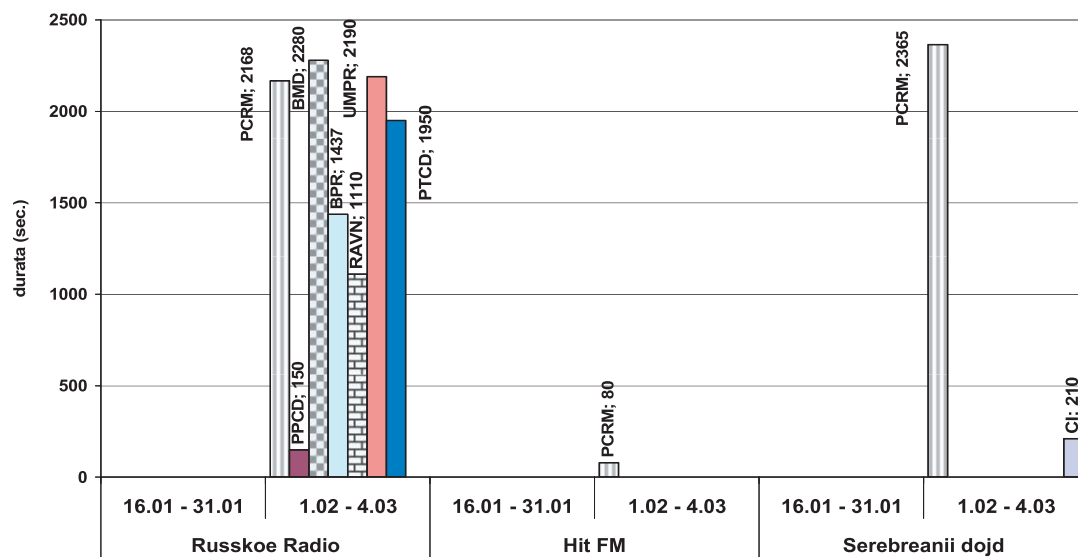
Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali, în diverse perioade, total - durata

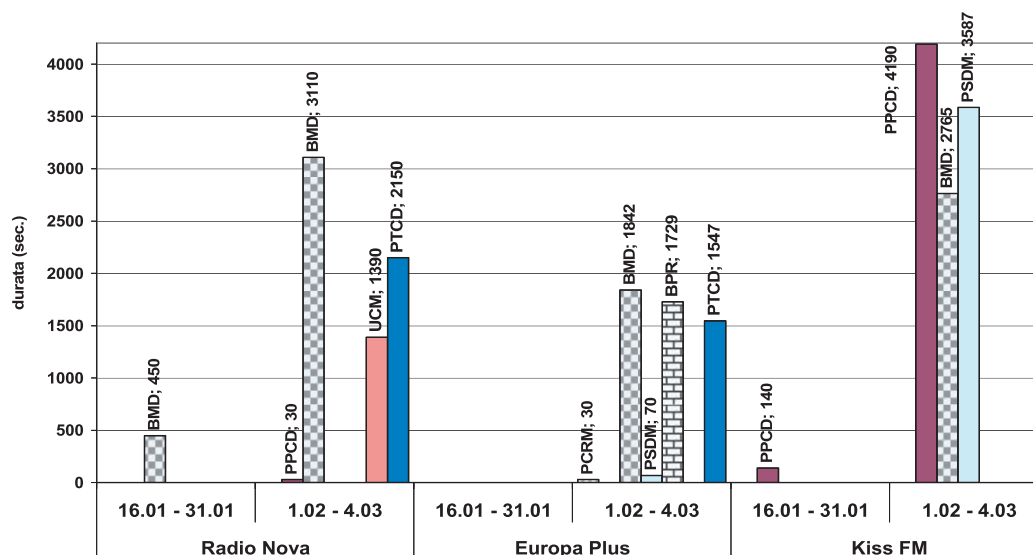
Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali, în diverse perioade - durata

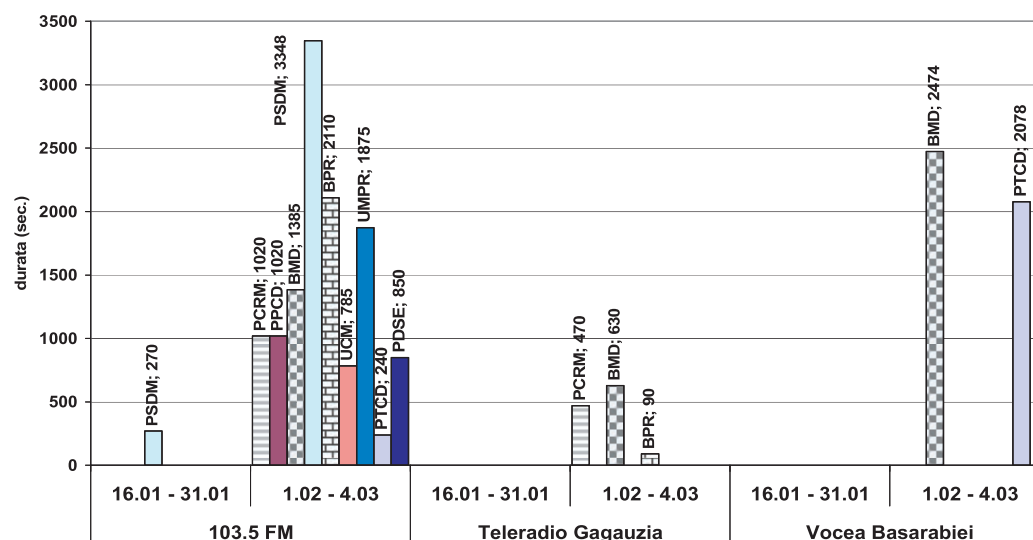
Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali, în diverse perioade - durata

Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali, în diverse perioade - durata

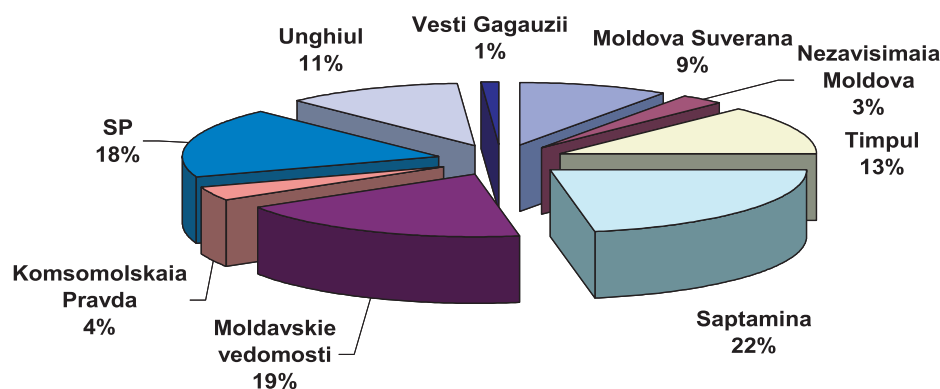
Timp de antenă contra plată oferit concurenților electorali, în diverse perioade - durata

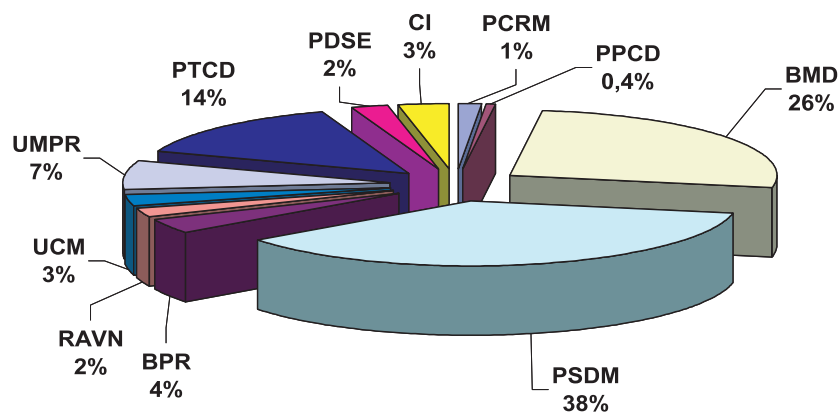
6.3. Presa scrisă

Cu câteva excepții, printre care figurează și unul dintre cele mai populare ziare de limbă rusă – *Komsomolskaia Pravda* – majoritatea publicațiilor periodice supuse monitorizării au oferit spațiu publicitar concurenților electorali. În mod paradoxal, în top nu se află publicațiile cu cel mai mare tiraj.

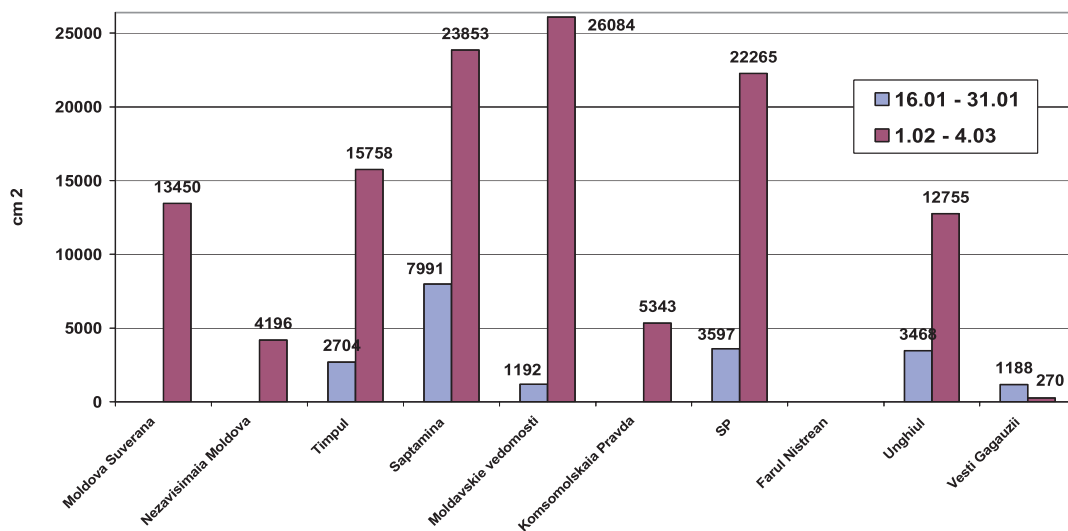
Publicitate contra plată oferită concurenților electorali, total - cm2

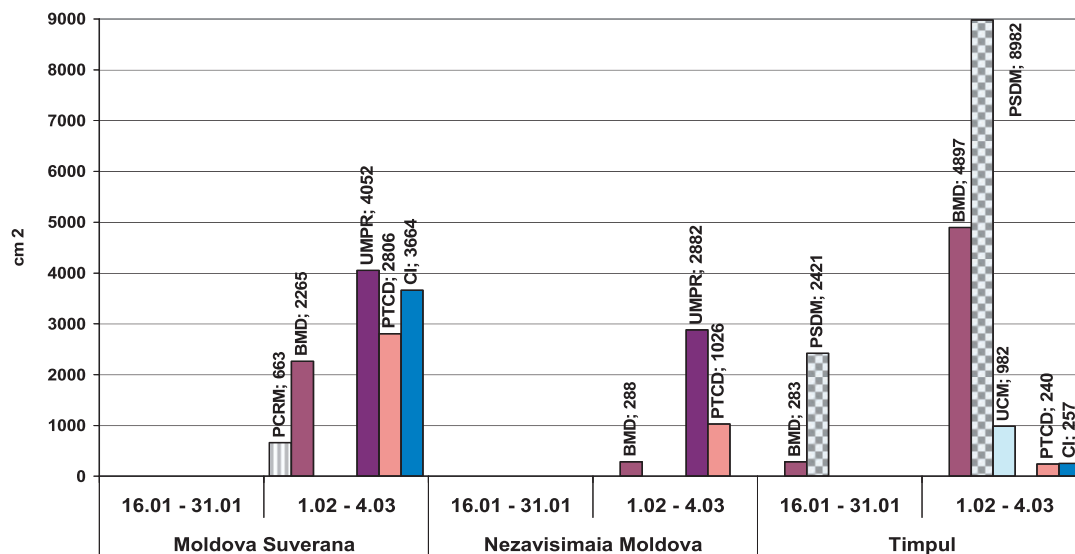
Publicitate contra plată oferită concurenților electorali de ziarele monitorizate - cm2

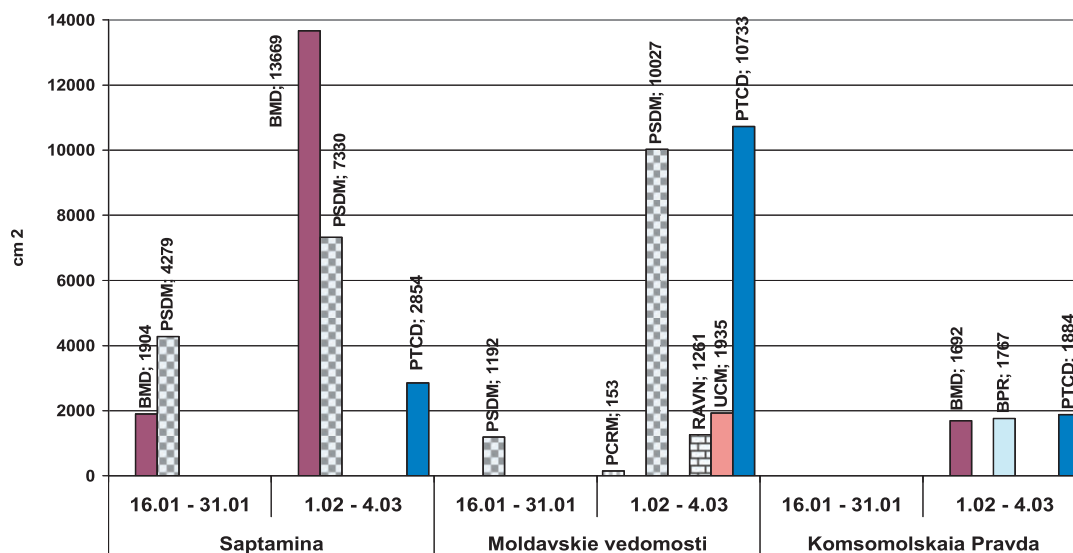
Publicitate contra plată oferită concurenților electorali, în diverse perioade - cm2

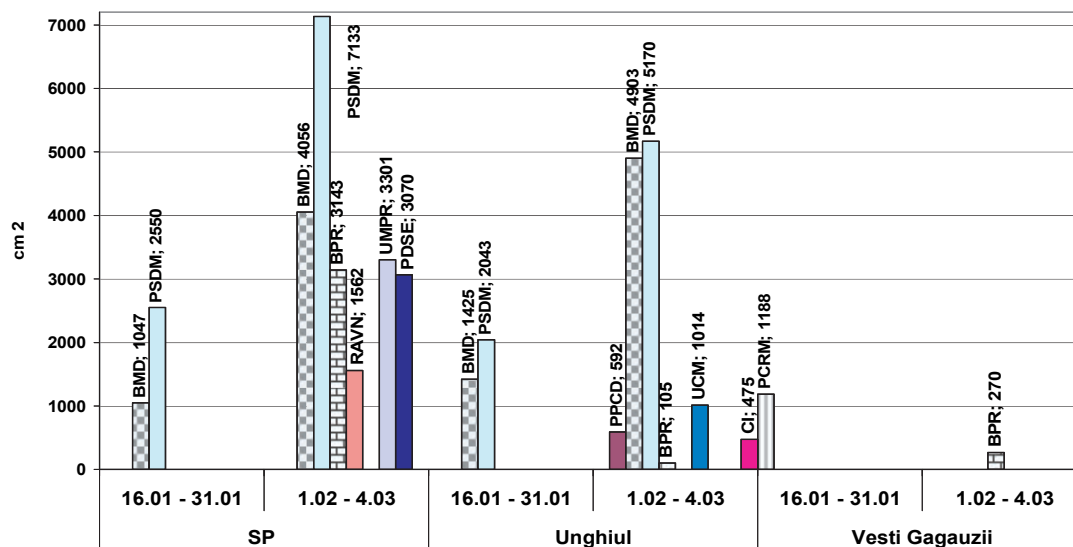
Publicitate contra plată oferită concurenților electorali, în diverse perioade - cm2

Publicitate contra plată oferită concurenților electorali, în diverse perioade - cm2

Publicitate contra plată oferită concurenților electorali, în diverse perioade - cm2

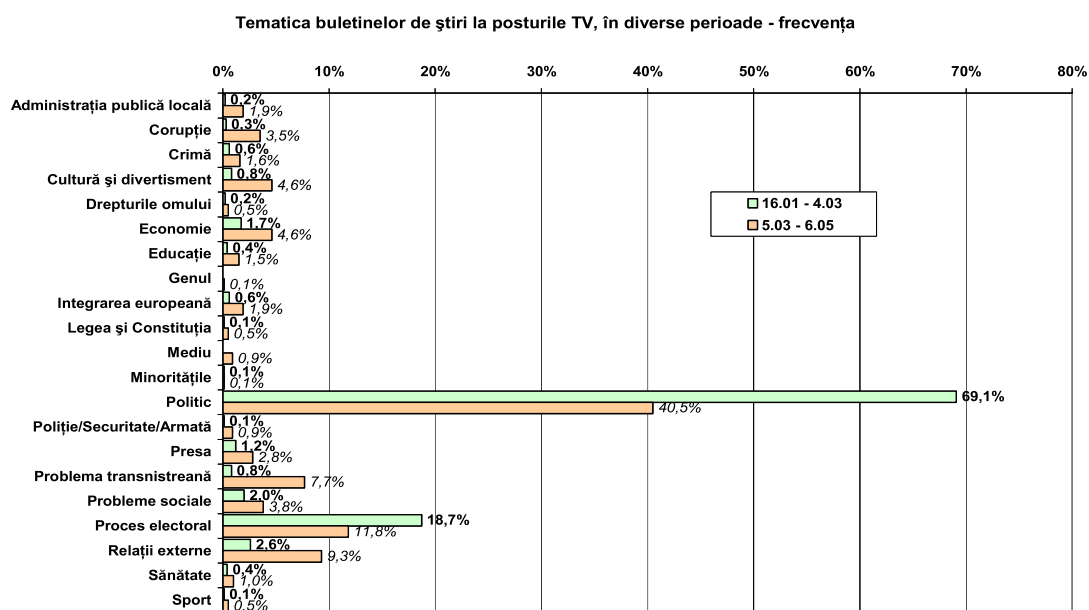
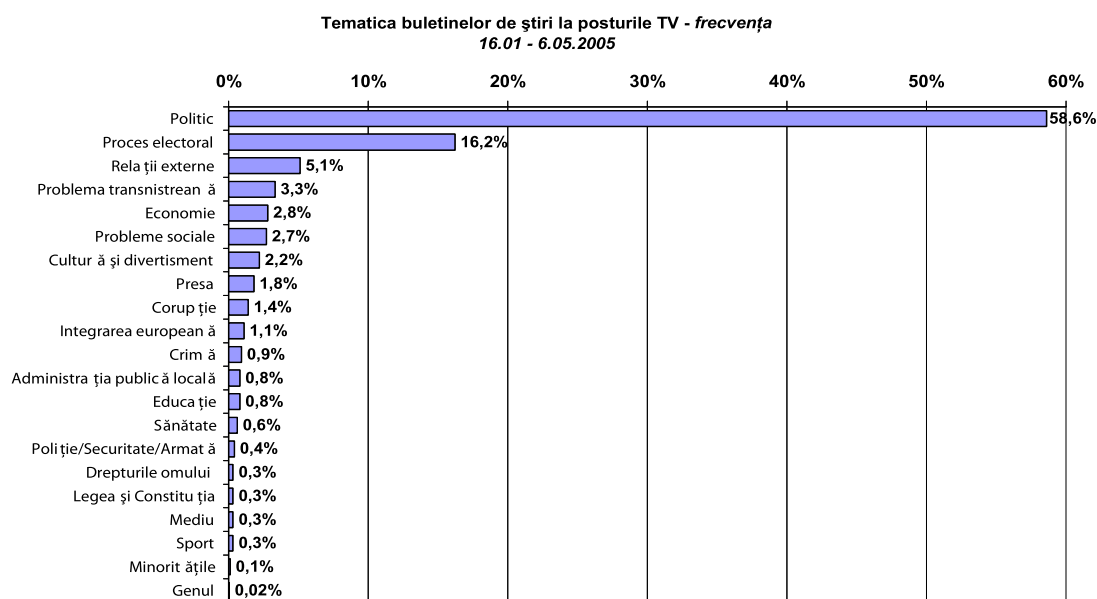

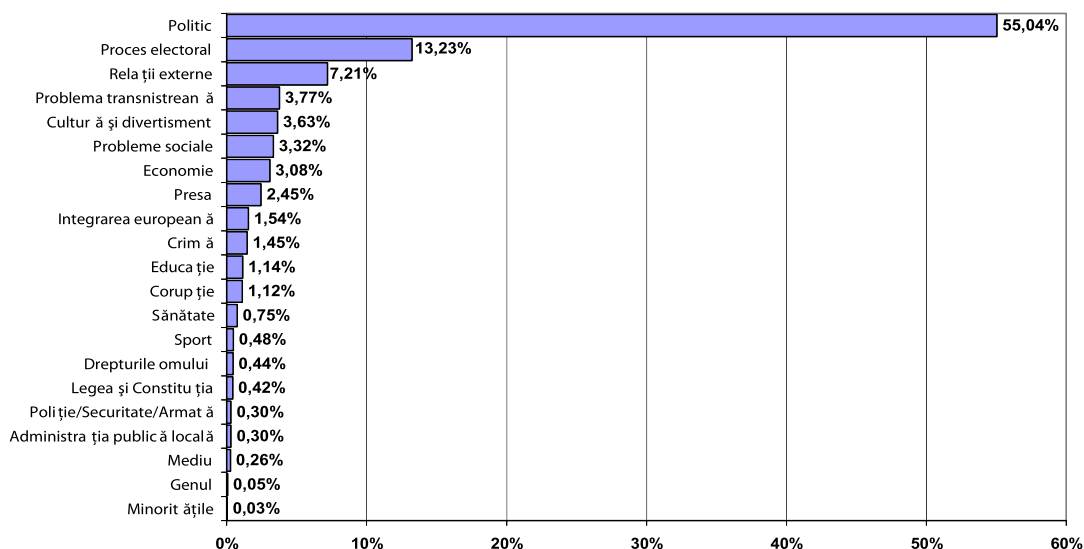
7. Tematica știrilor

Tematica politică a dominat agenda buletinelor de știri atât în audiovizual, cât și în presa scrisă. Au fost și excepții, ca în cazul *PRO TV*, unde s-a acordat prioritate procesului electoral. În presa scrisă, la ziarul *Timpul* tematica procesului electoral a prevalat asupra politicului, iar la *Săptămîna* ponderea politicului e puțin mai mare decât a procesului electoral. În topul tematic, urmează relații externe, problema transnistreană, economia, subiectele respective avînd o pondere relativ mică. De menționat că după 6 martie se atestă o diminuare a ponderii politicului în știri la toate posturile și în toate publicațiile supuse monitorizării.

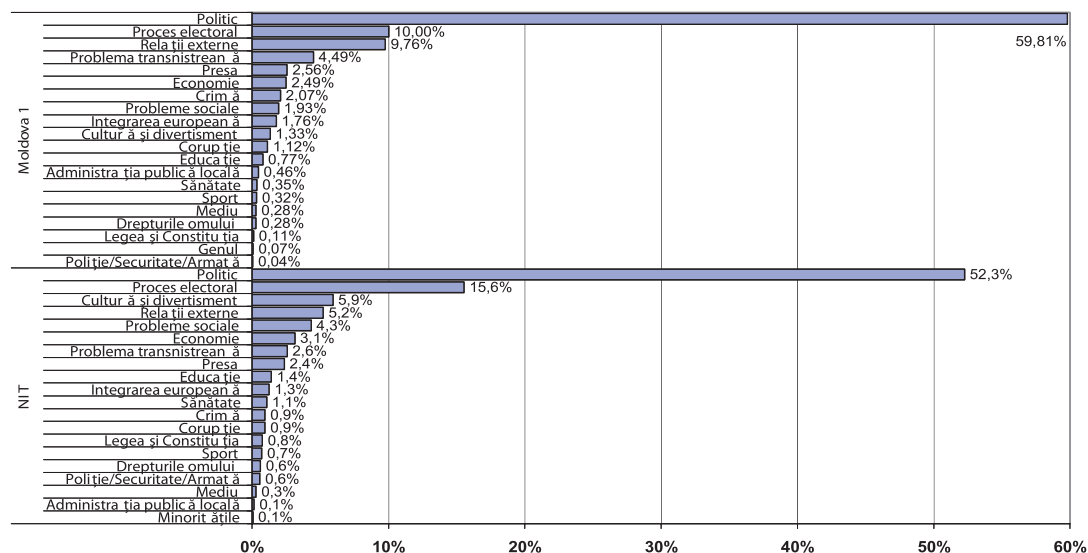
7.1. TV

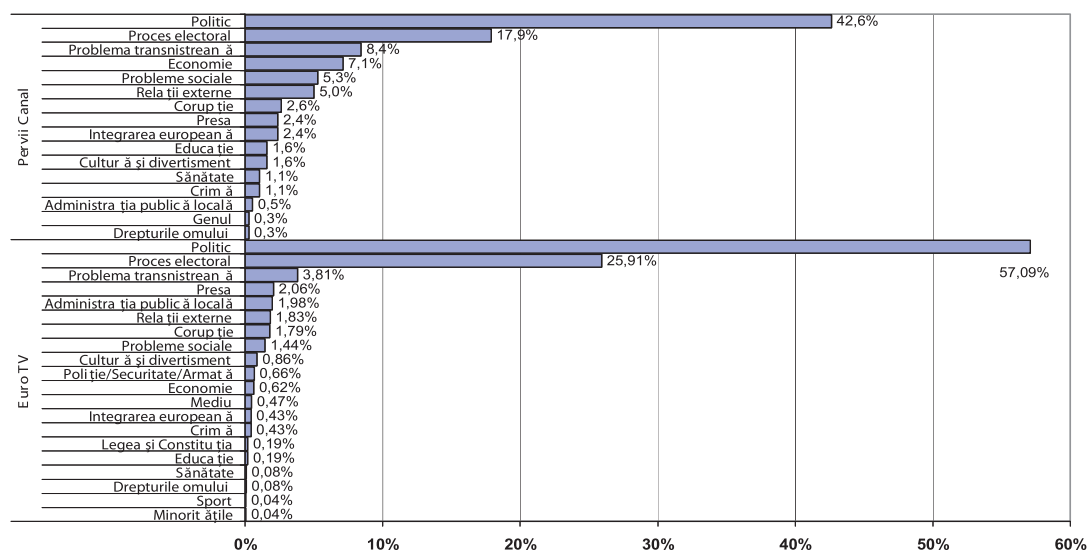
**Tematica știrilor prezentate de canalele de televiziune cu acoperire națională
Moldova 1, NIT și Pervii Canal, total - frecvența**

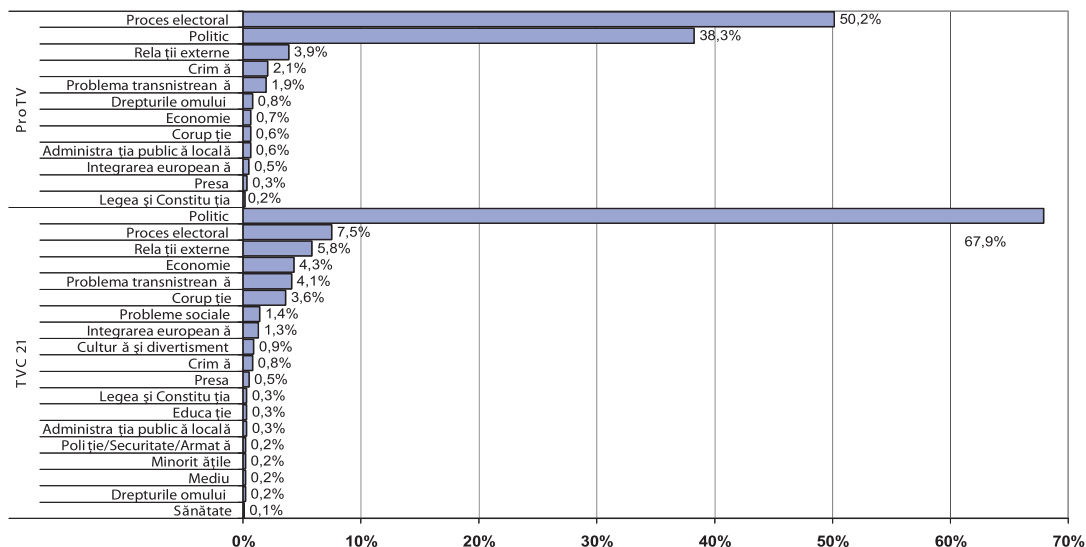
**Tematica știrilor prezentate de posturile Moldova 1 și NIT - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

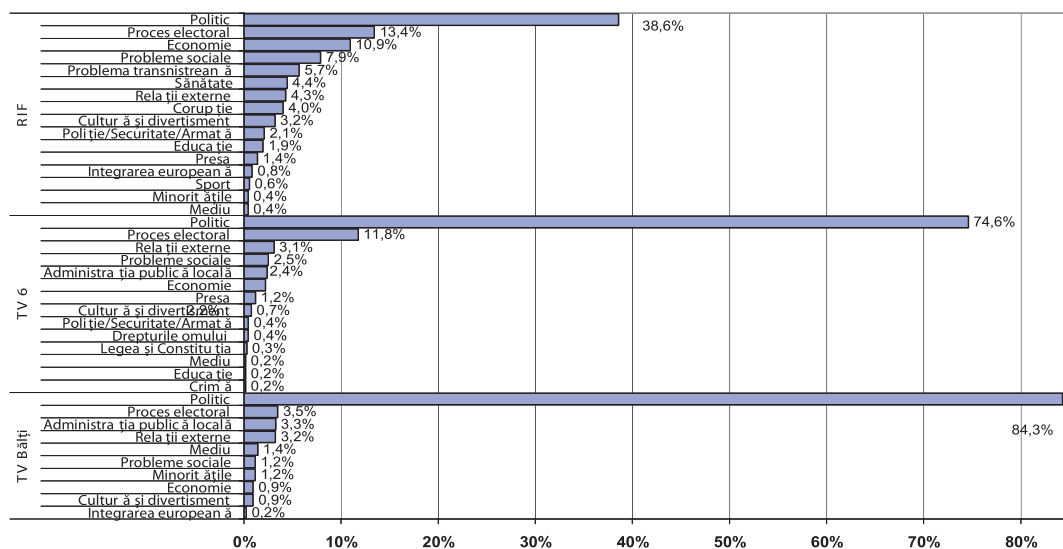
**Tematica știrilor prezentate de posturile Pervii Canal și Euro TV - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

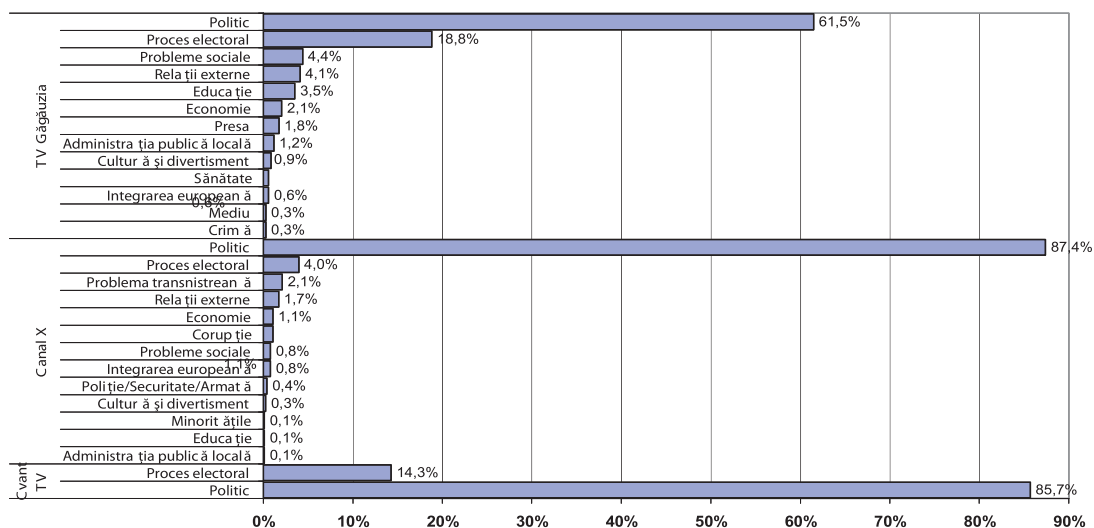
**Tematica știrilor prezentate de posturile PRO TV și TVC 21 - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

**Tematica știrilor prezentate de posturile RIF, TV 6 și TV Bălți - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

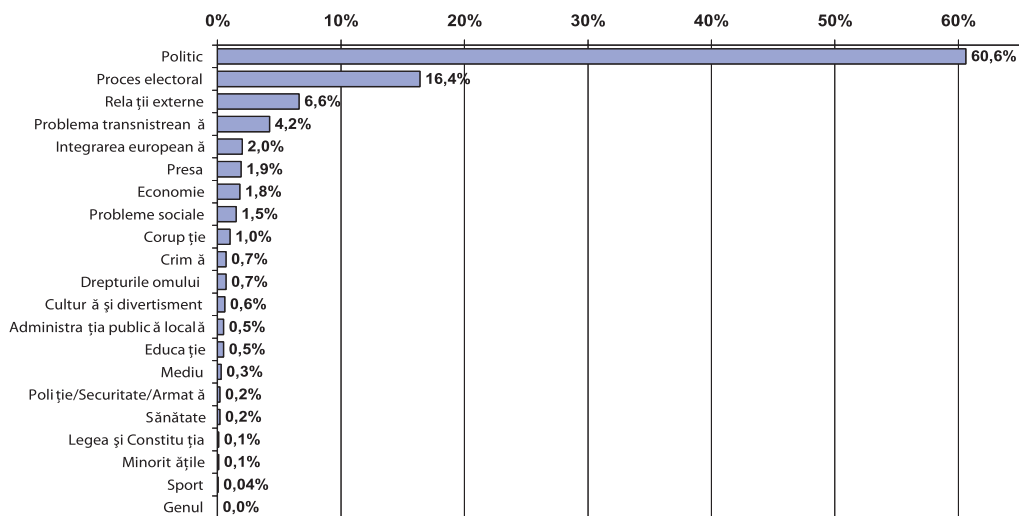

**Tematica știrilor prezentate de posturile TV Găgăuzia, Canal X și Cvat TV - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

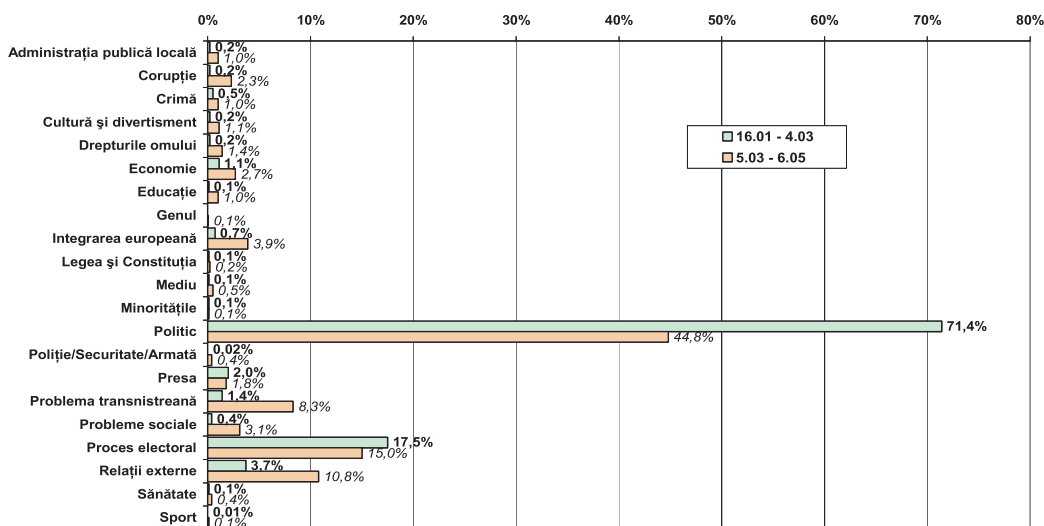

7.2. Radio

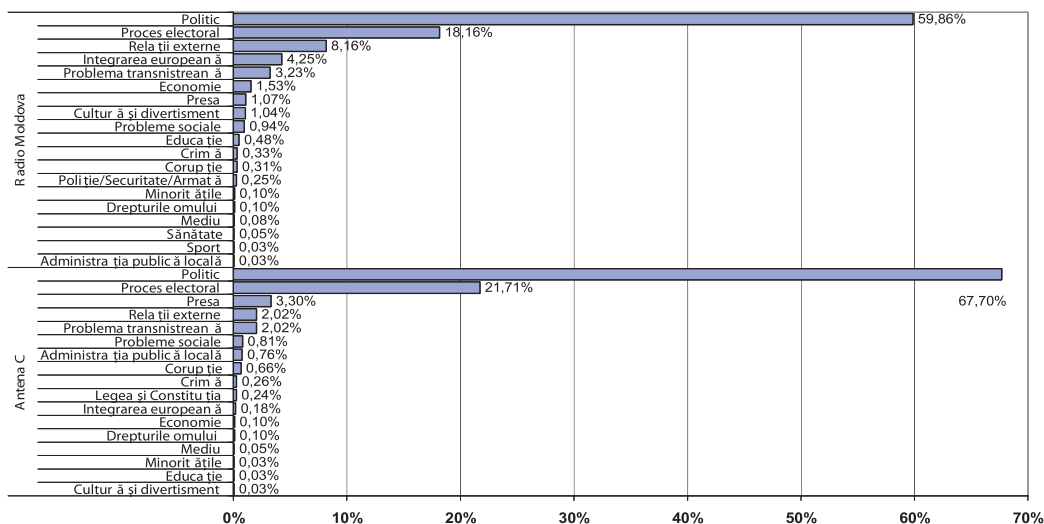
Tematica buletinelor de știri la posturile radio - frecvența
16.01 - 6.05.2005

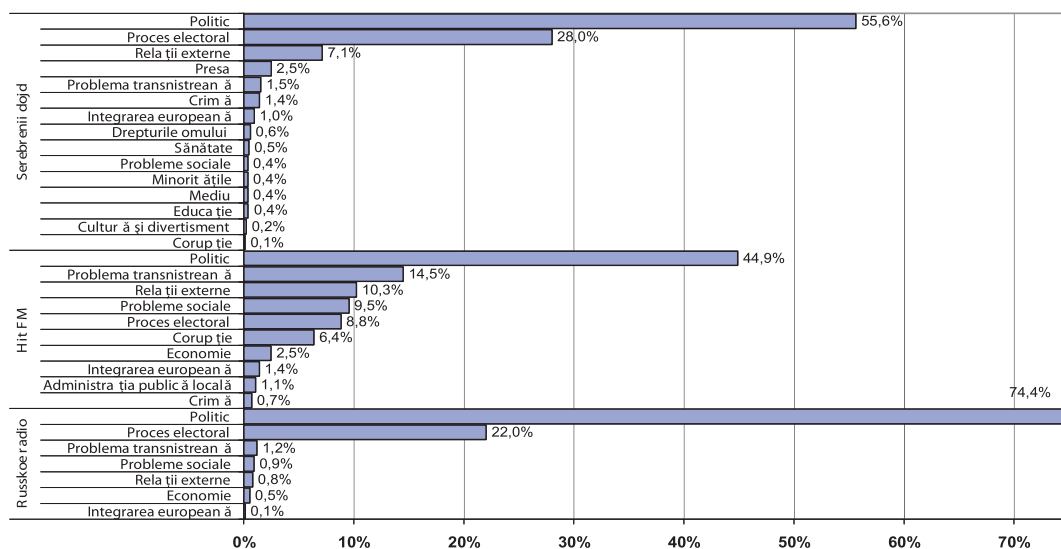
Tematica buletinelor de știri la posturile radio, în diverse perioade - frecvența

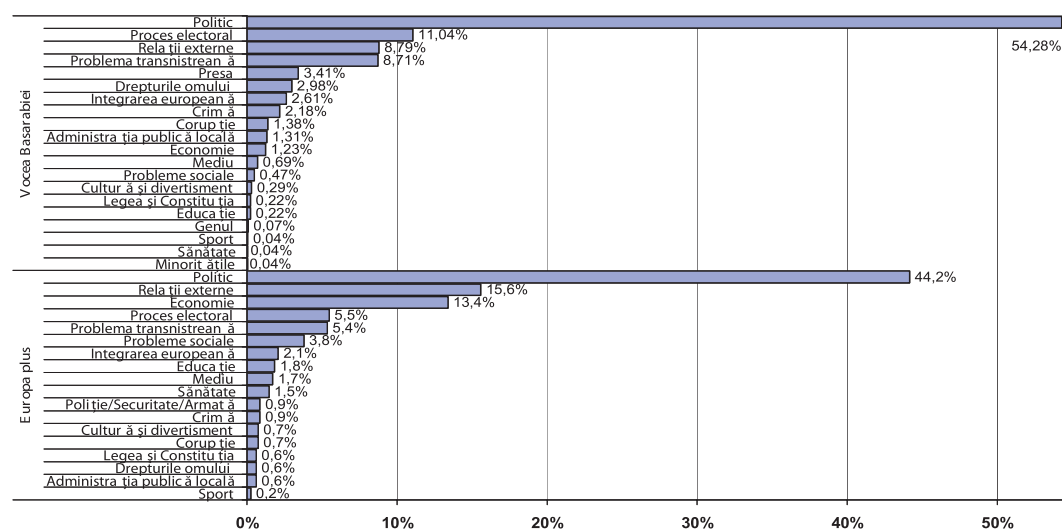
Tematica știrilor prezentate de posturile Radio Moldova și Antena C - frecvența
16.01 - 6.05.2005

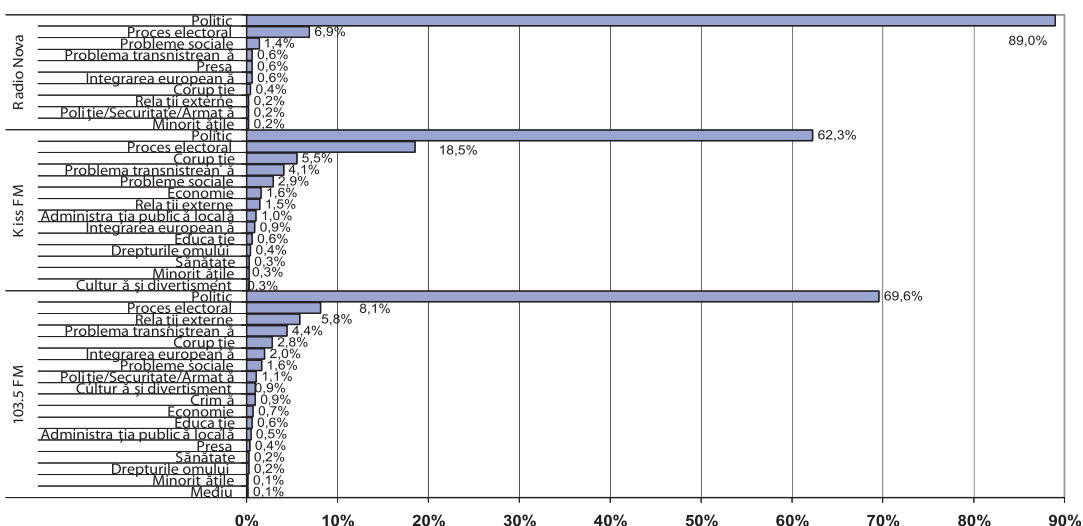
**Tematica știrilor prezentate de posturile Serebrenii dojd, Hit RM și Russkoe radio -
frecvența (16.01 - 6.05.2005)**

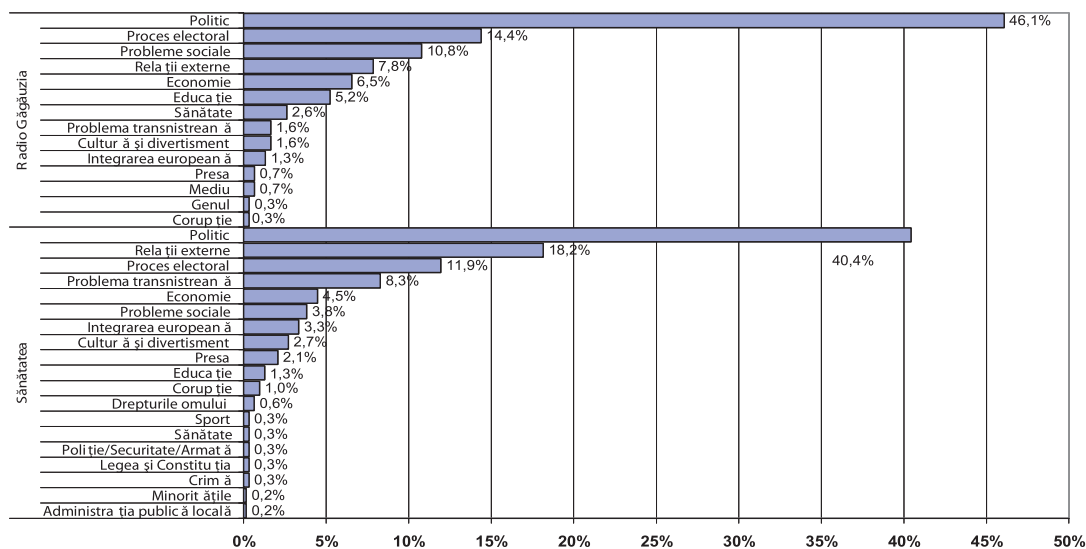
**Tematica știrilor prezentate de posturile Vocea Basarabiei și Europa plus - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

**Tematica știrilor prezentate de posturile Radio Nova, Kiss FM și 103.5 FM - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

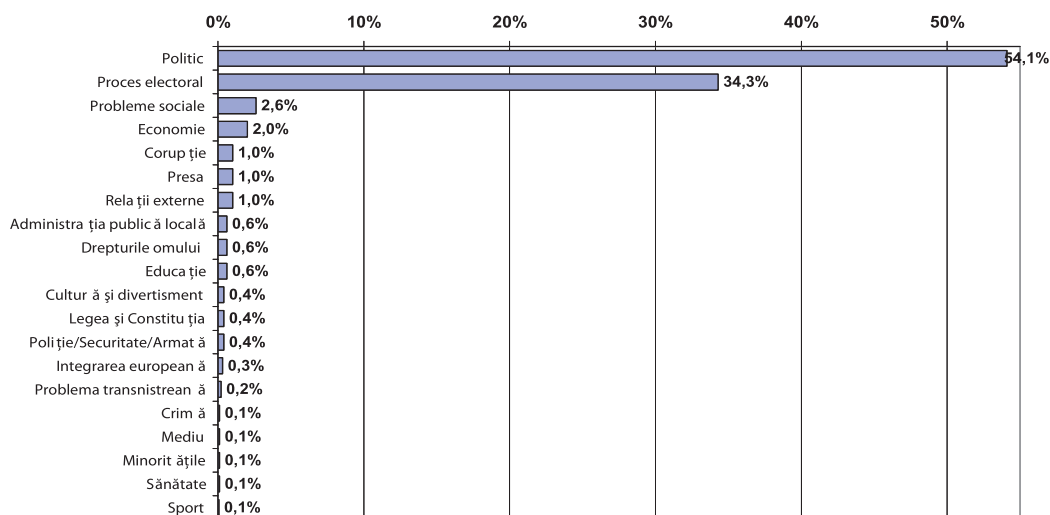

**Tematica știrilor prezentate de posturile Radio Găgăuzia și Sănătatea - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

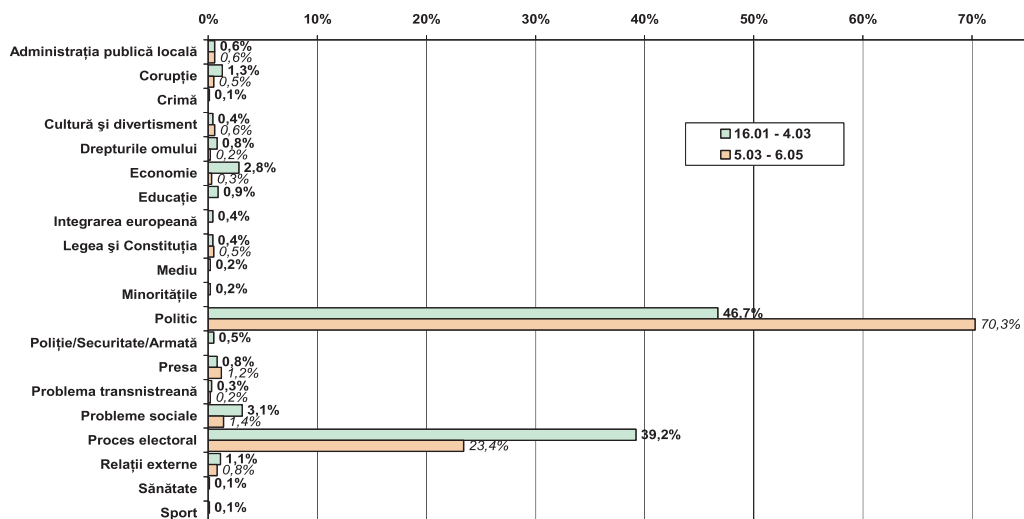

7.3. Presa scrisă

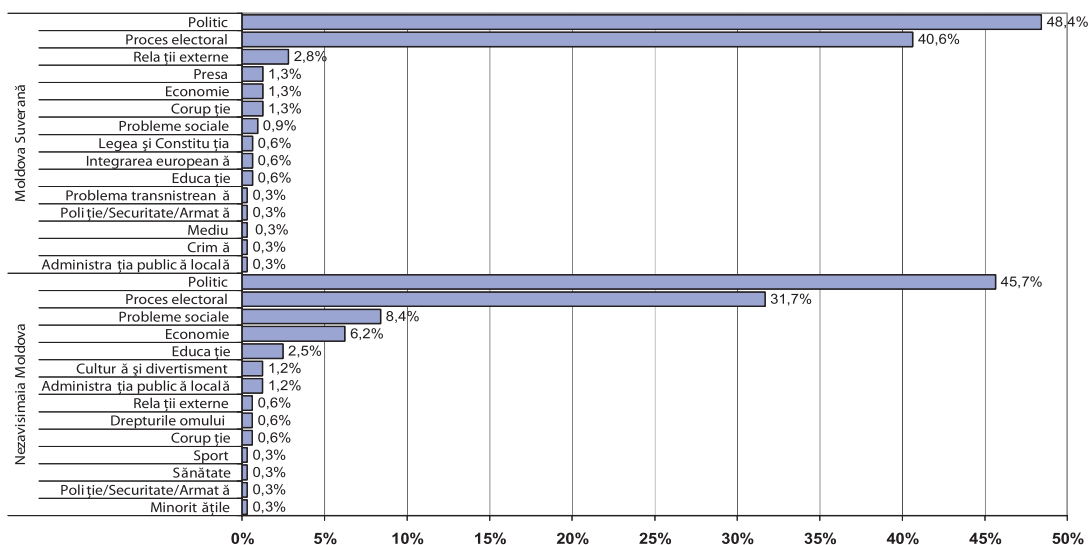
**Tematica știrilor din presa scrisă - frecvența
16.01 - 6.05.2005**

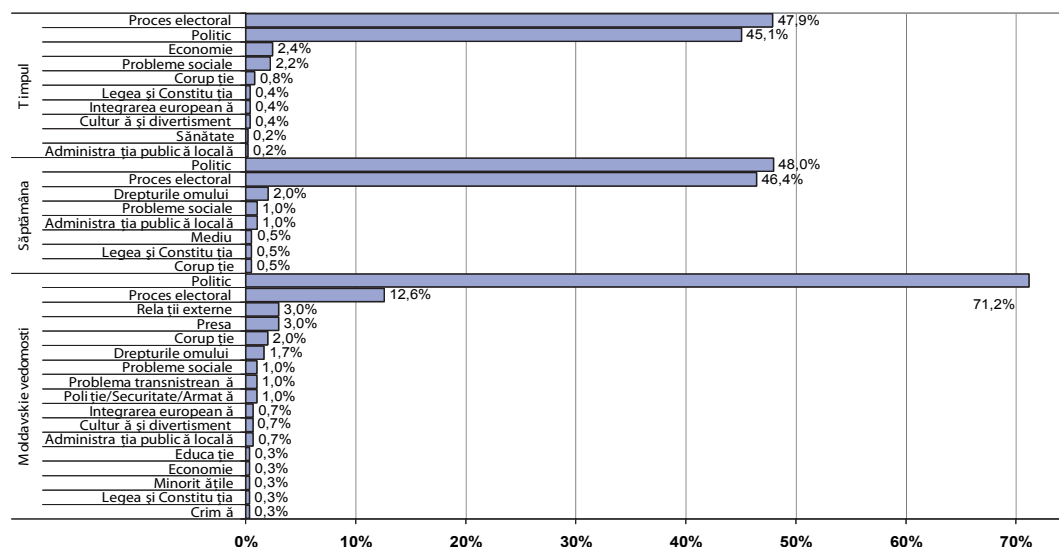
Tematica știrilor din presa scrisă, în diverse perioade - frecvența

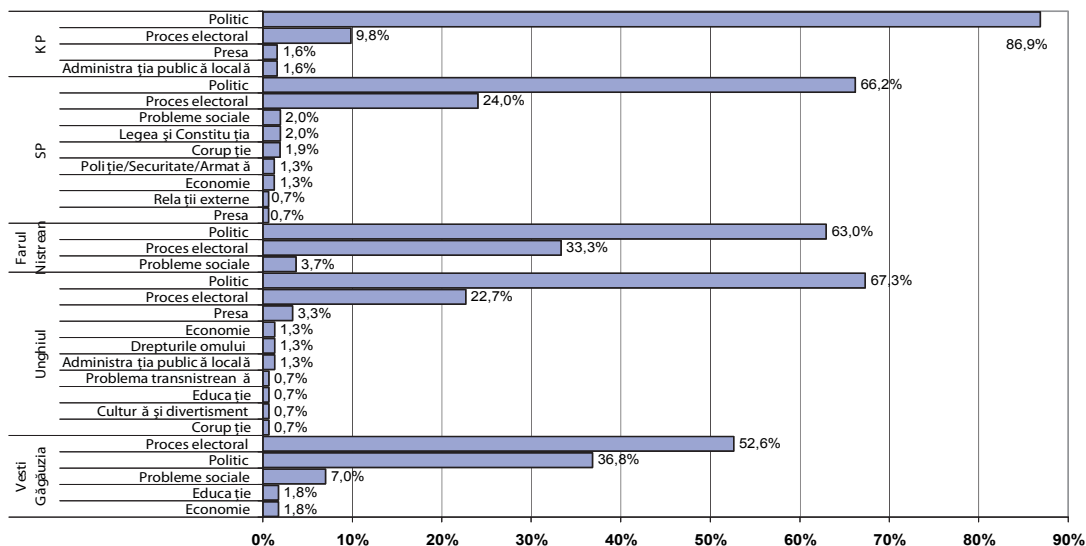
**Tematica știrilor prezentate de ziarele Moldova Suverană
și Nezașisimaia Moldova - frecvența (16.01 - 6.05.2005)**

**Tematica știrilor prezentate de ziarele Timpul, Săptămâna
și Moldavskie Vedomosti - frecvența (16.01 - 6.05.2005)**

**Tematica știrilor prezentate de ziarele KP, SP, Farul Nistean,
Unghiul și Vesti Gagauzii - frecvența (16.01 - 6.05.2005)**

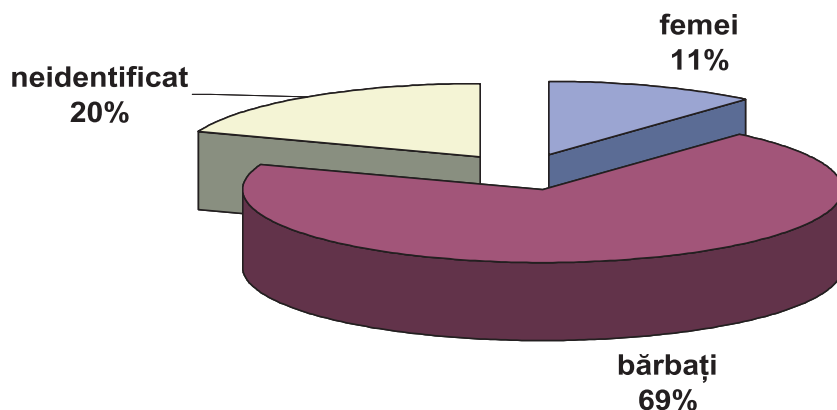

8. Genul surselor de știri

Toate posturile și ziarele monitorizate au acordat preferință bărbaților în calitate de surse de informație. Radio și presa scrisă au recurs de cele mai multe ori la surse neidentificate ca gen.

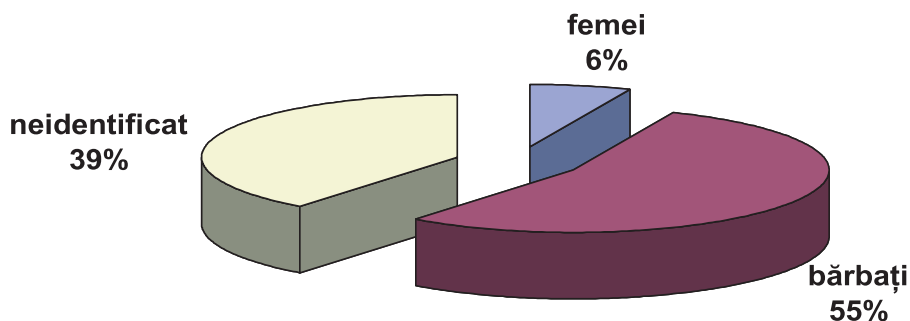
8.1. TV

Genul surselor folosite de posturile TV în buletinele de știri
16.01.2005 - 6.05.2005

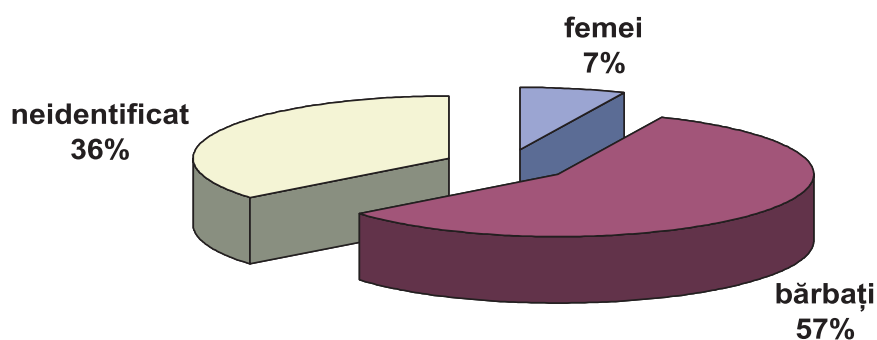
8.2. Radio

Genul surselor folosite de posturile radio în buletinele de știri
16.01.2005 - 6.05.2005

8.3. Presa scrisă

Genul surselor folosite de presa scrisă în știri
16.01.2005 - 6.05.2005

9. Geografia surselor de știri

Capitala domină în mod categoric ca sursă de informație pentru buletinele de știri, deopotrivă în audiovizual și în presa scrisă.

9.1. TV

Denumirea regiunii	Frecvența utilizării
Bălți	205
Briceni	88
Cahul	3
Călărași	20
Ceadâr-Lunga	2
Chișinău	13016
Comrat	203
Hîncești	1
Internațional	15

9.2. Radio

Denumirea regiunii	Frecvența utilizării
Anenii Noi	6
Bălți	54
Basarabeasca	1
Briceni	9
Cahul	11
Călărași	50
Cantemir	6
Căușeni	11
Ceadâr-Lunga	1
Chișinău	15751
Cimișlia	5
Comrat	166
Criuleni	3
Dondușeni	8
Drochia	5
Edineț	17
Fălești	5
Florești	7
Glodeni	3
Hîncești	3
Ialoveni	1
Leova	2
Nisporeni	4
Ocnîța	7
Orhei	1
Rezina	5

Denumirea regiunii	Frecvența utilizării
Rîșcani	7
Sîngerei	11
Soroca	3
Ștefan Voda	3
Strășeni	9
Taraclia	2
Telenești	3
Transnistria	9
Ungheni	3
Vulcănești	5
Internațional	3

9.3. Presa scrisă

Denumirea regiunii	Frecvența utilizării
Bălți	48
Călărași	3
Căușeni	1
Ceadâr-Lunga	56
Chișinău	1911
Criuleni	1
Nisporeni	1
Orhei	1
Rezina	23
Ungheni	39